

Návrh pozície Slovenskej republiky k Negociačnému mandátu EK k NRP pre vyjednávanie CSF

Obsah

I.	Podmienky vypracovania NRP.....	2
1.3	Konkrétna situácia životného prostredia a dopravy	2
1.5	Konzultácia	2
II.	Analýza situácie.....	2
2.1.1.	Makroekonomika	2
2.1.2.	Sociálne aspekty	5
2.1.3.	Sektorové problémy	7
2.1.4.	Administratívne kapacity	9
2.2.2.	Verejné financie	10
2.3.	SWOT analýza	11
2.4.	Hodnotenie implementácie predvstupových nástrojov	13
2.4.1.	Hodnotenie informácií v NRP	13
2.4.2.	PHARE	13
2.4.3.	ISPA	15
2.4.4.	SAPARD	16
III.	Analýza stratégie, jej zdôvodnenie a spojitosť s pravidlami ES a SR.....	17
3.1.1.	Objasnenie stratégie NRP	17
3.1.2.	Podpora prechodu na hospodárstvo založené na vedomostiach	23
3.2.1.	EÚ prístupy a priority	23
3.2.2.	Referenčný rámec pre ľudské zdroje	24
3.2.3.	Zhrnutie postupov rozvoja národných ľudských zdrojov	25
3.2.4.	Zhoda s národnými a regionálnymi politikami	25
3.3.	Makroekonomický dosah	25
IV.	Analýza priorít	26
4.1.1.	Priority	26
4.1.2.	Komplementarita fondov	26
4.2	Kvantifikácia cieľov	28
4.3.1.	OP Priemysel a služby – hlavné body	28
4.3.2.	OP Ľudské zdroje – hlavné body	29
4.3.3.	OP Poľnohospodárstvo a vidiecky rozvoj - hlavné body	32
4.3.4.	OP Základná infraštruktúra	32
V.	Finančný plán a adicionalita	35
5.1.1	Finančný plán	35
5.1.2	Diferenciácia pomerov pomoci	37
5.1.3	Účasť súkromného sektora	37
5.2	Overenie doplnkovosti	37
VI.	Podmienky implementácie.....	38
6.1.1.	Prehľad	38
6.1.2.	Medziministerská koordinácia	38
6.1.3.	Zabezpečenie personálom	39
6.1.4.	Princíp partnerstva	39
6.1.5.	Monitorovací systém	39
6.1.6.	Zásobník projektov	40
6.1.7.	Informácie a publicita	42
6.1.8.	Hodnotenie	42
6.1.9.	Monitorovacie výbory	42
6.4.	Transparentnosť finančných tokov	42
6.5.	Usporiadanie pre finančnú kontrolu a audit	43
VII.	Prílohy.....	45
A.	Analýza situácie v kultúre	45
B.	Mapy dopravnej infraštruktúry	47
C.	Administratívne kapacity	52
D.	Podpora zo ŠF v rámci OP ZI a Kohézneho fondu	54
E.	Štruktúra priorít a opatrení v SOP Ľudské zdroje	56
F	Zásobník projektov pre OP ZI – Priorita 1: Dopravná infraštruktúra	57

I. Podmienky vypracovania NRP

1.3 Konkrétna situácia životného prostredia a dopravy

Zosúladenie stratégie CSF/OPZI s KF – časť doprava a životné prostredie

Vláda Slovenskej republiky schválila v roku 2000 „Aktualizované zásady štátnej dopravnej politiky“ ako aj stratégiu v oblasti životného prostredia. Obe tieto stratégie tvoria základ pre realizáciu opatrení spolufinancovaných z Kohézneho fondu a zo štrukturálnych fondov – konkrétne z operačného programu Základná infraštruktúra.

Zosúladenie stratégie CSF/OPZI so stratégiou KF je vyjadrená v tabuľke v prílohe D. Investičné projekty nadregionálneho a regionálneho významu, ktorých cieľom je implementácia acquis v oblasti životného prostredia a projekty budovania transeurópskych koridorov, prioritne v medzinárodných dopravných a multimodálnych koridoroch, na ktoré je zacielená stratégia KF, sú dopĺňané investičnými aktivitami lokálneho významu, ktorých cieľom je implementácia acquis v oblasti životného prostredia a projektmi modernizácie a rozvoja dopravnej infraštruktúry mimo hlavných dopravných koridorov siete TINA, na ktoré je strategicky zameraný CSF/OP ZI.

Aktuálna stratégia CSF/OP ZI a KF vyjadruje priority Slovenskej republiky na skrátené programovacie obdobie 2004 – 2006 a súčasne zabezpečuje zameranie na projekty s najvyššou efektivitou vynaloženia verejných prostriedkov.

1.5 Konzultácia

Princíp partnerstva

Princíp partnerstva je zabezpečovaný aj z úrovne podpredsedu vlády SR pre európsku integráciu, ľudské práva a menšiny prostredníctvom Rady vlády SR pre regionálnu politiku, kde sú prerokovávané zásadné materiály využívania predstupových fondov a prípravy SR na účasť v štrukturálnej politike EÚ. Od júna 2003 pod vedením podpredsedu vlády SR pre európsku integráciu, ľudské práva a menšiny zasadá Ministerská rada vlády SR pre záležitosti Európskej únie, ktorá ako poradný orgán vlády SR vyjadruje stanovisko k zásadným materiálom týkajúcich sa záležitostí EÚ. S cieľom zvýšenia informovanosti regiónov v oblasti prípravy a následnej implementácie programových dokumentov SR (Cieľ 1, 2, 3) a zabezpečenia princípu partnerstva sa organizujú pravidelné mesačné stretnutia Prípravného výboru pre štrukturálne fondy.

II. Analýza situácie

2.1.1. Makroekonomika

Dodatok k popisu súčasnej situácie - Makroekonomika

Ekonomická výkonnosť Slovenska meraná HDP na obyvateľa¹ predstavuje menej než polovicu z priemeru EÚ-15. Z hľadiska priestorového rozloženia tvorby HDP je to dôsledok nízkej ekonomickej výkonnosti regiónov SR. Jedine bratislavský región má výkonnosť, ktorá sa pohybuje okolo priemeru EÚ. Ekonomická výkonnosť ostatných regiónov sa nachádza v rozmedzí 37 až 46 percent z priemeru EÚ.

tabuľka 1 Hrubý domáci produkt na obyvateľa z priemeru EÚ v regiónoch NUTS II v %

Región	1997	1998	1999	2000	2001	2002
bratislavský	95	94	97	92	95	99
Západné Slovensko	46	46	46	43	44	45
Stredné Slovensko	44	43	42	40	40	42
Východné Slovensko	40	41	40	37	38	39
Región Slovensko	43	43	43	40	41	42

¹ Nominálne HDP vyjadrené v parite kúpnej sily.

SR spolu	49	50	49	46	47	49
----------	----	----	----	----	----	----

Poznámka : Hodnoty vypočítané na základe ukazovateľov v bežných cenách vyjadrených v parite kúpnej sily. Región Slovensko = Západné Slovensko + Stredné Slovensko + Východné Slovensko. 1997-2000 skutočnosť (ŠÚ SR) 2001, 2002 odhad.

Nízka ekonomická výkonnosť regiónov je daná jednak nedostatočnou mierou využitia disponibilných výrobných faktorov² a jednak nízkou úrovňou fixného kapitálu alokovaného v regiónoch.

Nedostatočná miera využitia disponibilných výrobných faktorov súvisí s priebehom transformačného procesu a doterajším vývojom ekonomiky. Dôležitú úlohu tu zohrali na jednej strane výrobné kapacity (v prevažnej miere vytvorené v období centrálného plánovania), pre ktorých produkciu sa "stratil" trh, alebo sa stali nekonkurencieschopnými a na strane druhej rast nezamestnanosti. Takže skutočne dosahované HDP v regiónoch bolo podstatne menšie než potenciálna hodnota tohto ukazovateľa. Základnou charakteristikou nízkej úrovne fixného kapitálu alokovaného v regiónoch je nízky podiel týchto regiónov na investičnom majetku a priamych zahraničných investíciách alokovaných v SR.

tabuľka 2 Podiel regiónov NUTS II na investičnom majetku spolu v %

Región	1997	1998	1999	2000	2001	2002
bratislavský	44,8	46,7	47,6	46,5	45,2	45,1
Západné Slovensko	18,6	17,6	18,3	18,9	19,7	19,6
Stredné Slovensko	19,5	19,2	18,9	19,2	19,3	19,2
Východné Slovensko	17,0	16,4	15,1	15,4	15,9	16,1
Región Slovensko	55,2	53,3	52,4	53,5	54,8	54,9
SR spolu	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0

Poznámka : Hodnoty vypočítané na základe ukazovateľov investičného majetku k 31.12. v obstarávacej cene. Región Slovensko = Západné Slovensko + Stredné Slovensko + Východné Slovensko. 1997-2000 skutočnosť (ŠÚ SR) 2001, 2002 odhad.

tabuľka 3 Podiel regiónov NUTS II na priamych zahraničných investíciách v %

Región	1997	1998	1999	2000	2001	2002
bratislavský	66,8	60,6	59,6	56,0	62,7	71,8
Západné Slovensko	17,0	17,7	19,3	11,9	10,8	9,2
Stredné Slovensko	9,5	8,8	8,5	7,8	7,9	7,3
Východné Slovensko	6,7	13,0	12,6	24,3	18,6	11,8
Región Slovensko	33,2	39,4	40,4	44,0	37,3	28,2
SR spolu	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0

Poznámka : Hodnoty vypočítané na ukazovateľov stavu priamych zahraničných investícií k 31.12. Región Slovensko = Západné Slovensko + Stredné Slovensko + Východné Slovensko. Zdroj NBS.

tabuľka 4 Odvetvová štruktúra priamych zahraničných investícií v SR k 31.12.2002 v %

Poľnohospodárstvo, poľovníctvo a lesné hospodárstvo	0,2
Ťažba nerastných surovín	0,5
Priemyselná výroba	37,1
Výroba a rozvod elektriny a plynu	12,7
Stavebníctvo	0,6
Veľkoobchod a maloobchod	10,7
Hotely a reštaurácie	0,5
Doprava, skladovanie a spoje	10,0
Peňažníctvo a poisťovníctvo	24,2
Nehnutelnosti, prenájom a obchodné služby	2,9
Zdravotníctvo a sociálna starostlivosť	0,0
Ostatné verejné, sociálne a osobné služby	0,4

² Pracovná sila, fixný kapitál (investičný majetok).

Exteritoriálne organizácie a združenia	0,0
SR spolu	100,0

Poznámka : Hodnoty vypočítané na ukazovateľov stavu priamych zahraničných investícií k 31.12.
Zdroj NBS.

Z uvedených tabuliek vyplýva, že kým podiel bratislavského regiónu na investičnom majetku (priamych zahraničných investíciách) alokovaných v SR dosahoval v roku 2002 nad 45,1% (71,8%), tak podiel ostatných regiónov sa pohyboval v rozmedzí 16,1 – 19,6% (9,2 – 11,8%). Prevažná časť priamych zahraničných investícií bola pritom alokovaná hlavne do odvetví: priemyselná výroba, peňažníctvo a poisťovníctvo, výroba a rozvod elektriny a plynu, veľkoobchod a maloobchod a doprava, skladovanie a spoje. Prudký nárast priamych zahraničných investícií v posledných rokoch (z 685 USD na obyvateľa v roku 2000 na 1467 USD na obyvateľa v roku v roku 2002) odráža rastúcu dôveru zahraničných investorov k ekonomike Slovenska. Význam priamych zahraničných investícií spočíva najmä v ich podiele na reštrukturalizácii a zvýšení konkurencieschopnosti ekonomiky. Dôležitú úlohu pritom zohráva aj tvorba nových pracovných príležitostí.

Alokácia priamych zahraničných investícií hlavne do priemyselnej výroby má z hľadiska ďalšieho vývoja ekonomiky kľúčový význam. Tento význam je daný hlavne tým, že podiel spracovateľského priemyslu na tvorbe HDP je viac než 23% a jeho podiel na vývoze predstavuje okolo 96%. Znamená to, že najefektívnejšie odvetvia priemyselnej výroby môžu predstavovať základ sektorov konkurenčnej výhody, ktorých ďalšie formovanie bude výslednicou kumulatívneho efektu využívania priamych zahraničných investícií a pôsobenia NRP.

tabuľka 5 Ukazovatele produktivity práce a pridanej hodnoty v odvetviach spracovateľského priemyslu

Odvetvová klasifikácia OKEČ	Prod. práce z výroby (tis. Sk)			Prod. práce z prid. hod. (tis. Sk)			Miera pridanej hodnoty (%)		
	1995	1998	2001	1995	1998	2001	1995	1998	2001
DA Priemysel potravín a pochutín	1 121	1 387	1 965	279	301	431	24,9	21,7	21,9
DB Textilný a odevný priemysel	281	317	401	111	141	185	39,4	44,3	46,1
DC Spracovanie kože, výroba kožených výrobkov	267	275	557	88	103	202	33,0	37,3	36,3
DD Drevospracujúci priemysel	454	608	948	155	158	217	34,0	26,0	22,9
DE Papierenský a polygrafický priemysel	1 055	1 362	2 406	392	475	834	37,2	34,9	34,7
DF Výroba koksu, spr. ropy	4 856	6 264	14 121	988	1 245	2 398	20,4	19,9	17,0
DG Chemický a farmaceutický priemysel	1 355	1 490	2 541	400	410	660	29,5	27,5	26,0
DH Gumárenský priemysel a výroba plastov	1 057	1 203	2 017	318	368	558	30,1	30,6	27,7
DI Priemysel skla, porcelánu a stavebných hmôt	604	859	1 428	242	323	535	48,2	37,6	37,4
DJ Výroba kovov a kovových výrobkov	1 273	1 408	1 966	318	310	582	25,0	22,0	29,6
DK Výroba strojov a strojných zariadení	384	524	998	145	179	299	37,6	34,2	30,0
DL Výroba elektrických a optických výrobkov	474	812	1 208	167	262	344	35,3	32,3	28,5
DM Výroba dopravných prostriedkov	1 011	2 857	4 447	217	383	713	21,4	13,4	16,0
DN Výroba inde neklasifikovaná	492	641	1 250	147	196	273	29,9	30,6	21,9
D Priemyselná výroba	803	1 111	1 784	231	283	459	28,8	25,4	25,7

Zdroj : MH SR.

Na základe analýzy ukazovateľov, ktoré obsahuje tabuľka 5, ako aj analýzy súhrnnej produktivity vo vzťahu k priemeru EÚ³ ide najmä o nasledovné odvetvia priemyselnej výroby:

- DM – výroba dopravných prostriedkov (82,4 % priemeru EÚ)
- DJ – výroba kovov a kovových výrobkov (76,1 % priemeru EÚ)
- DE – papierenský a polygrafický priemysel (62,5 % priemeru EÚ)
- DH – gumársky priemysel a výroba plastov (61,7 % priemeru EÚ).

Hodnoty oscilujúce okolo priemeru úrovne súhrnnej produktivity priemyselnej výroby SR voči EÚ dosahuje ešte DI – priemysel skla a stavebných hmôt, DA – priemysel potravín a pochutín (ide o súčasť výroby, ktorá spadá pod rezort MP SR) a DD – drevospracujúci priemysel.

Znamená to, že pri zabezpečení rastu konkurencieschopnosti priemyslu a vybraných služieb s využitím rozvoja domáceho rastového potenciálu v rámci SOP Priemysel a služby a SOP Poľnohospodárstvo a rozvoj vidieka treba zvýšenú pozornosť venovať najmä uvedeným odvetviám priemyselnej výroby.

Rozvojové póly

Bratislava ako silný región prirodzene ovplyvňuje rozvojové osy – Bratislava – Trnava a má väzbu i na os Bratislava – Trnava – Trenčín. Obe tieto sídla sú považované za rastové regionálne centrá (póly) z dobrou dopravnou dostupnosťou. Zdroje zo štrukturálnych fondov budú v týchto regionálnych centrách alokované ako podporné k veľkým priamym zahraničným investorom /PZI/ (Peugeot/ PSI v Trnave a hnedé parky (brown fields area) pre potenciálnu lokalizáciu priemyselného parku v Trenčíne). Z hľadiska podpory prostredníctvom SOP Priemysel a služby, *Opatrenie 1.2 Podpora budovania a rekonštrukcie infraštruktúry pre rozvoj priemyslu* sleduje práve vytváranie priaznivých podmienok i pre lokalizáciu podnikov formou PZI, prostredníctvom podpory aktivít na budovanie priemyselných parkov vo forme hnedých a zelených parkov. Kombinácia podpory do sídiel s rastovým potenciálom, a teda Žilina – Martin, Poprad, Košice – Prešov, Banská Bystrica – Zvolen a Nitra, spolu s podporou zaostávajúcich regiónov Humenné – Vranov – Michalovce, Lučenec – Rimavská Sobota – Rožňava a Komárno- Nové Zámky – Levice sú sprevádzané i vytypovanými lokalitami pre priemyselné parky, teda pre prítiahnutie podnikov formou PZI a súčasne sú sprevádzané i podporou z predvstupových fondov ISPA – v oblasti dopravy formou modernizácie železničných tratí Bratislava – Trnava a Trnava Nové Mesto nad Váhom (smer Trenčín) a v oblasti životného prostredia Trenčín, Nitra, Banská Bystrica, Komárno, Žilina, Martin, Južný Zemplín. Alokácia ISPA do regiónu Stredné a Východné Slovensko predstavuje takmer $\frac{3}{4}$ celkovej alokácie zdrojov ISPA (spolu s národným spolufinancovaním), čím sa prispieva k vytváraniu podmienok pre postupné znižovanie regionálnych disparít v rámci NUTS II. Obdobná alokácia zdrojov sa predpokladá z Kohézneho fondu. Vyššie uvedené argumenty len podporujú tvrdenia Slovenskej strany o tom, že prostriedky ES nebudú použité náhodným spôsobom.

Rovnako situácia so spolufinancovaním projektov z verejných zdrojov bola doriešená prijatím Konceptie financovania projektov podporovaných z predvstupových fondov, štrukturálnych fondov a Kohézneho fondu na r. 2004-2006. Na základe tejto koncepcie bude v štátnom rozpočte zabezpečené národné spolufinancovanie štrukturálnych operácií a prefinancovanie časti štrukturálnych operácií zo zdrojov IFI, vrátane EIB.

2.1.2 Sociálne aspekty

Venovanie väčšej pozornosti nízkej zamestnanosti a školeniam týkajúcich sa zamestnania

Stratégia vlády a SOP Ľudské zdroje sa zameriavajú aj na neaktívne skupiny, ako sú osoby v domácnostiach, práceneschopné a zdravotne postihnuté osoby a iné, nešpecifikované skupiny osôb.

SOP ĽZ je zameraný na podporu rastu zamestnanosti, predovšetkým prostredníctvom opatrení v rámci aktívnej politiky trhu práce smerujúcich k vytváraniu priaznivých podmienok pre podporu tvorby nových pracovných miest.

Rovnako je v rámci opatrení aktívnej politiky trhu práce venovaná veľká pozornosť aj vzdelávaniu zamestnancov, predovšetkým vo forme podpory rekvalifikácie zamestnancov. Tejto problematike sa venuje najmä opatrenie 3.2., ktorého vecný obsah bol posilnený smerom k zvýšeniu rozsahu a kvality ďalšieho vzdelávania s dôrazom na zvýšenie adaptability pracovnej sily. Potvrdením tohto

³ Možno dodať, že súhrnná produktivita ekonomiky Slovenska dosahuje cca 54 % jej úrovne priemeru EÚ.

postoja je aj navrhované zvýšenie objemu prostriedkov alokovaných na realizáciu tohto opatrenia voči pôvodne uvažovanej sume.

Opatrenia prijímané na rast zamestnanosti sú z pozície MPSVR SR orientované na podporu vytvárania pracovných miest u zamestnávateľov a na začatie prevádzkovania samostatnej zárobkovej činnosti. Na to sa sústreďuje celé jedno opatrenie v rámci Priority 1 SOP ĽZ. Podstatou podpory rastu zamestnanosti však nie je podpora vytvárania nových pracovných miest zo strany MPSVR SR, ale zo strany zamestnávateľov pri ich hospodárskej expanzii.

Opatrenia SOP ĽZ obsahujú jednoznačne snahu o zlepšenie účinnosti vzťahov medzi súčasným školským systémom a potrebami praxe tak, aby školy produkovali pracovné sily, ktoré prax potrebuje. Na tejto požiadavke je postavený celý základ reformy, najmä odborného školstva a potreby rozvoja ďalšieho vzdelávania. Toto je premietnuté do opatrení v rámci priority 3.

Zabezpečenie riešenia rómskej problematiky v rámci štrukturálnych fondov

Uznesenie vlády SR č. 278/2003 definovalo základné tézy koncepcie politiky vlády v integrácii rómskych komunít. Úlohy uložené v príslušných uzneseniach boli stanovené na obdobie rokov 2003-2006 s víziou do roku 2010. Vychádzalo sa z tézy, že je potrebné voliť integrovaný horizontálny prístup k tejto komplexnej problematike podporovaním politiky integrácie rómskych komunít vládou SR. Tento integrovaný prístup je potrebné premeniť do konkrétnych merateľných aktivít s adekvátnym finančným krytím aj z prostriedkov SOP Ľudské zdroje, Priemysel a služby, Poľnohospodárstvo a rozvoj vidieka a OP Základná infraštruktúra.

Berúc do úvahy odporúčania z negociačného mandátu EK z 24. júla 2003, ako aj Uznesenie vlády SR č. 278 z 23. apríla 2003 vidíme riešenie zapracovania problematiky rómskej minority do základných dokumentov takto:

- rozšíria sa aktivity v rámci existujúcich opatrení tak, aby zabezpečoval riešenie **integrácie marginalizovaných rómskych komunít**. Navrhované aktivity v rámci opatrení sa zamerajú na rómsku komunitu v súlade s uznesením vlády č. 278/2003 a Komplexným rozvojovým programom rómskych osád **primerane riešeniam navrhovaným v jednotlivých operačných programoch**.
- v zmysle uvedeného uznesenia vlády vyplývajú jednotlivým rezortom úlohy, ktorých splnenie vytvorí predpoklady a podkladové materiály pre vypracovanie dokumentov:
 - Ø Princípy regionálnej politiky v súlade s Národným rozvojovým plánom s ohľadom na marginalizované skupiny rómskeho obyvateľstva
 - Ø Stratégia v oblasti rómskej politiky na obdobie rokov 2004-2010 (I. Etapa 2003-2006, II. Etapa 2007-2010).
- metódami koordinácie budú postupy schvaľovania projektov, kde na úrovni „panel of experts“ v prípade projektov v obciach s evidovanými rómskymi osadami sa bude **pri vytypovaných opatreniach zameraných na marginalizované sociálne skupiny** vyžadovať i stanovisko Sekretariátu splnomocnenkyne vlády SR pre rómske komunity (resp. jej regionálnych štruktúr – tieto štruktúry sú v procese schvaľovania, predpokladaný termín ich schválenia je september 2003). **Zoznam vytypovaných opatrení bude vytvorený po dohode jednotlivých RO**. Identifikácia obce s evidovanou rómskou osadou bude súčasťou žiadosti o prostriedky z fondov EÚ.
- do 15.09.2003 budú revidované programové doplnky SOP a OP ZI v spolupráci s Úradom splnomocnenkyne vlády SR pre rómske komunity, a budú zapracované konkrétne návrhy aktivít a prijímateľov pomoci tak, aby bolo zabezpečené, že prostriedky budú reálne použité v prospech rómskej komunity (pričom sa bude dôsledne dbať na priemet úloh obsiahnutých v UV SR č. 278/2003 a úloh a cieľov obsiahnutých v materiáloch schválených v tomto uznesení). Bude spracovaný odhad disponibilných prostriedkov, ktoré budú venované na riešenie problémov rómskej komunity,
- konkrétne ukazovatele a ciele pre rómske komunity spolu s koordináciou použitia národných zdrojov a prostriedkov zahraničnej pomoci vrátane fondov EÚ budú obsiahnuté v Stratégii v oblasti rómskej politiky na obdobie rokov 2004-2010,
- pre programovacie obdobie 2004-2006 bude nosným programom Komplexný rozvojový program rómskych osád prijatý uznesením vlády SR č. 357/2002, ktorý sa skúšobne implementuje v 13 obciach Slovenska a bude zabezpečovať integrovaný prístup v realizácii jednotlivých opatrení i aktivít a taktiež aj v použití finančných prostriedkov v žiadosti o prostriedky,
- v záujme posilnenia motivácie k vytváraniu pracovných miest pre príslušníkov **marginalizovaných rómskych komunít** bude ako špecifické kritérium umožňujúce zlepšenie hodnotenia projektu zavedené „vytváranie a udržanie pracovných miest pre **znevýhodnených uchádzačov o zamestnanie**“ **v priemyselnej, stavebnej a v poľnohospodárskej výrobe a v službách**. Vláda SR v rámci schvaľovania Princípov regionálnej politiky v súlade s Národným

rozvojovým plánom s ohľadom na marginalizované skupiny rómskeho obyvateľstva schváli komplex nástrojov na programové vytváranie pracovných miest pre **znevýhodnených uchádzačov o zamestnanie**. Podobné postupy budú uplatňované aj pri iných marginalizovaných skupinách.

- problematika vzdelávania marginalizovanej skupiny rómskej komunity je riešená v SOP Ľudské zdroje v rámci priorit 2 (aktivity v opatrení 2.2.) a 3 (aktivity v opatrení 3.1. – „podpora odborného vzdelávania žiakov a študentov zo znevýhodnených, sociálne a ekonomicky slabých rodín, osobitne z rómskeho etnika“). Pozornosť sa sústreďuje na tie skupiny obyvateľstva, v ktorých sú vo veľkej miere zastúpení občania rómskej menšiny.

2.1.3. Sektorové problémy

Rozvíjanie inovačného potenciálu pridanej hodnoty výrobkov

Väzbu medzi požiadavkami podnikateľa na potreby výskumu a vývoja (napr. v oblasti inovácie výrobkov, technológií,...) je riešené v SOP Priemysel a služby, v rámci priority 1, v opatrení č. 1.3. Podpora podnikania, inovácií a aplikovaného výskumu. Tu je daná možnosť, aby podnikateľ, ktorý inováciu potrebuje, bol súčasne beneficiantom. Pri realizácii inovácií môže spolupracovať s výskumnými a vývojovými organizáciami, vrátane univerzít v súlade so zákonom o verejnom obstarávaní. Problematika zosieťovania výskumných inštitúcií s cieľom možnosti prepojenia podnikateľov o výsledkoch vedy a výskumu a duševného vlastníctva je riešené v opatrení 1.2. Podpora budovania a rekonštrukcie infraštruktúry. Na Slovensku je zvyklosťou, že len vybrané akademické, vedecké a špeciálne knižnice sú orientované na odborné informácie potrebné pre podnikateľov. Preto v SOP Priemysel a služby, v rámci priority 1, v opatrení 1.2. okrem iného je cieľom vytvorenie siete s informačným prepojením predmetných inštitúcií. Keďže citované knižnice sú verejnoprospešného charakteru (sú v kompetencii Ministerstva kultúry SR a Ministerstva školstva SR), navrhuje sa ich podpora cez verejný sektor. Knižnice ako kultúrne inštitúcie miest sú podporované v OP Základná infraštruktúra.

Rozvoj medzinárodného imidžu Slovenskej republiky

SR si je vedomá deficitu vytvárania medzinárodného imidžu v oblasti rozvoja cestovného ruchu. Práve z tohto dôvodu sa tejto problematike venuje SOP Priemysel a služby, priorita 2, opatrenie 2.1.

Objasnenie súladu stratégie dopravnej infraštruktúry s politikou rozvojových pólů

Stratégia rozvoja dopravnej infraštruktúry v rámci OP ZI plne rešpektuje východiská KURS 2001 a podporuje vyvážený rozvoj hierarchizovanej sídelnej štruktúry SR. Tento prístup podporuje rovnovážny sídelný rozvoj a väzby medzi mestami a obcami vrátane rozvoja vidieka. Zároveň sa vytvárajú podmienky pre dostupnosť k infraštruktúram (vrátane dopravnej infraštruktúry) a v rozvoji územia zabezpečujú požiadavky, ktoré sú na sídelnú štruktúru kladené z hľadiska ekonomických, sociálnych a environmentálnych súvislostí vrátane medzinárodných väzieb.

KURS 2001 predpokladá rozvojové osi rozvíjať v uzlovo-pásmovom sídelnom systéme, ktorých centrá vytvárajú rozvojové póly v bratislavsko-trnavsko-nitrianskej aglomerácii, košicko-prešovskej aglomerácii, banskobystricko-zvolenskej aglomerácii a žilinsko-martinskej aglomerácii. KURS 2001 definuje v rámci polycentrického variantu jednotlivé rozvojové osi (pozri KURS 2001, str. 104 a nasl.), pričom pre krátke programovacie obdobie (2004-2006) je vybraná pre OP ZI priorita č.1, opatrenie 1.2 „Modernizácia a rozvoj cestnej infraštruktúry“, nitransko-pohronská rozvojová os prvého stupňa: Trnava-Nitra-Žiar nad Hronom-Zvolen (B.Bystrica), ktorá je v súčasnosti projektovo najrozpracovanejšia. Toto riešenie je podporované prijatým uznesením vlády SR č. 523/2003.

Doposiaľ vykonané opatrenia v rámci predvstupovej pomoci boli zamerané do priestorov regionálnych rozvojových centier a cieľom opatrení v OPZI je i naďalej lokalizovať investície v oblasti dopravnej infraštruktúry do týchto priestorov, ako i do priestorov zaostávajúcich regiónov s cieľom aktivizovať ich vnútorný rastový potenciál.

Železnice

MDPT SR rozlišuje 2 prístupy k podpore verejnej dopravy na dráhe. Prostredníctvom zmluvy o výkonoch vo verejnom záujme pri prevádzkovaní dráhy finančné prostriedky zo štátneho rozpočtu z časti kryjú fixné náklady železničnej osobnej i nákladnej dopravy, kým prostredníctvom zmluvy o

výkonoch vo verejnom záujme v osobnej doprave kryjú finančné prostriedky zo štátneho rozpočtu cca 70% nákladov vzniknutých len pri prevádzkovaní osobnej dopravy na dráhe.

Využívanie železničnej dopravy je možné zvýšiť zavedením internalizácie externých nákladov, avšak zatiaľ nemáme poznatky o komplexnom spracovaní týchto poplatkov v celej EÚ. Po doplnení diaľničnej siete bude možné vyberať aj diaľničné poplatky v závislosti od dĺžky využitej siete, čím sa vyrovná súčasná disproporcía medzi cestnou a železničnou dopravou v nákladoch na dopravnú cestu. Podpora hromadnej dopravy na železnici je prispôsobená maximálnym možnostiam štátneho rozpočtu, ktorý určuje jej výšku prostredníctvom uvedených zmlúv vo verejnom záujme. V prípade prepravy tovaru sa nedomnievame, že by mal byť podporený niektorý druh na úkor iného.

Dlhodobá koncepcia elektrifikácie železničnej siete uvažuje s pokračovaním elektrifikácie zo Zvolena, kde doterajšia elektrifikácia skončila a je smerovaná cez Lučenec a Filakovo do Košíc s odbočkou do Banskej Bystrice. Odbočka do Banskej Bystrice v prvom rade rieši zvýšenie výkonnosti a zefektívnenie osobnej dopravy v záujme pokrytia značnej migrácie ľudí medzi týmito mestami, a teda možno tento projekt považovať za integráciu dopravnej politiky do regiónu. V druhom rade bude v prípade potreby tvoriť východisko na pokračovanie elektrifikácie smerom do Vrútok, prípadne do Margecian, ktoré by mali byť elektrifikované hlavne z ekologických dôvodov.

Jedným zo systémových opatrení transformácie slovenských železníc je aj transformácia regionálnych dráh určených vládou SR s predpokladaným prechodom kompetencií v zabezpečovaní dopravy v regióne na regionálne orgány štátnej správy a samosprávy. K zastaveniu osobnej dopravy došlo len na niektorých z nich, ale aj na niektorých celoštátnych dráhach. Toto zastavenie osobnej dopravy vychádzalo z okamžitej situácie v možnostiach štátneho rozpočtu uhrádzať straty z výkonov vo verejnom záujme a treba ho chápať ako operatívne riešenie vzniknutej situácie. Realizovalo na základe prognóz o úspore nákladov v závislosti od pomeru tržieb a nákladov v osobnej doprave. Zastavenie osobnej dopravy na niektorých regionálnych dráhach aktivizovalo orgány štátnej správy a samosprávy v regiónoch smerom k riešeniu ich obnovenia a do dnešného dňa bola z celkového počtu 22 uzavretých tratí obnovená doprava na 8 regionálnych tratiach.

Venovanie pozornosti financovaniu poľnohospodárskych družstiev so zreteľom na diferenciáciu poľnohospodárstva

MP SR upustilo od akejkoľvek diskriminačnej politiky na základe právnej formy či veľkosti podnikateľa. Takáto politika nie je ani v domácej legislatíve, ani v pripravovanom SOP PaRV. Obava z neefektívneho využívania podpory nie je namieste, keďže potenciálni beneficianti podpory musia spĺňať základné podmienky životaschopnosti.

Pre objasnenie, družstvá – „cooperatives“ nie sú v slovenskej terminológii ani štátne ani verejné inštitúcie, ale plne súkromné podnikateľské subjekty, na ktoré sa vzťahujú všetky zákonné pravidlá, vrátane napr. konkurzu a vyrovnania. V súčasnosti tvoria družstvá stále gro podnikateľov právnických osôb v SR. V roku 2002 67% družstiev bolo ziskových, v porovnaní s celosektorovým priemerom 74% u právnických a 80% fyzických osôb. Prípadné ďalšie údaje je možné EK poskytnúť na základe Zelenej správy 2003.

Význam zmienky o 5% podiele poľnohospodárstva na HDP nie je pri SOP relevantný, keďže podpora je popri poľnohospodárstve zameraná aj na vidiecke osídlenie a potravinárstvo, lesníctvo a rybné hospodárstvo.

Čo sa týka samotného vývoja poľnohospodárstva a potravinárstva, v roku 2002 napriek relatívne rýchlemu rastu HDP v SR (4,4%), sektor pri poklese dotácií dokázal zvýšiť svoj podiel na jeho tvorbe. Financovanie poľnohospodárstva a potravinárstva je navrhované na základe minulého vývoja investícií v týchto sektoroch a na základe potrieb sektora na vyrovnanie sa s štandardmi EÚ.

Najnovšia správa SR o potravinárskych prevádzkach, ktorú MP SR poskytlo EK, potvrdzuje ťažkosti potravinárstva s európskymi štandardmi, keď najmä v sektore červeného mäsa pravdepodobne bude musieť dôjsť k zatváraní prevádzok. V oblasti implementácie acquis ide hlavne o potravinárske podniky spracovávajúce živočíšne produkty a podniky spracovávajúce potraviny rastlinného pôvodu, ktorých celý rad nespĺňa systém HACCP a DDD, ISO, úroveň hygieny a sanitácie. Potreba finančných prostriedkov na reštrukturalizáciu potravinárskeho priemyslu do roku 2005 predstavuje cca 13,9 mld. Sk. V súvislosti s walfare zvierat a skladového a odpadového hospodárstva budú musieť farmári investovať do nových technológií, čo sa prejaví v potrebe rozvojových programov po vstupe do EÚ. Aj v tejto súvislosti MP SR považuje alokáciu na toto odvetvie za opodstatnenú.

Analyzovať stav energetického priemyslu na Slovensku

V SR existuje potenciál pre budúce využitie obnoviteľných zdrojov energie. Pri plnom využití predmetného potenciálu sa môže znížiť dovoz energetických palív. SR si postupne definuje vlastnú stratégiu, v ktorej navrhne svoj príspevok k všeobecnému cieľu na základe vlastného potenciálu, ktorý by mal byť tiež dôležitým nástrojom na dosiahnutie zníženia emisií CO₂, zníženia energetickej závislosti, rozvoja národného priemyslu a tvorby pracovných miest. Preto v apríli vláda SR schválila koncepciu využívania obnoviteľných zdrojov energie, ktorej cieľom bolo identifikovať kľúčové oblasti a teoretické možnosti využívania obnoviteľných zdrojov energie, poukázať na ich význam a sformulovať návrhy riešení základného rámca určeného na zvýšenie a rozvoj využívania obnoviteľných zdrojov energie.

Vzhľadom k tomu, že citovaná koncepcia sa zaoberá teoreticky využiteľným potenciálom obnoviteľných zdrojov, MH SR uvítalo návrh EK o spracovaní hlbšej analýzy energetiky, ktorej súčasťou budú aj ekonomické analýzy možnosti využitia obnoviteľných zdrojov. Následne bude stanovený podiel možného percentuálneho využitia výroby elektrickej energie z obnoviteľných zdrojov.

Významným činiteľom pôsobiacim kladne na efektívne využívanie energie bola úprava cien k 1.1.2003 Úradom pre reguláciu sieťových odvetví. Ceny energie sú dôležitým nástrojom na dosiahnutie efektívneho využívania energie v priemysle, stavebníctve a doprave a z toho vyplývajúceho zníženia nákladov na energiu. Neznečisťovať životné prostredie znamená nezvyšovať náklady podniku za poplatky spôsobené prekročením limitov emisií, čo je tiež ekonomický stimul podnikateľského správania. Používanie "najlepšie dostupných techník" s nízkou spotrebou energie, s vysokou účinnosťou, resp. s nízkymi stratami priaznivo pôsobí na ekonomické výsledky v podnikoch. Vytváraním dostatočnej ponuky technicky vyspelých spotrebičov s príslušným označením (energetická trieda, účinnosť) sa vytvárajú i vhodné cenové podmienky na nákup týchto zariadení pre potreby podnikov a domácností, čo v konečnom dôsledku znižuje spotrebu energií. Podpore využitia obnoviteľných zdrojov energie sa venuje opatrenie SOP Priemysel a služby, kde beneficiantom sú podnikateľské subjekty za oblasť priemyslu a služieb. Využitie biomasy je podporované aj opatrením v rámci SOP Poľnohospodárstvo a rozvoj vidieka, ktorý sa týka poľnohospodárskych a lesníckych podnikov, a taktiež v OP Základná infraštruktúra, kde však je pri využití biomasy na rozdiel od SOP Priemysel a služby a SOP Poľnohospodárstvo a rozvoj vidieka beneficiantom verejný sektor.

2.1.4. Administratívne kapacity

Doplňovanie administratívnych kapacít – pozri príloha C

Poskytnutie prehľadu pripravovaných schém štátnej pomoci

Keďže SR si bola vedomá deficitu v oblasti prípravy schém štátnej pomoci v rámci jednotlivých opatrení operačných programov, uskutočnil sa pod vedením ÚV SR, MVRR a MF SR rad koordinačných stretnutí s ÚŠP a príslušnými riadiacimi orgánmi. Uvedené koordinačné rokovania na medziministerskej úrovni napomohli jednak k urýchleniu prípravy schém štátnej pomoci v príslušných OP a jednak k upresneniu programových dokumentov a vypracovaniu finančných tabuliek pre potreby spolufinancovania jednotlivých opatrení v rámci programových doplnkov operačných programov.

MH SR spracovalo a odovzdalo na schválenie Úradu pre štátnu pomoc päť schém štátnej pomoci:

- Ø schéma štátnej pomoci podpory rozvoja nových a existujúcich podnikov a vybraných služieb (opatrenie 1.1.),
- Ø schéma štátnej pomoci na podporu priemyselného výskumu a predsúťažného vývoja (opatrenie 1.3.),
- Ø schéma štátnej pomoci na podporu úspor energie a využitia obnoviteľných energetických zdrojov (opatrenie 1.4.),
- Ø schéma štátnej pomoci podpory medzinárodnej spolupráce (opatrenie 1.5.),
- Ø schéma štátnej pomoci na podporu podnikateľských aktivít cestovného ruchu (opatrenie 2.2.).

V pôsobnosti MPSVR SR sú vypracované tri schémy štátnej pomoci:

- Ø schéma štátnej pomoci na podporu zamestnanosti,
- Ø schéma štátnej pomoci na vzdelávanie,
- Ø schéma štátnej pomoci pomoci "de minimis".

Ministerstvo dopravy, pôšt a telekomunikácií (priorita1) ani Ministerstvo výstavby a regionálneho rozvoja SR (priorita 3) neuvažuje o schémach štátnej pomoci, nakoľko podporované aktivity nie sú predmetom hospodárskej súťaže.

MŽP SR predložilo dve schémy štátnej pomoci:

- Ø schéma štátnej pomoci pre zlepšenie a rozvoj infraštruktúry odpadového hospodárstva
- Ø schéma štátnej pomoci pre zlepšenie a rozvoj infraštruktúry pre ochranu ovzdušia

MP SR predložilo dve schémy štátnej pomoci:

- Ø schéma štátnej pomoci na podporu diverzifikácie poľnohospodárskych činností,
- Ø schéma štátnej pomoci na podporu rybného hospodárstva.

Poskytnutie údajov o investičných potrebách jednotlivých rezortov

V rámci SOP PS budú ŠF použité k realizácii priorit a opatrení najmä na (podľa kategorizácie EK):

- 1.5 Podpora veľkých podnikov
- 1.6 Podpora MSP a živnostníkov
- 1.7 Cestovný ruch
- 1.8 Výskum, technologický rozvoj a inovácia (VTRaI)
- 3.2 Informačné a komunikačné technológie
- 3.3 Infraštruktúra v oblasti energetiky
- 3.5 Priestorové plánovanie a sanácia

Čo sa týka investičných potrieb SOP PaRV, v roku 2002 súkromné investície na farmách dosiahli úroveň zhruba 230 mil. € pri medziročnom náraste o 14%. V roku 2002, pri medziročnom poklese tvorby hrubého fixného kapitálu v SR v s. c., v poľnohospodárstve došlo k jeho stagnácii, v potravinárstve k rastu o 3,26%. Opatrebovanosť investičného majetku však dosiahla 50,2%. Priemerný vek poľnohospodárskych strojov dosiahol v rastlinnej výrobe 12,9 roka a v živočíšnej výrobe 9,22 roka. Analýza VÚEPP v Zelenej správe 2003 uvádza, že len na obnovu techniky je ročne potrebné vynaložiť takmer 300 mil. €. (Pre porovnanie, v SR investície do techniky predstavovali v r. 2001 45 €/ha poľnohospodárskej pôdy, v prípade bežnej obnovy by museli stúpnuť na 120 €/ha p. p. V Nemecku tieto investície dosiahli v r. 2000/01 200 €/ha p. p.)

V prípade potreby MP SR predloží podrobnejšie vyčíslenie investičných potrieb jednotlivých sektorov SOP PaRV.

2.2.2 Verejné financie

Poskytnutie údajov o deficite vlády v roku 2002 a potrebe urýchlenej implementácii reformy verejných financií

Makroekonomický rámec uvádzaný v negociačnom mandáte pre Cieľ 1 sa opiera o predikcie EK (v podstate zhodné s predikciami MF SR) z jari 2003. Vzhľadom na aktuálny ekonomický vývoj a pripravené resp. priebežne realizované reformy bola MF SR pripravená aktuálna makroekonomická predikcia, ktorá je prezentovaná v Predvstupovom ekonomickom programe SR predloženom EK v auguste 2003. Hoci základný vývojový trend v rokoch 2003 a 2004 sa nemení, mení sa nezanedbateľným spôsobom kvantitatívna úroveň niektorých parametrov.

Z aktuálnych makroekonomických rámcov vychádza aj základný cieľ fiškálneho vývoja - medziročne znižovať podiel deficitu verejných financií na HDP tak, aby do roku 2006 dosiahol úroveň pod 3 % z HDP. V plánovaných deficitoch verejných financií do roku 2006 sú premietnuté aj dopady vstupu SR do EÚ. V roku 2004 sa z tohto titulu zvýši deficit verejných financií o 0,1 % HDP a v rokoch 2005 a 2006 o 0,7 %.

Aj keď vstup do Európskej únie bude z rozpočtového hľadiska vytvárať napätie vo verejných financiách, možno očakávať, že pozitívne efekty spojené s využitím prostriedkov ES v hospodárstve budú prevažovať. Celkové saldo finančných tokov medzi Slovenskom a Európskou úniou by malo byť pozitívne a malo by sa pohybovať v rokoch 2004 až 2006 na úrovni 1,3 % HDP ročne. Predpokladá sa, že zdroje, ktoré SR získa, umožnia financovať projekty podporujúce regionálny rozvoj a zrýchľujúce ekonomický rast. Zdroje plynúce SR z EÚ budú mať priamy vplyv na hospodársky rast a vytváranie základne pre jeho ďalšiu akceleráciu. Rýchlejší ekonomický rast krajiny v konečnom dôsledku napomôže aj k znižovaniu rozpočtového napätia a ku konsolidácii verejných financií.

Osobitnou kategóriou vplývajúcou na vývoj výdavkov štátneho rozpočtu v súvislosti so vstupom do EÚ sú výdavky určené na spolufinancovanie pred- aj povstupovej pomoci. Spolufinancovanie predvstupovej pomoci bolo v predchádzajúcich rokoch zabezpečené a v rokoch 2004 – 2006 bude iba dobiehať. V roku 2004 bude predstavovať 0,3 % z HDP a v rokoch 2005 a 2006 už len 0,1 % z HDP. Spolufinancovanie povstupových prostriedkov ES sa bude v rokoch 2004 – 2006 zabezpečovať zo štátneho rozpočtu v rozsahu približne 0,5 % HDP ročne.

Zabezpečenie spolufinancovania SR sa predpokladá realizáciou opatrení vo fiškálnej politike, predovšetkým opatrení zameraných na efektívnejšie nakladanie verejných zdrojov a na ich úsporu v oblastiach, do ktorých nebudú smerovať zdroje EÚ. Dôležitý vplyv pre dodržanie fiškálneho cieľa budú mať štrukturálne reformy, ktorých cieľom je eliminácia zneužívania systému, zavádzanie trhových mechanizmov tam, kde je to prospešné a vytvorenie predpokladov na zvýšenie zamestnanosti. Pôjde najmä o zmenu systému spojenú so značnými úsporami v zdravotníctve a sociálnej sfére. K efektívnejšiemu nakladaniu s verejnými prostriedkami prispeje aj realizácia reformy riadenia verejných financií v spolupráci so Svetovou bankou.

Reforma riadenia verejných financií v SR sa realizuje od roku 2000. V súlade s aktuálnou stratégiou reformy, ktorú vláda schválila v apríli 2003 sa jej súčasná fáza zameriava najmä na:

- posilnenie transparentnosti verejných financií,
- posilnenie úlohy strategického plánovania pri alokácii zdrojov a prechod k rozpočtovaniu orientovanému na výsledky,
- vytvorenie systému pre tvorbu stabilného strednodobého rámca verejných financií.

Transparentnosť sa posilňuje napĺňaním princípov fiškálnej transparentnosti formulovaných MMF a postupným uplatňovaním metodiky ESA 95 vo všetkých zložkách verejných financií. Posilnenie strategického plánovania vo verejných financiách sa uplatňuje prostredníctvom rozpočtového programovania. Rozpočet na rok 2004 je zostavený v plnej programovej štruktúre. Racionalizácia výdavkov prechodom od financovania kapacít k financovaniu výstupov bude posilnená aj analýzou rozpočtových výdavkov. Prvý krok sa uskutočnil v máji 2003, keď špecializovaná misia MMF analyzovala makroštruktúru verejných výdavkov. Zvyšovanie efektívnosti v riadení verejných financií zabezpečuje aj posilnený systém finančnej kontroly s dôrazom na kontrolu ex ante.

Cieľom reformy je aj posilnenie strednodobého rámca verejných financií zlepšením systému makroekonomického prognózovania, vytvorením a implementáciou metodiky viacročného rozpočtu. Novovytvorený makroekonomický model bude plne funkčný v druhej polovici r. 2003 a implementácia viacročného rozpočtu sa predpokladá pri tvorbe rozpočtu na rok 2005.

Dôležitou zložkou reformy riadenia verejných financií je zriadenie Štátnej pokladnice a Agentúry pre riadenie dlhu a likvidity. Obe inštitúcie sa v súčasnosti formujú ako výkonné zložky pre realizáciu rozpočtu, resp. dlhu a ich funkčné pôsobenie sa predpokladá od 1. januára 2004.

S postupom decentralizácie verejnej správy sa pripraví aj zmena financovania územných samospráv. Konkrétna podoba zmien vo financovaní bude určená v prvom polroku 2004.

2.3. SWOT analýza

Modifikovaná SWOT analýza

Modifikovaná SWOT analýza lepšie nadväzuje na predchádzajúcu analýzu situácie, zároveň boli odstránené rozporuplné tvrdenia ohľadne vzdelanostnej úrovne pracovnej sily.

Silné stránky

- proces stabilizácie makroekonomického prostredia,
- nízke náklady na prácu, dostupná a relatívne kvalifikovaná pracovná sila,
- rast produktivity práce,
- zvýšenie prílevu zahraničných investícií na úroveň porovnateľnú s okolitými krajinami,
- dokončená reštrukturalizácia bankového sektora,
- zníženie daňového zaťaženia a zvýšenie ziskovosti podnikovej sféry,
- prebiehajúca, resp. ukončená reštrukturalizácia podnikov,
- rast podielu EÚ na slovenskom exporte,
- disponibilná priemyselná infraštruktúra, prírodný, kultúrny a historický potenciál pre rozvoj výrobných odvetví a služieb v regiónoch,
- vybudovaná telekomunikačná infraštruktúra, vysoká dynamika dopytu po sieťových službách a implementácia koncepcií informatizácie spoločnosti na centrálnej úrovni,
- ľudský kapitál, jeho kultúra a vzdelanosť,
- vybudovaná sieť sociálnych a vzdelávacích zariadení,

- kvalita životného prostredia,
- prírodný a ľudský potenciál pre rozvoj vidieka,
- silná politická vôľa znižovať deficit verejných financií,
- zvýšenie transparentnosti vo verejných financiách,
- výrazný rast exportných kapacít.

Slabé stránky

- vysoká nezamestnanosť,
- vysoký deficit verejných financií,
- nízky podiel pridanej hodnoty na produktoch,
- nedokončená reštrukturalizácia priemyselných odvetví,
- pretrvávajúca podkapitalizovanosť väčšiny podnikov,
- výrazné rozdiely vo vnútri regiónu a medzi regiónmi v úrovni rozvoja, narastajúce rozdiely medzi okrajovými a vnútornými slovenskými regiónmi,
- nevyhovujúci technický stav väčšiny ciest a železničných tratí, nedokončená diaľničná sieť,
- nízka dopravná dostupnosť zaostávajúcich regiónov,
- nízky celkový obrat technologickej bilancie na obyvateľa, nízka miera invenčnosti a inovačnej aktivity podnikového sektora,
- nedostatočná väzba medzi vzdelávacím systémom a požiadavkami trhu práce,
- nedostatočná kvalita služieb a nízky kvalitatívny štandard vo vzdelávacích zariadeniach, zariadenia sociálnej a zdravotnej starostlivosti,
- nedostatočná výkonnosť a technologická úroveň telekomunikačnej infraštruktúry, nízka úroveň informatizácie spoločnosti,
- rast sociálnych rozdielov v spoločnosti a veľmi pomalé formovanie strednej vrstvy,
- nedostatočná konkurencieschopnosť sektorov a regiónov,
- nedostatočná rozvinutosť MSP v dôsledku chýbajúcich výraznejších rozvojových impulzov,
- nedostatočne vybudovaná infraštruktúra cestovného ruchu a nízka konkurencieschopnosť služieb v cestovnom ruchu,
- nedostatočná kvalita služieb súvisiacich s fungovaním trhu práce,
- nedostatočná úroveň infraštruktúry a technológií na ochranu životného prostredia,
- nízka ekonomická výkonnosť a technologická vybavenosť poľnohospodárstva, nízka konkurencieschopnosť vidieka,
- nedostatočná inštitucionálna infraštruktúra na podporu regionálneho rozvoja.

Príležitosti

- zachovanie makroekonomickej stability a vytváranie vhodného prostredia pre rozvoj MSP,
- pokračovanie rastu pridanej hodnoty a produktivity práce,
- zvýšenie konkurencieschopnosti zaostávajúcich regiónov vplyvom rozvojových impulzov vyplývajúcich z dobudovania základnej a doprovodnej infraštruktúry,
- využitie rastového potenciálu na báze domácich zdrojov, inovačnej aktivity a rastu obratu technologickej bilancie v regiónoch,
- nahradenie chýbajúcich trhových impulzov a investičných stimulov prostredníctvom cielenej a dostatočne účinnej podpory rozvoja regiónov,
- rozvoj služieb zameraných na zvyšovanie prebytkovosti bilancie služieb a tvorbu nových pracovných príležitostí,
- zvýšenie efektívnosti a účinnosti nástrojov na podporu rozvoja ľudských zdrojov,
- rast dopytu po sieťových službách,
- modernizácia a diverzifikácia ekonomickej základne na vidieku.

Ohrozenia

- zníženie konkurencieschopnosti kľúčových sektorov regionálneho priemyslu v dôsledku nárastu relatívnych jednotkových nákladov práce, nízkej investičnej a inovačnej aktivity v podnikoch,
- prehlbovanie bariér pre rozvoj MSP,
- prehlbovanie sociálnych rozdielov a výskytu patologických javov,
- odliv vysokokvalifikovanej pracovnej sily do zahraničia,

- pokles biodiverzity pod tlakom ľudských činností,
- prehlbovanie regionálnych disparít v dôsledku nedostatočnej absorpčnej schopnosti zaostávajúcich regiónov a oblastí.

2.4. Hodnotenie implementácie predvstupových nástrojov

2.4.1. Hodnotenie informácií v NRP

Doplnenie aktualizovaných údajov ohľadom PHARE, ISPA a SAPARD

Slovenská republika čerpá predvstupovú pomoc z fondov EÚ prostredníctvom programov PHARE, ISPA a SAPARD. Finančný manažment predvstupových prostriedkov zabezpečuje od roku 1999 Národný fond v zmysle uznesenia vlády č.856/1998 o Memorande o zriadení Národného fondu, uznesenia vlády č.34/2001 o Memorande o porozumení o využití Národného fondu pre program ISPA a Viacročnej finančnej dohody pre program SAPARD podpísanej medzi vládou SR a EK dňa 26. 3. 2001.

Na medzinárodnej úrovni upravujú vzťahy pri financovaní programu PHARE a ISPA finančné memorandá a pri programe SAPARD je to Viacročná finančná dohoda a príslušné ročné finančné dohody. Na vnútroštátnej úrovni uzatvára splnomocnenec pre Národný fond (NAO) s implementačnými agentúrami Dohodu o financovaní, v ktorej sú stanovené práva a povinnosti zmluvných strán.

Riadenie finančných prostriedkov upravujú Pokyny pre hospodárenie s finančnými prostriedkami pri realizácii programu PHARE, ISPA a SAPARD, ktoré definujú kompetencie zaangažovaných subjektov a zabezpečujú jednotnosť, efektívnosť a koordinovaný proces riadenia prostriedkov PHARE, ISPA a SAPARD.

Problematiku zabezpečenia **administratívnych potrieb** riešia uznesenia vlády SR č. 702/2001 a č. 947/2002. Súhrnne bolo vytvorených 1814 nových, prevažne štátnozamestnaneckých pracovných miest. Zvláštna pozornosť bola venovaná administratívnym kapacitám v oblasti predvstupových nástrojov (najmä uznesenie vlády SR č. 702/2001) a následne aj štruktúram z oblasti štrukturálnych fondov a Kohézneho fondu (uznesenie vlády SR č. 947/2002). Ku koncu augusta 2003 bude väčšina pracovných miest obsadených a následne bude nutné sústrediť sa na stabilizáciu a vyškolenie uvedených pracovníkov a doobsadenie zostávajúcich voľných pracovných miest do konca roka 2003.

Vláda SR dňa 30. apríla 2003 uznesením č. 327/2003 schválila zo zdrojov štátneho rozpočtu 50 mil. SK na účel zlepšenia finančného odmeňovania štátnych zamestnancov zodpovedných za čerpanie fondov EÚ (nesystémové opatrenie). Úrad pre štátnu službu rieši situáciu v odmeňovaní štátnych zamestnancov v odbore „Medzinárodná spolupráca, finančné prostriedky ES“ novelou zákona o štátnej službe, ktorá by mala vstúpiť do platnosti 1. januára 2004.

Zlepšenie koordinácie činností, spojených s riadením fondov EÚ má za úlohu Pracovná skupina podpredsedu vlády SR pre európsku integráciu, ľudské práva a menšiny, ktorá sa stretáva na úrovni členov vlády raz týždenne (na základe uznesenia vlády č. 458/2003). Vláda SR na svojom zasadnutí raz mesačne komplexne venuje problematike riadenia fondov EÚ (stanovenie úloh a ich odpočet).

2.4.2. PHARE

V súčasnosti sa implementujú finančné memorandá 1999, 2000, 2001, 2002.

Finančné memorandum PHARE 1998 bolo nakontrahované do výšky 92,35 % a reálne čerpanie predstavovalo 90,93%.

Finančné memorandum PHARE 1999 bolo nakontrahované do výšky 84,86% a reálne čerpanie predstavovalo 81,71%.

Finančné memorandum PHARE 2000 bolo nakontrahované do výšky 94,45% a reálne čerpanie zatiaľ predstavuje 56,42%.

PHARE 2001

Prehľad kontrahovania finančných prostriedkov programu PHARE FM 2001 k 13.08.2003 zachytáva nasledujúca tabuľka (bez komunitárnych programov):

Implementačná agentúra	Alokované v €	Kontrahované	
		€	%
CFCU	13 000 000	6 953 601	53,5
RDSA	35 200 000	384 640	1,1
FM 2001	48 200 000	7 338 241	15,2*

*V prípade ďalšej časti projektov už boli zo strany Delegácie EK schválené výsledky výberových konaní. Úroveň kontrahovania sa tak v priebehu mesiaca august zvýši na 22%.

Prameň: Centrálna finančná a kontrakčná jednotka (CFCU) a Agentúra na podporu regionálneho rozvoja (RDSA)

Konečný termín kontrahovania prostriedkov PHARE FM 2001 je stanovený na 30.11.2003. K 13.08.2003 predstavovala úroveň kontrahovania 15,2%.

PHARE 2002

Projekty FM 2002 v celkovej výške 61,1 mil. € sú k 13.08.2003 nakontrahované na 11,8% (bez komunitárnych programov), pričom najvyššiu úroveň kontrahovania dosahuje Centrálna finančná a kontrakčná jednotka (19,8%).

Implementačná agentúra	Alokované v €	Kontrahované	
		€	%
CFCU	34 450 000	6 828 878	19,8
RDSA	16 150 000	0	0
NADSME	10 500 000	394 690	3,8
FM 2002	61 100 000	7 223 568	11,8

Prameň: Centrálna finančná a kontrakčná jednotka (CFCU), Agentúra na podporu regionálneho rozvoja (RDSA) a Národná agentúra pre rozvoj malého a stredného podnikania (NADSME)

Konečný termín kontrahovania prostriedkov PHARE FM 2002 je stanovený na 30.11.2004. V rámci FM 2002 sa opakuje situácia, keď boli počas programovania predložené a schválené projekty s nezabezpečenými základnými podmienkami realizácie (nevysporiadané vlastníctvo pôdy, nevydané územné a stavebné povolenia).

PHARE 2003

V rámci programovania Národného programu PHARE 2003 bolo na rokovaní Riadiaceho výboru PHARE v Bruseli dňa 11.07.2003 schválených 33 projektových návrhov predložených vládou SR vo výške 57,1 mil. EUR z rozpočtu PHARE. Konečný termín kontrahovanie prostriedkov PHARE 2003 je stanovený do konca roku 2005. Finančné prostriedky musia byť vyčerpané do konca roku 2006.

V rámci programu cezhraničnej spolupráce vyčlenila Európska komisia na rok 2003 12 mil. EUR. Riadiaci výbor PHARE doteraz schválil projekty cezhraničnej spolupráce na hranicu s Maďarskom v celkovej výške 2 mil. EUR. Programy cezhraničnej spolupráce s Poľskom a Rakúskom sú v procese schvaľovania.

Informovanie o prijímaní a preškolení pracovníkov Implementačných agentúr

V rámci druhej fázy EDIS PHARE Gap Plugging pracovala technická asistancia pre rozvoj ľudských zdrojov na odstraňovaní nedostatkov týkajúcich sa ľudských zdrojov v Implementačných agentúrach CFCU, NADSME, IARR, na Národnom фонде a Úrade vlády SR.

V súvislosti s odstraňovaním nedostatkov v oblasti ľudských zdrojov boli vypracované v implementačných agentúrach personálne rozvojové plány, analýzy potreby vzdelávania sa pracovníkov IA a plány školení. Technická asistancia uskutočnila pre NF a IA nasledovné školenia:

- verejné obstarávanie,
- risk manažment,
- PRAG,
- interný audit,
- komunikácia v manažmente.

Vzdelávanie štátnych zamestnancov je aktívnym prvkom Stratégie vzdelávania v štátnej službe a má kľúčové postavenie v rámci opatrení, ktoré majú prispieť k pozitívnym zmenám z hľadiska perspektívy integrácie SR do EÚ. Konkretizáciou strategických zámerov bude koncepcia vzdelávania štátnych

zamestnancov, ktorej predloženie na rokovanie vlády SR ukladá uznesenie vlády SR č. 487/2003 v bode B.3 a ktorá vymedzí všeobecný rámec jednotného systémového prístupu v oblasti vzdelávania. Potreba pracovníkov závisí od počtu realizovaných projektov PHARE (množstva podpísaných kontraktov), od požiadaviek vyplývajúcich z Rozšíreného decentralizovaného implementačného systému (EDIS) a nasledujúceho prechodu na štrukturálne fondy.

Momentálne počty pracovníkov sú nasledovné:

Nadácia pre podporu malého a stredného podnikania – 50 zamestnancov z toho 30 PHARE. Plánujú v najbližšom období prijať 2 nových zamestnancov.

Implementačná agentúra pre regionálny rozvoj – 36 zamestnancov. V najbližšom období tiež plánujú prijať 2 nových zamestnancov.

Centrálne finančná a kontraktálna jednotka – 14 zamestnancov. V najbližšom období sa očakáva prijatie ďalších nových pracovníkov.

2.4.3.ISPA

Finančné riadenie programu ISPA sa uskutočňuje v zmysle Memoranda o porozumení o využití Národného fondu pre program ISPA a finančných memoránd pre každý individuálny projekt. Prvé prostriedky pre program ISPA pre SR boli presunuté z Európskej komisie na účet Národného fondu v októbri 2001. Celkovo obdržal Národný fond na sektorové účty v NBS finančné prostriedky vo výške 45.325.543,17 EUR (stav k 31. 08. 2003).

Sektor dopravy

Riadiaci výbor ISPA v období 2000 - až júl 2003 schválil pre Slovenskú republiku v sektore dopravy 5 projektov v celkovej výške 316 179 000 EUR s príspevkom ISPA v celkovej sume 172 539 200 EUR. Ide o 3 železničné projekty modernizácie železničnej trate Bratislava - Trnava v úsekoch Rača – Šenkvice, Šenkvice – Cífer a Trnava – Nové mesto nad Váhom, 1 dopravný projekt výstavby diaľnice D 61 v úseku Viedenská cesta – Prístavný most v Bratislave a 1 projekt Odbornej pomoci pre prípravu dopravných projektov v Slovenskej republike.

Životné prostredie

Riadiaci výbor ISPA v období 2000 – až júl 2003 schválil pre Slovenskú republiku v sektore životného prostredia 11 investičných projektov (Trenčín, Nitra, Banská Bystrica, Komárno, Zvolen, Martin, Veľký Krtíš, Žilina, Považská Bystrica, Liptov a Zemplín) a 3 projekty odbornej pomoci na prípravu investičných projektov v celkovej výške 196 125 785 EUR s príspevkom ISPA v celkovej sume 111 454 876 EUR.

Hodnotenie predvstupovej pomoci v rámci programu ISPA

Finančná pomoc programu **ISPA** – sektor životné prostredie je rozdelená podľa jednotlivých regiónov (všetky spadajú pod Cieľ 1). Rozdelenie na jednotlivé regióny NUTS II je nasledovné:

	Celkove	ISPA
Západné Slovensko	38 634 632 EUR	19 317 316 EUR
Stredné Slovensko	126 859 393 EUR	68 906 740 EUR
Východné Slovensko	23 610 000 EUR	16 527 000 EUR

V sektore životného prostredia prebiehajú práce na základe už podpísaných zmlúv v projekte *Trenčín*, v projektoch *Banská Bystrica* a *Komárno* boli vyhodnotené tendre na služby, v prípade ostatných 10 projektov pokračujú práce na tendrovej dokumentácii a príprave spustenia tendrov.

V rámci programovania ISPA pre rok 2003 boli Európskej komisii zaslané projekty (už len v oblasti životného prostredia) v celkovej výške oprávnených nákladov 124 456 693 €, z čoho príspevok ISPA predstavuje 64 220 049 €. Žiadosti budú predmetom schvaľovacích procedúr.

Geografické umiestnenie projektov v rámci ešte neschválených opatrení ISPA je umiestnené iba do regiónov spadajúcich pod Cieľ 1 v nasledovných objemoch:

1.	bratislavský kraj	0 projektov	
2.	Západné Slovensko	3 projekty	53,2 mil. € (z toho ISPA 30,7 mil. €)
3.	Východné Slovensko	3 projekty	51,5 mil. € (z toho ISPA 29,5 mil. €)
4.	Stredné Slovensko	1 projekt	12,0 mil. € (z toho ISPA 9,0 mil. €)

5. Horizontálny dosah 2 projekty 7,4 mil. € (z toho ISPA 5,6 mil. €)

V súvislosti s umiestňovaním finančných prostriedkov z programu ISPA do najzaostalejších regiónov je viditeľný progres hlavne vo vzťahu k **regiónu Východné Slovensko**.

Významnú funkciu v príprave na čerpanie z Kohézneho fondu zastáva program ISPA vo financovaní opatrení (3 projekty odbornej pomoci), ktorých cieľom je vypracovanie žiadostí pre čerpanie z Kohézneho fondu pre oblasť dopravy ako aj životného prostredia, a zabezpečiť tak zásobník projektov pre Kohézny fond.

V oblasti železničnej infraštruktúry bežia 3 projekty ISPA, pričom k 31.07.2003 bolo čerpaných v rámci projektu *Rača – Šenkvice* z ISPA grantu 14.291.311,28 €. Ostatné projekty sú v stave prípravy opakovaného tendra (*Šenkvice – Cífer*), resp. novej tendrovej dokumentácie (*Trnava – Piešťany*).

V sektore cestnej infraštruktúry je realizovaný projekt výstavby *Diaľnice D1 v Bratislave, Viedenská cesta – Prístavný most*, kde k 31.07.2003 bolo nakontrahovaných 53 520 000 € (65% celkových nákladov). Čerpanie k 31.07.2003 v rámci uvedeného projektu bolo vo výške 4.623.766,82 €.

Dobudovanie administratívnych kapacít a know-how v rámci ISPA

Uznesením vlády č. 135/2003 z 23. februára 2003 bolo uložené vedúcemu úradu pre štátnu službu urýchlene zabezpečiť naplnenie voľných štátnozamestnaneckých miest. V rámci Ministerstva životného prostredia SR boli zrealizované k 31.08.2003 výberové konania na všetky voľné štátnozamestnanecké miesta na odboroch príslušných k agende štrukturálnych fondov a Kohézneho fondu (odbor prípravy projektov, odbor riadenia programov, Implementačná agentúra environmentálnych investičných projektov, odbor záležitostí EÚ). Na miesta, ktoré neboli obsadené v rámci zrealizovaných výberových konaní, budú uskutočnené výberové konania dňa 17.09.2003, na základe ktorých by mali byť vyššie uvedené odbory Ministerstva životného prostredia obsadené na 100 %:

V rámci Implementačných agentúr pôsobiacich v oblasti ISPA sa realizuje príprava na rozšírený decentralizovaný implementačný systém (EDIS), v ktorom je zahrnuté vypracovanie manuálov pre jednotlivé implementačné agentúry ako aj program ďalšieho vzdelávania a rozvoja ľudských zdrojov (tréningov, školení) pre relevantných pracovníkov v oblastiach spojených s implementáciou finančných nástrojov Európskej únie. Príprava na EDIS by mala byť zakončená akreditáciou pre jednotlivé implementačné agentúry, čím sa deklaruje pripravenosť implementačnej agentúry realizovať aktivity v procese ex post hodnotenia.

Príprava manuálov, kontrolných listov, ako aj ostatných dokumentov požadovaných v rámci EDIS zabezpečí transfer know-how v rámci ISPA (neskôr využiteľného aj pre Kohézny fond) ako aj určenie jasných a jednoznačných postupov v rámci celého projektového cyklu (v kompetencii implementačných orgánov).

2.4.4.SAPARD

Vysvetlenie dôvodov zaostávania čerpania pomoci v porovnaní s ostatnými kandidátskymi krajinami a uistenie sa o plnom čerpaní prostriedkov

Rozdiely v čerpaní medzi krajinami spôsobili v prevažnej miere rozdielne dátumy akreditácie opatrení zo strany EK (v prípade SR a ČR sa tak stalo až v apríli 2002, v prípade Bulharska už v máji 2001). Tak ako ostatné krajiny aj MP SR následne prijalo opatrenia, ktoré zabezpečili akceleráciu programu. SAPARD má v súčasnosti pripravené projekty vysoko presahujúce súčasne dostupné verejné zdroje (149% AFA 2000, 2001). SR obdržala akreditáciu na zvyšné opatrenia SAPARD zo strany EK, ktoré umožnia tieto projekty kontrahovať.

Akceleráciu programu dokladá, že kým za 1. polrok programu (k decembru 2002) bolo podaných 111 projektov za cca. 30 mil. €, po druhom polroku (k júnu 2003) to bolo 456 projektov za cca. 110 mil. €. Vzhľadom na priebeh predkladania projektov pre opatrenie 4b (renovácia a rozvoj obcí), keď požadovaná podpora vysoko prekročila dostupné zdroje, agentúra SAPARD v súčasnosti pozastavila prijímanie projektov na toto opatrenie.

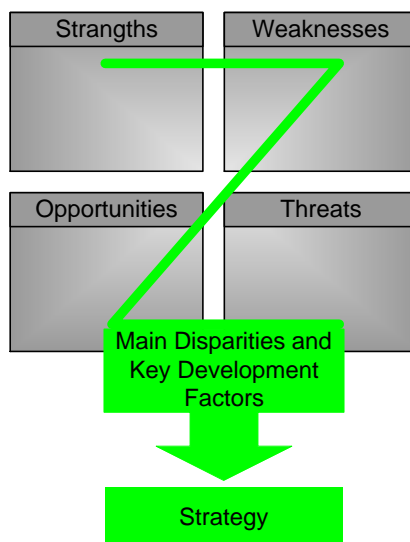
MP SR a agentúra SAPARD odhadujú, že do konca programu SAPARD bude nakontrahovaných v pesimistickom variante 89,2% dostupných zdrojov (t. j. AFA 2000, 2001, 2002, 2003). Pri optimálnom variante požiadavky na program SAPARD prekročia dostupné zdroje.

III. Analýza stratégie, jej zdôvodnenie a spojitosť s pravidlami ES a SR

3.1.1. Objasnenie stratégie NRP

Východisko pre definovanie stratégie NRP

Na základe výsledkov analýzy súčasnej situácie, ako aj výsledkov SWOT analýzy boli identifikované kľúčové disparity a hlavné faktory rozvoja, ktorých prostredníctvom budú identifikované disparity v NRP eliminované, resp. zmiernené, v období 2004 – 2006. SWOT analýza, ako aj celkové poradie disparít a faktorov rozvoja tvoria spoločne východisko pre definovanie stratégie NRP 2004.-2006.

Stratégia pre NRP 2004-2006 je založená na rozvíjaní silných stránok, konvertovaní slabých stránok, využívaní príležitostí a eliminácii hrozieb definovaných v SWOT analýze. Stavia na hlavných rozvojových faktoroch regiónov alebo oblastí pre Cieľ 1 (v súlade s Cieľom 2 aj 3), ktorých prostredníctvom sa snaží eliminovať, resp zmierniť identifikované hlavné disparity hospodárstva SR. Efektívnosť peňažných intervencií sústredených na potenciálne faktory rozvoja je posilnená zameraním sa na tie faktory, ktoré sú pre daný región relevantné.

Na základe výsledkov analýzy súčasnej situácie, ako aj výsledkov SWOT analýzy boli identifikované nasledovné **kľúčové disparity a hlavné faktory rozvoja**.

Ich formulácia a poradie je uvádzané na základe priorit pre čerpanie štrukturálnych fondov a reálnych možností riešenia disparít v programovacom období 2004 – 2006.

Hlavné disparity
<ol style="list-style-type: none">1. nízka ekonomická výkonnosť regiónov2. vysoká nerovnováha medzi ponukou a dopytom po práci3. nízka úroveň vybavenosti regiónov fixným kapitálom4. štrukturálne problémy podnikového sektora5. nedostatočná kvalita fungovania trhu práce6. nedostatočná technologická a inovačná úroveň7. nedostatočná úroveň dopravnej obsluhy a ekologický dlh8. nedostatočné využitie rozvojového potenciálu regiónov9. klesajúca kvalita života najmä vidieckeho obyvateľstva10. nedostatočná funkčnosť výskumu a vzdelávania
Faktory rozvoja
<ul style="list-style-type: none">• stabilné podnikateľské prostredie podporujúce investície• štrukturálne zmeny zvyšujúce súhrnnú produktivitu faktorov

- rozvoj malého a stredného podnikania
- vylepšenie fungovania trhu práce
- zvýšenie adaptability pracovnej sily
- modernizácia a rozvoj základnej infraštruktúry
- modernizácia vzdelávacieho systému
- mobilizácia rozvojového potenciálu regiónov

Strategický cieľ

Zásadnými problémami slovenskej ekonomiky, ktorých úspešné riešenie znamená predpoklad udržateľného dlhodobého rastu v podmienkach socio-ekonomického optima, sú disproporcie medzi disponibilnými zdrojmi a nárokmi, ktoré na tieto zdroje sú kladené. Týka sa to tak deficitu zahraničnoobchodných vzťahov a verejných financií, ako aj trhu práce, výkonnosti regiónov a ostatných ekonomických mechanizmov determinujúcich fungovanie národného hospodárstva. Dôsledkom týchto disproporcií je predovšetkým :

Bázou na riešenie uvedených kľúčových disparít v intenciách intervencií zo štrukturálnych fondov je taký trvalo udržateľný rast HDP, ktorý :

- vylepší medzinárodnú pozíciu Slovenska z hľadiska ekonomickej výkonnosti a
- zabezpečí primeranú ekonomickú, sociálnu a ekologickú vyváženosť.

Z pohľadu rozvojových možností ekonomiky sa ukazuje, že vyriešenie disparít umožní nasledovný **strategický cieľ NRP pre obdobie 2004-2006:**

Zabezpečiť pri rešpektovaní trvalo udržateľného rozvoja taký rast HDP, aby Slovenská republika do roku 2006 dosiahla úroveň 51 – 54% z priemeru HDP na obyvateľa⁴ v krajinách EÚ⁵.

Formulácia strategického cieľa vychádza z predpokladu, že medziročný prírastok HDP v stálych cenách v priemere za SR sa bude od roku 2003 pohybovať v intervale 3,5 – 5,3 % a je v súlade s Predvstupovým ekonomickým programom Slovenskej republiky (PEP) do roku 2006⁶.

Prognózu plnenia strategického cieľa NRP podľa regiónov obsahuje tabuľka 6. Kľúčová úloha regiónu Bratislava pri tomto vývoji je daná predovšetkým hospodársko-spoločenskou interakciou s regiónom Slovensko. Formovanie dominantného podielu regiónu Bratislava na tvorbe HDP v SR bude aj naďalej daný najmä:

- existujúcim rozvojovým potenciálom
- geografickou polohou a
- prítlačivosťou pre zahraničný kapitál.

tabuľka 6 Prognóza plnenia strategického cieľa NRP podľa regiónov

Región	2003	2004	2005	2006
bratislavský	101 až 103	101 až 106	103 až 109	105 až 111
Západné Slovensko	46 až 47	46 až 48	46 až 49	47 až 50
Stredné Slovensko	42 až 43	42 až 44	43 až 45	44 až 47
Východné Slovensko	40 až 41	40 až 42	41 až 43	41 až 44
Región Slovensko	43 až 44	43 až 45	44 až 46	44 až 47
SR spolu	49 až 50	49 až 52	50 až 53	51 až 54

Poznámka : Uvedené ukazovatele predstavujú percentuálne vyjadrenie HDP na obyvateľa z priemeru EÚ v parite kúpnej sily. Región Slovensko = Západné Slovensko + Stredné Slovensko + Východné Slovensko. Kvantifikácia podľa ex-ante hodnotenia.

Špecifické ciele

⁴ Vyjadrené v parite kúpnej sily

⁵ EÚ15

⁶ PEP spracovalo Ministerstvo financií SR. Bol schválený vládou SR 16. júla 2003

Na zabezpečenie uvedeného strategického cieľa, z hľadiska mobilizácie vnútorných zdrojov a na zabezpečenie sociálno-ekonomickej súdržnosti, ako aj ekologickej vyváženosti vývoja, je potrebné zamerať sa na realizáciu nasledovných **špecifických cieľov**:

1. Zvyšovanie konkurencieschopnosti priemyslu a služieb,
2. Rozvíjanie ľudských zdrojov a zvyšovanie ich adaptability,
3. Zvyšovanie efektívnosti poľnohospodárskej produkcie a kvality života vidieckej populácie,
4. Podporovanie vyváženého regionálneho rozvoja.

Prepojenosť medzi špecifickými cieľmi, kľúčovými disparitami a rozvojovými faktormi znázorňuje obr.3, pričom intenzita (prioritizácia) jednotlivých vzťahov je vyjadrená hrúbkou prepojení.

Priority

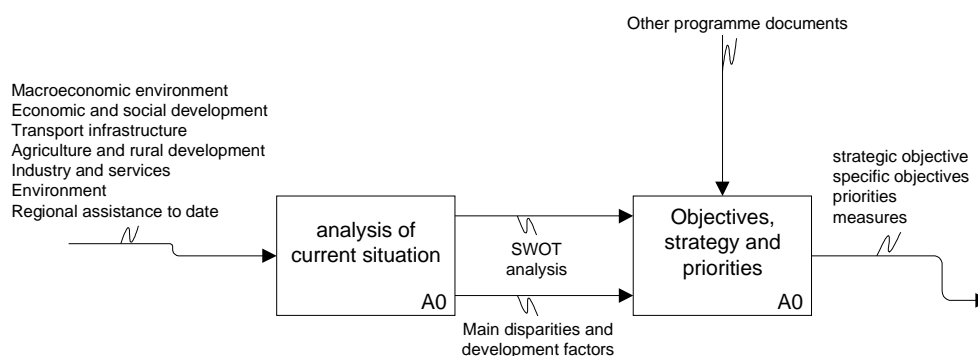
Zámerom definovania priorít je vytvoriť realizáciu stratégie NRP, ktorá zabezpečí dosiahnutie špecifických cieľov a riešenie kľúčových rozdielov pomocou pridelených finančných zdrojov na dané obdobie.

Priority NRP budú realizované prostredníctvom 4 samostatných Operačných programov, a to: SOP Priemysel a služby (ERDF); SOP Ľudské zdroje (ESF); SOP Poľnohospodárstvo a rozvoj vidieka (EAGGF, FIFG) a OP Základná infraštruktúra (ERDF).

Okrem 4 vyššie uvedených operačných programov budú prostriedky z ERDF a ESF použité na podporu opatrení v bratislavskom kraji v rámci Jednotného programového dokumentu pre Cieľ 2 (SPD 2) a Jednotného programového dokumentu pre Cieľ 3 (SPD 3).

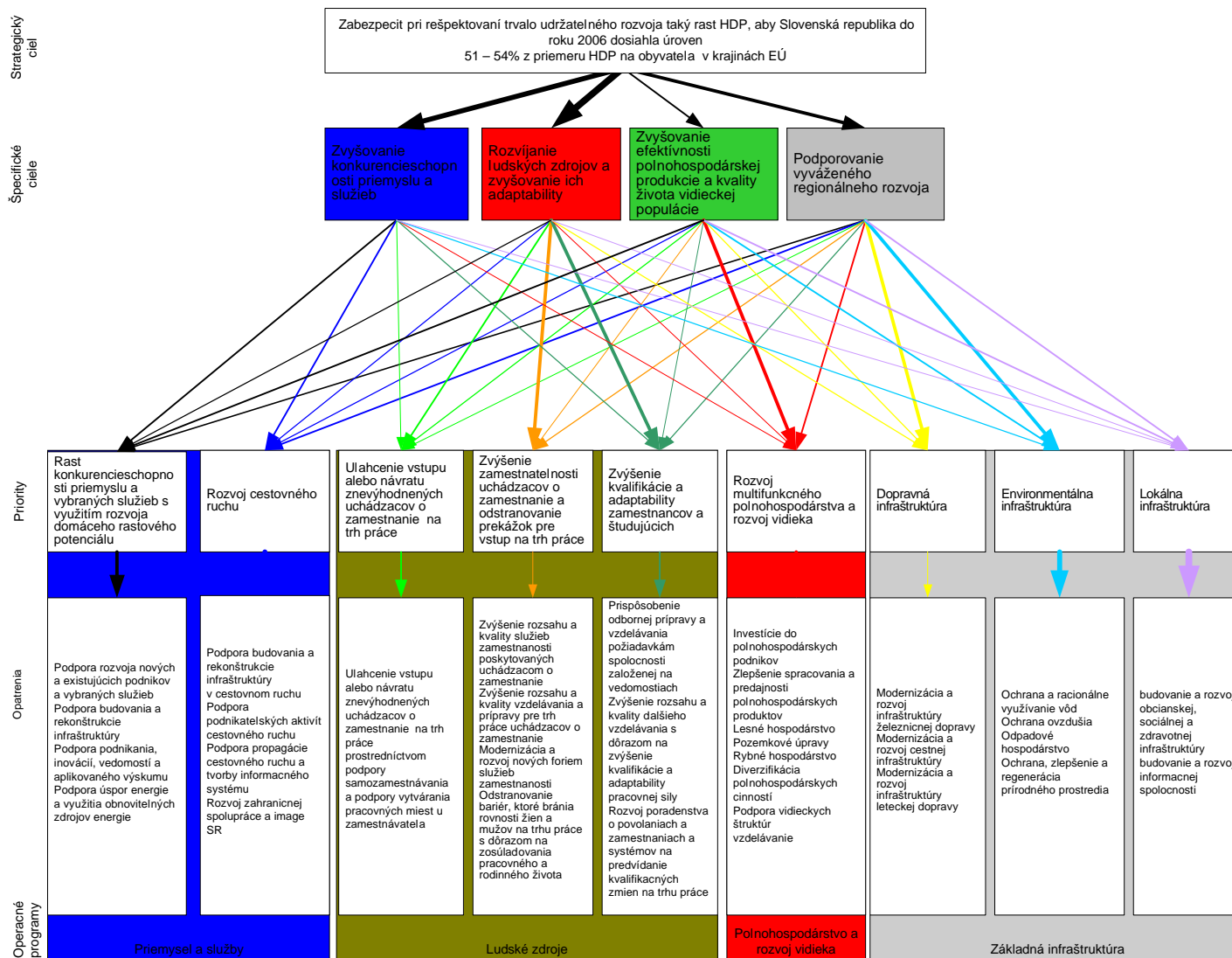
Zhrnutie

Výstupom procesu tvorby stratégie NRP (pozri obr. 1) je **sústava** na seba nadväzujúcich komponentov, a to: strategickým cieľom NRP, ktorý je rozvedený do 4 špecifických cieľov a 9 priorít, ktoré sú v rámci 4 operačných programov realizované prostredníctvom opatrení, príslušných ku každej priorite (pozri obr. 2, ktorý obsahuje aj intenzitu väzieb medzi jednotlivými komponentmi vyjadrenú hrúbkou prepojení).

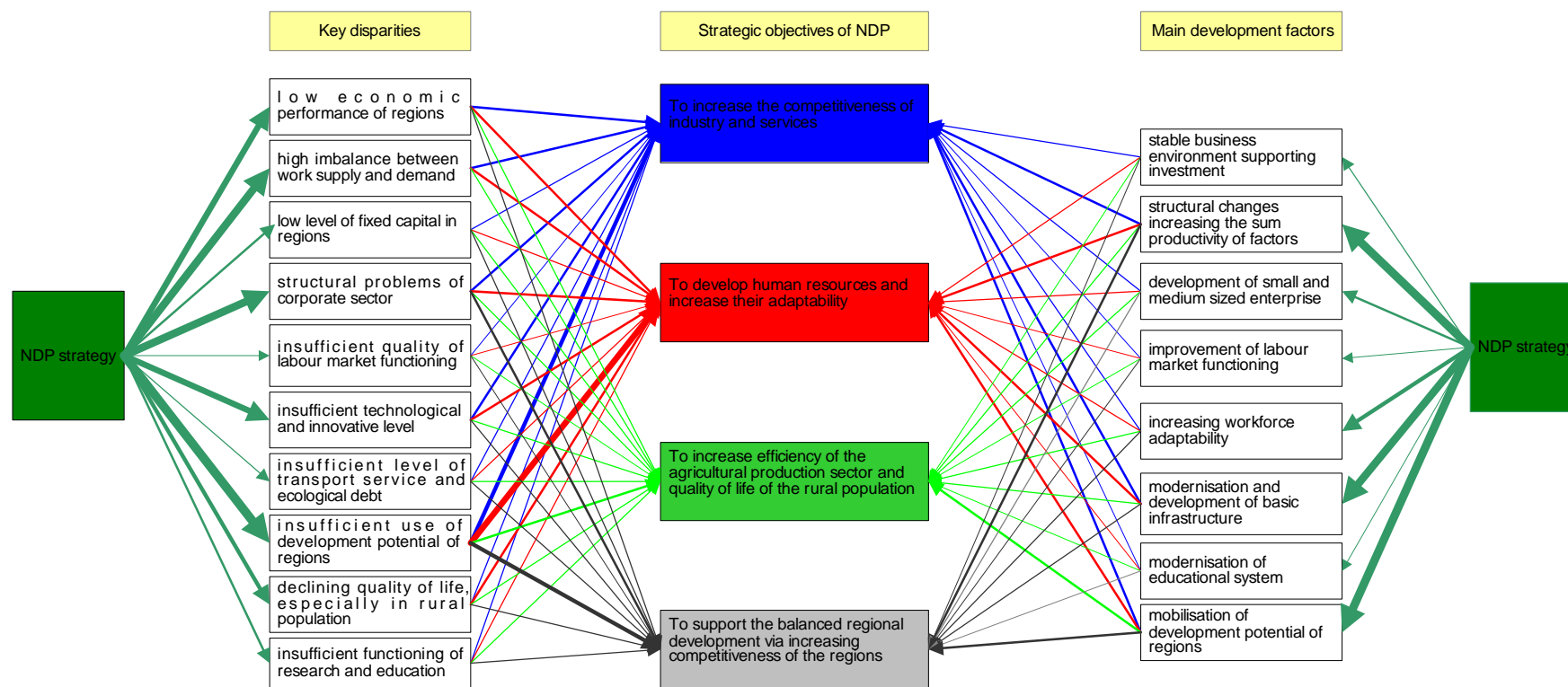

Obr. 1 Description of process of setting up the objectives, strategy and priorities in IDEF0 standard⁷

⁷ metodiku pre IDEF0 pozri na: <http://www.idef.com/idef0.html>

Obr. 2 Stratégia NRP a intenzita väzieb medzi jednotlivými cieľmi

Obr.3: Spojitosť medzi špecifickými cieľmi⁸, kľúčovými disparity a faktormi rozvoja

⁸ Vyjadrené na základe Parkinsovej metódy

3.1.2. Podpora prechodu na hospodárstvo založené na vedomostiach

Náčrt základných komponentov vízie podpory prechodu na hospodárstvo založené na vedomostiach

Prechod ekonomiky Slovenska na hospodárstvo založené na vedomostiach je postupný a dlhodobý proces. Cieľom pre obdobie rokov 2004 – 2006 je vytvorenie takých základov pre budovanie hospodárstva založeného na vedomostiach, ktoré sú v súlade s možnosťami a obmedzeniami dosiahnutého trhového a spoločenského prostredia v SR.

Tvorba týchto základov sa bude realizovať v rovine :

- podpory rozvoja priemyslu a služieb,
- podpory rozvoja ľudských zdrojov,
- podpory budovania základnej infraštruktúry.

V prípade priemyslu a služieb pôjde predovšetkým o podporu: podnikania, rozvoja nových a existujúcich podnikov a vybraných služieb s dôrazom na vysokú pridanú hodnotu; inovácií, vedomostí a aplikovaného výskumu.

V prípade ľudských zdrojov pôjde najmä o podporu odbornej prípravy a vzdelávania zodpovedajúcich požiadavkám spoločnosti založenej na vedomostiach.

V prípade základnej infraštruktúry pôjde hlavne o budovanie a rozvoj: školskej infraštruktúry, informačnej spoločnosti pre verejný sektor a inštitucionálnej infraštruktúry v oblasti regionálnej politiky.

3.2.1. EÚ prístupy a priority

Aproximácia slovenskej legislatívy

Na základe zákona o podpore regionálneho rozvoja č. 503/2001 sa vypracovávajú plány hospodárskeho a sociálneho rozvoja VÚC a obcí, z ktorých vychádza NRP.

Legislatíva v oblasti poľnohospodárstva a vidieckeho rozvoja

SOP Poľnohospodárstvo a rozvoj vidieka obsahuje detailné objasnenia poľnohospodárskej politiky SR. MP SR je pripravené poskytnúť ďalšie vysvetlenie o súlade politik SR a EÚ počas technických konzultácií.

Legislatíva v oblasti životného prostredia

Aproximácia právnych predpisov v oblasti životného prostredia je zabezpečovaná tak, aby bol dosiahnutý súlad ku dňu vstupu SR do EÚ tých právnych predpisov v oblasti životného prostredia, ktorých sa netýkajú dohodnuté prechodné obdobia. V oblasti vôd sa transpozícia smerníc EÚ uskutočnila vypracovaním nových zákonov (vodný zákon), resp. novelizáciou existujúcich zákonov a vydaním nových vykonávacích predpisov. Do zákona č. 184/2002 Z. z. o vodách a o zmene a doplnení niektorých zákonov boli transponované viaceré relevantné smernice EÚ, ako napr. Smernica Rady č. 91/271/EHS, Smernica Rady č. 76/464, Smernica Rady č. 91/676, Smernica Rady č. 76/160, Smernica Rady č. 79/869 a Smernica Rady č. 80/68. Do tohto, ako aj ďalších zákonov a vykonávacích predpisov, bola transponovaná aj Smernica Rady č. 75/440/EHS. Smernica Rady č. 98/83/ES o kvalite vody určenej pre ľudskú spotrebu je transponovaná v zákone č. 272/1994 Z. z. o ochrane zdravia ľudí v znení zákona č. 514/2001 Z. z. V súčasnosti prebieha novelizácia vodného zákona, predmetom ktorej je transpozícia smernice č. 2000/60 ES (Rámcová smernica o vode). Analogická je situácia aj v oblasti ochrany ovzdušia a odpadového hospodárstva, ktorá je podrobnejšie popísaná ďalej v materiále v bode 4.3.4. OP Základná infraštruktúra.

Legislatíva v oblasti rovnosti príležitostí žien a mužov

MPSVR SR pripravuje realizáciu nasledovných krokov, ktoré budú viesť k presadzovaniu a monitorovaniu prístupu rovnosti príležitostí pre mužov a ženy vo väzbe na využívanie štrukturálnych fondov. Ide o tieto aktivity:

- a) uskutočnenie rodových tréningov pre decision makers – pracovníkov, pracovníčky, ktorí/é majú na starosti štrukturálne fondy – mali by byť vo vedúcich pozíciách, aby mali dosah na uplatňovanie rodového princípu,
- b) vypracovanie a distribúcia príručiek o rodových princípoch,
- c) presadzovanie požiadavky, aby každé ministerstvo, ktoré sa zaoberá štrukturálnymi fondmi stanovilo zodpovedného pracovníka pre oblasť rovnosti príležitostí,

- d) vypracovanie mechanizmu monitorovania dodržiavania rovnosti príležitosti na úrovni projektov/opatrení/priorít každého programového dokumentu,
- e) poskytovanie konzultácie pri projektoch na zabezpečovanie dôsledného uplatňovania princípu gender mainstreamingu.

Zabezpečenie vzájomného dopĺňania programov INTERREG, EQUAL, SPD2, SPD3 a CSF

Jednotný programový dokument pre Cieľ 2 a Cieľ 3 regiónu NUTS II pre bratislavský kraj je v súlade s princípmi a prioritami Národného rozvojového plánu SR. Základom rozvojovej stratégie Jednotného programového dokumentu NUTS II bratislavský kraj Cieľ 2 (JPD BA C2) je prioritou podpora zvýšenia hospodárskych činností pri čo najefektívnejšom využití rozvojového potenciálu regiónu. Podpora Bratislavy, ako hnacieho motoru ekonomiky SR, vychádza z potrieb reštrukturalizácie hospodárskej základne, ktorá prechádza v tejto oblasti prudkými štrukturálnymi zmenami v prospech rozvoja terciárnej a kvartérnej sféry. Tento cieľ je zároveň podporovaný prostredníctvom prípravy kvalifikovanej a flexibilnej pracovnej sily ako jedného z rozvojových faktorov potenciálu regiónu, čo je strategickým cieľom Jednotného programového dokumentu NUTS II bratislavský kraj Cieľ 3 (JPD BA C3). Možno konštatovať, že JPD BA C3 je zameraný na podporu rozvoja ľudských zdrojov tak, aby zodpovedali požiadavkám prebiehajúcich ekonomických, technologických a sociálnych zmien v regióne, a to prostredníctvom aktívnej politiky trhu práce, modernizáciou verejných služieb zamestnanosti, rozvojom terciárneho a ďalšieho vzdelávania vo väzbe na celoživotného vzdelávanie ako aj prostredníctvom zapojenia výskumu a vývoja do zvyšovania konkurencieschopnosti regiónu.

Iniciatíva EQUAL je obsahovo prepojená na európsku stratégiu zamestnanosti a na nadnárodnú spoluprácu podporujúcu nové metódy boja proti všetkým formám diskriminácie a nerovností v oblasti trhu práce v rámci celej republiky.

Stratégia programu INTERREG III vychádza z Národného rozvojového plánu (NRP) a dopĺňa Sektorové operačné plány vypracované v súvislosti s prípravou Slovenska na prevzatie štrukturálnych fondov. Aktivity iniciatívy INTERREG sú zacielené na podporu cezhraničnej spolupráce (zameranie INTERREG A), transnacionálnu spoluprácu (INTERREG B) a interregionálnu spoluprácu (zameranie C) za účelom zabezpečenia rovnomerného a vyrovnaného rozvoja prihraničných oblastí, ktoré sú napriek národnej pomoci často zanedbávané a ekonomicky zaostalejšie. Financovanie iniciatívy INTERREG je zamerané na oblasti podpory spoločného rozvoja malých a stredných podnikov, vzdelávania, školení a kultúrnych výmen, ako aj na ochranu životného prostredia, energetických sietí, dopravy a telekomunikácií prostredníctvom malých neinvestičných projektov, ktoré dopĺňajú sektorové operačné programy.

3.2.2. Referenčný rámec pre ľudské zdroje

Objasnenie prepojenia medzi JAP, EEG a Joint Inclusion Memorandum

Záver z dokumentu "Joint Assessment Priorities" boli zakomponované do Národného akčného plánu zamestnanosti na rok 2003 ako konkrétne úlohy. Dôkladne sa analyzovalo a sledovalo, či sú závery a odporúčania, obsiahnuté v JAP premietnuté do Národného akčného plánu zamestnanosti, a či sú k tomu prijaté príslušné závery. Z toho potom vychádzala aj konštrukcia SOP ĽZ. Na základe vznesených pripomienok bol do upraveného znenia zahrnutý aj obsah SOP ĽZ, JPD NUTS II a iniciatívy Spoločenstva EQUAL, ktoré boli využité aj na účely "Joint Inclusion Memorandum", kde bolo zdôraznené prepojenie medzi problematikou rozvoja ľudských zdrojov a otázkami sociálnej inklúzie. Táto väzba je vecne vyjadrená najmä v prioritě č. 2. - Zvýšenie zamestnanosti uchádzačov o zamestnanie a odstraňovanie prekážok pre vstup na trh práce, v opatrení č. 2.3.

Problematikou zamestnanosti mladých ľudí, ktorí predčasne odišli zo stredných škôl (tzv drops out), sa zaoberajú aktivity zaradené v prioritě 2. Konkrétne budú pre ich uplatnenie na trhu práce organizované programy vzdelávacích činností a programy praktického výcviku.

Oblasť dlhodobého vzdelávania je obsiahnutá v opatrení č. 3.2. Jeho hlavným cieľom je zvýšenie rozsahu a kvality ďalšieho vzdelávania prostredníctvom budovania jeho systémovej podpory, stimulácie ponuky nových programov a financovaním jeho realizácie. Opatrenie podporí tvorbu

systému ďalšieho vzdelávania pre rozvoj odbornosti a zručnosti pracovnej sily a jej kvalifikačnej flexibility, a to posilnením kvality a dostupnosti vzdelávania, vrátane podpory rozvoja nových foriem ďalšieho vzdelávania, programov druhej šance pre osoby s neukončeným vzdelaním alebo osoby bez vzdelania a rozvojom podporných služieb ďalšieho vzdelávania.

Podpora regiónov s vysokou mierou evidovanej nezamestnanosti je riešená najmä v opatrení č. 1.1., ktoré je zamerané na podporu vytvárania nových pracovných miest a podporu samozamestnávania. Pri tom sa v súlade s novokoncipovaným návrhom o službách zamestnanosti a s návrhmi predpisov na jeho vykonanie predpokladá diferenciacia výšky príspevku na nové pracovné miesto, práve v závislosti na výške miery nezamestnanosti. Okrem toho sa v týchto regiónoch predpokladá zhustenie siete poradenských služieb.

3.2.3. Zhrnutie postupov rozvoja národných ľudských zdrojov

Objasnenie dôvodu výberu priorít zo Stratégie podpory rastu zamestnanosti prostredníctvom zmien v sociálnom systéme a na trhu práce

Stratégia rastu zamestnanosti prostredníctvom zmien sociálneho systému a trhu práce, ktorú schválila vláda SR, bola jedným z ťažiskových podkladových dokumentov, z ktorých bol koncipovaný SOP LZ. MPSVR SR na základe dôkladnej analýzy vybralo zo Stratégie do SOP LZ len tie opatrenia, ktoré priamo súvisia s čerpaním finančných prostriedkov z ESF. Patrí sem:

- podpora samozamestnávania a vytvárania nových pracovných miest.

Uvedené priority SOP LZ sú priamo naviazané na iné opatrenia v Stratégii v oblasti legislatívy pre trh práce a aj v oblasti zmien v sociálnej sfére a rodinnej politike, a to napríklad na: zníženie daňového a odvodového zaťaženia pracovnej sily, zmenu systému sociálnej pomoci, bytovú politiku zameranú na územnú mobilitu za prácou a rodinnú politiku.

3.2.4. Zhoda s národnými a regionálnymi politikami

Zabezpečenie spolufinancovania – využitie pomoci z Európskej investičnej banky

Pri realizácii projektov financovaných zo štrukturálnych fondov a Kohézneho fondu sa predpokladá aj využitie úverov poskytovaných EIB, s ktorou prebiehajú rokovania. Predpokladá sa zapojenie v oblasti dopravy a v OP Základná infraštruktúra pri prioritě Lokálna infraštruktúra. Táto možnosť je riešená v rámci **Koncepcie financovania projektov podporovaných z predstupových fondov, štrukturálnych fondov a Kohézneho fondu na r. 2004-2006**, ktorá bola schválená vládou SR dňa 27.08.2003. V tejto oblasti sa okrem zdrojov štátneho rozpočtu počíta aj so zdrojmi medzinárodných finančných inštitúcií (napr. EIB), ako aj zdrojmi domáceho bankového sektora (napr. Slovenská záručná a rozvojová banka). V rámci tejto koncepcie sa počíta nielen s klasickým spolufinancovaním, ale aj predfinancovaním projektov.

3.3. Makroekonomický dosah

Poskytnutie informácií o spolufinancovaní z domácich zdrojov

Reštriktívna fiškálna politika vôbec neznamená nechotu vlády spolufinancovať povstupovú pomoc. Skôr naopak, SR si uvedomuje dôležitosť ďalších investícií vo verejnom sektore, a preto je jeho prvoradým cieľom, čo najefektívnejšie využiť možné zdroje z rozpočtu ES. V snahe o fiškálnu konsolidáciu je však pochopiteľné, že ďalšie výdavky budú v čo najväčšej miere minimalizované (samozrejme s rešpektovaním princípu doplnkovosti).

Spolufinancovanie projektov štrukturálnych fondov a Kohézneho fondu sa zabezpečuje už v súčasnosti pri príprave štátneho rozpočtu na rok 2004, v ktorom sa vyčleňujú zdroje na spolufinancovanie projektov v súlade so schválenými programovými dokumentmi a metodikou EK pre odhady čerpania prostriedkov ES. V súčasnosti SR nevidí problémy so zabezpečením prostriedkov zo štátneho rozpočtu na spolufinancovanie projektov štrukturálnych fondov a Kohézneho fondu v objemoch určených programovými dokumentmi a schválenými vládou SR. Rovnako sa v rozpočte vyčleňuje rezerva na zabezpečenie spolufinancovania projektov ŠF a KF v prípade, ak zdroje vyčlenené v príslušných rozpočtových kapitolách riadiacich orgánov a sprostredkovateľských orgánov pod riadiacimi orgánmi nebudú postačovať z dôvodu rýchlejšej implementácie prostriedkov.

IV. Analýza priorít

4.1.1. Priority

Prehodnotenie počtu priorít v rámci Operačných programov

Priority v SOP PS sú spracované v súlade s požiadavkami EK, preto MH SR nepredpokladá zásadnú zmenu v ich počte.

Počet priorít v SOP L'Z, ako aj ich obsahové zameranie odrážajú oblasti, ktoré sú v rámci podpory rozvoja ľudských zdrojov stanovené ako prioritné a sú v súlade so základnými strategickými dokumentmi prijatými vládou SR. Z uvedeného dôvodu MPSVR SR nevidí opodstatnenie pre zmenu počtu priorít. Oproti pôvodne navrhovaným prioritám došlo zo strany MPSVR SR k zváženiu odporúčania EK v otázke jasnejšieho zadefinovania činností plánovaných v rámci jednotlivých opatrení, resp. aby nedochádzalo k ich možnému prekryvaniu. Výsledkom tohto prehodnotenia je úprava štruktúry jednotlivých priorít.

Počet priorít v rámci OP ZI sa nebude meniť, nakoľko je stanovený v súlade s požiadavkami EK a v súlade s rokovaniami RO so SO/RO. Súčasný delenie počtu priorít na dopravnú infraštruktúru, environmentálnu infraštruktúru a lokálnu infraštruktúru zodpovedá zameraniu a cieľom OP.

MP SR (RO SOP PaRV) postupovalo v súlade s odporúčaniami EK a v prvom kroku zúžilo v SOP PaRV počet opatrení, následne sa potom opätovne znižoval počet opatrení. Takýto postup vždy výrazne zníži možnosť dolaďovať priebeh programu, o to viac v skrátanom programovacom období, keďže zmeny finančných alokácií medzi prioritami podliehajú omnoho zložitejšej a časovo veľmi náročnej schvaľovacej procedúre. Prístup MP SR je plne v súlade s legislatívou EÚ. MP SR zároveň požiadalo EK o objasnenie výhod prípadného rozdelenia priorít.

4.1.2. Komplementarita fondov

Definovanie prepojenia priorít a projektov financovaných z ERDF a ESF

Prepojenie SOP L'Z s OP Základná infraštruktúra

V rámci operačného programu Základná infraštruktúra budú realizované opatrenia zamerané na podporu rozvoja informačnej spoločnosti vybudovaním Informačných centier v mestách a obciach na území Slovenska, ktoré by slúžili miestnym obyvateľom ako centrá pre vyhľadávanie a získavanie informácií, elektronickú komunikáciu so svetom, vzdelávanie. Tieto centrá budú súčasťou širšie koncipovaných Komunitných centier, ktorými sa podrobnejšie zaoberá iná časť NRP. Informačné centrum by využívali občania na komunikáciu s verejnou správou (e-government), na elektronické obchodovanie, miestni podnikatelia na prezentáciu a podporu svojich aktivít na internete, miestna samospráva na udržiavanie kontaktov s partnermi na Slovensku a v zahraničí. Realizácia tohto opatrenia bude dopĺňaná podporou vzdelávania a školiacich programov financovaných z ESF ako napr.: školiace programy pre komunikáciu, k obsahu ústredného portálu, vzdelávanie pre užívateľov Internetu v samospráve, podpora vzdelávania gramotnosti vo využívaní informačno-komunikačných technológiách, podpora vzdelávania v oblasti informačno-komunikačných technológií pre rast zamestnanosti, zvyšovanie právneho povedomia obyvateľov v oblasti počítačovej bezpečnosti, Internetovej etike, ochrane autorských práv. Zoznam týchto aktivít je uvedený v SOP Ľudské zdroje. Podpora týchto aktivít je v rámci SOP Ľudské zdroje zahrnutá v prioritě č. 2 a prioritě č. 3.

Súbežne s realizáciou aktivít v oblasti odbornej prípravy a vzdelávania a podporou zvyšovania rozsahu a kvality ďalšieho vzdelávania, ktoré sú riešené v prioritě č. 3 SOP Ľudské zdroje budú z operačného programu Základná infraštruktúra podporované aktivity na rekonštrukciu škôl a školských zariadení, zariadení zdravotnej a sociálnej starostlivosti, historicky cenných budov slúžiacich pre účely vzdelávania a školstva, zdravotnej a sociálnej starostlivosti.

Opatrenie SOP Ľudské zdroje zamerané na modernizáciu a rozvoj nových foriem služieb zamestnanosti, ktoré je riešené v rámci priority č. 2 bude dopĺňané aktivitami OP Základná infraštruktúra v rámci priority č. 3 Lokálna infraštruktúra. V rámci tejto priority bude možné podporovať investície do zriaďovania centier práce prvého kontaktu. Kým z OP Základná infraštruktúra budú aktivity zamerané na rekonštrukciu, úpravu a modernizáciu budov, čo bude financované z ERDF, zo SOP Ľudské zdroje budú finančné prostriedky ESF použité napr. na nákup sofistikovaných

samoobslužných staníc, prepojenie siete na EURES, zriadenie poskytovania telefonických služieb. Zároveň z tohto opatrenia budú investične podporované aktivity Fondu sociálneho rozvoja.

V rámci SOP Ľudské zdroje budú podporované aktivity na vytváranie pracovných miest pre znevýhodnené skupiny uchádzačov o zamestnanie, čo umožňuje využívať túto podporu pri rozvoji zamestnanosti v tých sektoroch, ktoré sú podporované v rámci ďalších priorít OP Základná infraštruktúra.

Prepojenie SOP Ľudské zdroje a SOP Priemysel a služby

Priorita č. 1 SOP Priemysel a služby je zameraná na zvýšenie pozornosti privátnemu sektoru - na rozvoj existujúcich a nových výrobných kapacít, vytváraním pracovných príležitostí, investíciami do zavádzania nových technológií a zariadení, licencií. Realizácia tejto priority bude dopĺňaná podporou tvorby nových pracovných miest, čo je v rámci SOP Ľudské zdroje riešené v prioritě č. 1. Ide o prioritu, ktorá vytvára možnosti na financovanie tvorby nových pracovných miest z ESF.

Poskytovanie finančných príspevkov predovšetkým pre začínajúcich samostatne zárobkovo činných osôb (SZČO) z radov uchádzačov o zamestnanie, čo rieši priorita č. 1 SOP Ľudské zdroje bude podporovaná zriaďovaním inkubátorov v rámci aktivít priority č. 1 SOP Priemysel a služby.

Podpora rozvoja najmä malých a stredných podnikov v SOP Priemysel a služby bude orientovaná na podnikateľské projekty (napr. výstavba alebo rekonštrukcia výrobných hál, nákup pozemkov pre výrobný areál, nákup nových technológií, atď.), ktoré vytvoria alebo udržia pracovné miesta, vrátane rozvoja živnostenského podnikania. Zo strany SOP Ľudské zdroje bude možné túto podporu dopĺňať poskytovaním prostriedkov na tvorbu nových pracovných miest a na zabezpečovanie všeobecného a odborného vzdelávania zamestnancov.

V rámci podpory tvorby nových pracovných miest zo strany SOP Ľudské zdroje pôjde o poskytovanie príspevkov pre znevýhodnené skupiny uchádzačov o zamestnanie, podporu SZČO z radov uchádzačov o zamestnanie.

Ďalší cieľ prijatý v opatrení 2.2. SOP Priemysel a služby - rast konkurencieschopnosti cestovného ruchu v oblasti poskytovania služieb, zvýšenie kvality ponuky cestovného ruchu a kúpeľníctva na Slovensku, podpora vytvárania nových atraktivít v regiónoch a dosiahnutie porovnateľnej úrovne ponuky so susednými krajinami a krajinami s vyspelým cestovným ruchom, bude podporovaný investovaním ESF do rozvoja ľudských zdrojov so zámerom zvýšiť profesionálnu úroveň pracovnej sily v oblasti cestovného ruchu. Vzdelávanie v tejto oblasti bude možné realizovať v rámci priority č. 2, ktorá zahŕňa vzdelávanie a prípravu pre trh práce a v rámci priority č. 3 podporou odbornej prípravy a vzdelávania a zvyšovaním rozsahu a kvality ďalšieho vzdelávania v oblasti cestovného ruchu.

Čo sa týka prekrývania podpory vzdelávania v SOP LZ a SOP PS, už začiatkom roku 2003 boli tréningy a vzdelávacie aktivity na základe požiadavky EK zahrnuté do SOP LZ a sú výlučne v kompetencii MPSVR SR. Priority SOP PS v predloženej návrhu takéto aktivity neobsahujú. V rámci SOP PS sa uvažuje so vzdelávacími aktivitami pre manažérske pozície.

Definovanie prepojenia priorít a projektov financovaných z EAGGF a ERDF

MP SR si je plne vedomé rozdielnosti medzi týmito fondmi. SOP PaRV je plne v súlade so základnou legislatívou, t. j. s 1260/1999 a 1257/1999. V SOP PaRV sa z článku 33 budú realizovať opatrenia: Diverzifikácia poľnohospodárskych činností a Pozemkové úpravy.

Opatrenie Rozvoj vidieka bolo po prehodnotení alokácií medzi fondmi /schválené vládou SR dňa 3.9.2003 – predmetom kapitoly 5.1.1 Finančný plán/ presmerované do OP ZI, priorita 3 a bude financované z fondu ERDF, plne v súlade s Nariadením 1260/1999.

Uvedená problematika bude predmetom ďalších technických konzultácií s EK.

Definovanie prepojenia medzi projektmi financovanými z Kohézneho fondu a štrukturálnych fondov

V nadväznosti na Aktualizovaný nový projekt výstavby diaľnic a rýchlostných ciest schválený uznesením vlády SR č. 523/2003 a na Sektorový operačný program Doprava na roky 2004 – 2006, neskôr už len ako Priorita č. 1 – Dopravná infraštruktúra v rámci OP ZI, plánuje spolufinancovanie zo

štrukturálnych fondov EÚ celý súbor projektov cestnej infraštruktúry, z ktorých sú najvýznamnejšie R1 Žarnovica – Šášovské Podhradie a R2 Ožďany – preložka. Z Kohézneho fondu bude financovaný diaľničný úsek D1 Mengušovce – Jánovce. Výstavba tejto cestnej infraštruktúry je v súlade s politikou rozvojových pól.

Priorita č. 1 – Dopravná infraštruktúra v rámci OP ZI sa orientuje na modernizáciu a rozvoj dopravnej infraštruktúry mimo hlavných medzinárodných dopravných koridorov. Projekty hlavných koridorov sú určené pre Kohézny fond. Zameriava sa tiež na odstránenie nevyhovujúcich parametrov dopravnej infraštruktúry a vytváranie podmienok pre zvyšovanie výkonnosti a kvality dopravného systému na celoštátnej a regionálnej úrovni pri súčasnom znižovaní nepriaznivých účinkov dopravy na životné prostredie. So zreteľom na skrátené plánovacie obdobie (2004-2006) je priorita zameraná najmä na zabezpečenie kvalitného dopravného napojenia regiónov navzájom a na koridory TEN.

Očakávané prínosy z hľadiska rozvoja dopravnej infraštruktúry budú kvantifikované v rámci merateľných výstupov v oblasti riešenia rozvoja regionálnej železničnej dopravy, kvalitného cestného spojenia medzi jednotlivými regiónmi, krajskými sídlami navzájom a hlavným mestom Bratislavou. V leteckej doprave bude možné kvantifikovať prínosy realizácie priority v oblasti modernizácie existujúcej infraštruktúry vo zvýšení miery využitia letísk a vo zvýšení bezpečnosti a ochrany civilného letectva.

V rámci realizácie Priority č. 1 – Dopravná infraštruktúra - ako súboru troch opatrení synergicky so stratégiou Kohézneho fondu pre oblasť dopravy, sa kladie dôraz na komplexné zabezpečenie funkčnosti dopravného systému, jeho začlenenie do európskych dopravných štruktúr a na znižovanie negatívnych účinkov dopravy na životné prostredie.

Priorita č. 1 Operačného programu Základná infraštruktúra - Dopravná infraštruktúra - je zameraná na modernizáciu a rozvoj dopravnej infraštruktúry mimo hlavných medzinárodných dopravných koridorov siete TINA. Priorita č. 1 OP ZI má nadregionálny charakter, čo prakticky znamená, že v oblasti cestnej infraštruktúry sa zameria na budovanie rýchlostných ciest, predovšetkým v smere na Banskú Bystricu. V oblasti železničnej dopravy je Priorita č. 1 OP ZI zameraná na modernizáciu železničných tratí s nadregionálnym charakterom. V rámci opatrenia č. 1.3 Modernizácia a rozvoj leteckej infraštruktúry sa budú realizovať komplexné bezpečnostné systémy na medzinárodných letiskách.

Prepojenie medzi projektmi financovanými z Kohézneho fondu a štrukturálnych fondov je zadefinované v OP ZI ako aj v Národnej stratégii pre Kohézny fond. Toto prepojenie je v týchto dokumentoch uvedené aj vo forme prehľadných porovnávacích tabuliek.

4.2 Kvantifikácia cieľov

Kvantifikácia indikátorov bude predmetom pripravovaných programových doplnkov pre jednotlivé operačné programy.

4.3.1. OP Priemysel a služby – hlavné body

Zameranie operačného programu na malé a stredné podniky

Pôvodná stratégia SOP PS bola smerovaná na reštrukturalizáciu priemyslu. Vzhľadom na to, že programovacie obdobie je skrátené na necelé 3 roky, túto problematiku bolo odporúčané Európskou komisiou presunúť do budúceho programovacieho obdobia. SR podpísala Európsku chartu pre MSP, čo sa odráža i v relevantných opatreniach v SOP PS. Preto sa SOP PS zameriava na:

- podporu podnikateľského úsilia nových potenciálnych podnikateľov,
- na vzdelávanie a odbornú prípravu prostredníctvom SOP L'Z,
- na dostupnosť zručností MSP, vybudovanie Živnostenského inštitútu,
- podpora E-businessu,
- cezhraničnú spoluprácu (Intereg III C),
- zlepšovanie prístupu k štrukturálnym fondom prostredníctvom schém štátnej pomoci,
- posilňovanie programov zameraných na podporu rozširovania technológie,
- budovanie systémov kvality a certifikácie, podpory duševného vlastníctva,
- prepojenie vedy a výskumu s podnikateľskou praxou prostredníctvom podpory inovácií a aplikovaného výskumu s cieľom zvýšiť konkurencieschopnosť priemyslu,
- budovanie informačných systémov a systémov na podporu MSP,

- podpora úspor energie a využitia obnoviteľných zdrojov energie.

Rehabilitáciu starých priemyselných oblastí, vrátane infraštruktúry

MH SR súhlasí s odporúčaním EK riešiť staré priemyselné oblasti vrátane infraštruktúry formou štúdie v rámci technickej pomoci s návrhom na realizáciu jedného skúšobného projektu.

4.3.2. OP Ľudské zdroje – hlavné body

Opatrenia pre zabezpečenie administratívnych kapacít pre implementáciu OP Ľudské zdroje

Z hľadiska zabezpečenia administratívnych kapacít, MPSVR SR sa sústredilo na posilnenie administratívnych štruktúr a zjednodušenie ich vzájomných vzťahov s cieľom vytvorenia jasnej zodpovednosti.

V prvom rade došlo k výraznému posilneniu MPSVR SR vytvorením samostatnej sekcie riadenia ESF s nárastom počtu zamestnancov na celkový stav 29 (stav v novembri 2002 bol 6 zamestnancov). Týmto pracovníkmi sú vykryté všetky úlohy vyplývajúce pre riadiaci orgán - MPSVR SR. Sekcia plní úlohy vyplývajúce z funkcií riadiacich orgánov pre SOP Ľudské zdroje s 9 zamestnancami, SPD NUTS II Bratislava Cieľ 3 so 7 zamestnancami a IS EQUAL s 5 zamestnancami. Na sekretariáte sekcie je útvár s 8 zamestnancami, ktorí zodpovedajú za publicitu, hodnotenie pomoci ESF, zabezpečenie činnosti monitorovacích výborov, koordináciu štátnej pomoci. K 15.08. je z týchto miest obsadených 21 pozícií.

V oblastiach súvisiacich s pôsobnosťou MPSVR SR (priorita 1, 2 a časť priority 3) plánuje MPSVR SR priamo zabezpečiť všetky úlohy riadiaceho orgánu a už neplánuje vytvorenie sprostredkovateľského orgánu.

V rámci Ústredia práce a sociálnych vecí a jeho územných úradov práce a sociálnych vecí sa budú problematike projektového riadenia venovať samostatné odbory aktívnych opatrení trhu práce a ESF, ktoré budú zabezpečovať najmä plnenie úloh konečného prijímateľa pre tzv. národné projekty (pozri nižšie). V rámci štruktúry Ústredia sa počíta s nasledovnou štruktúrou:

odbor riadenia národných projektov a odbor metodiky a riadenia regionálnych projektov. Na týchto odboroch bude celkovo 13 zamestnancov. V prípade územných úradov bude na každom úrade samostatný odbor aktívnych opatrení trhu práce a ESF. Každý takýto odbor bude mať 4 – 6 zamestnancov v závislosti od veľkosti územného úradu.

MPSVR SR predpokladá hladký prechod súčasných zamestnancov úradov práce do novej štruktúry a realizuje školenia pre ich zamestnancov na regionálnej úrovni.

Vytvorí sa tak jasné rozdelenie zodpovednosti medzi MPSVR SR, ktoré bude plniť úlohy riadiaceho orgánu, a Ústredím práce a sociálnych vecí, ktoré bude plniť úlohu konečného prijímateľa.

Pri realizácii opatrenia 3.1 a veľkej časti opatrení 3.2 a 3.3. počíta MPSVR SR s využitím MŠ SR ako sprostredkovateľského orgánu pod riadiacim orgánom.

Tento sprostredkovateľský orgán s 13 zamestnancami pre SOP LZ bude v regiónoch využívať svoje priamo riadené organizácie. Ide o 20 pracovníkov na jednotlivých Metodicko-pedagogických centrách a po 2 na Štátnom inštitúte pre odborné vzdelávanie a Štátnom pedagogickom ústave. Tieto inštitúcie majú schopnosť úspešne zvládnuť informačnú kampaň a majú aj skúsenosti s implementáciou projektov (napr. účasť MPC na kampani ohľadne vstupu do NATO, resp. zapojenie sa do činnosti Rómskeho vzdelávacieho, informačného, dokumentačného, poradenského a konzultačného centra – ROCEPO v Prešove). V prípade problémov s absorpciou zo strany MŠ SR je MPSVR SR schopné zabezpečiť úplné a zmysluplné čerpanie prostriedkov ESF aj vlastnými silami.

Zdôvodnenie pre vyšší podiel fondov na rovnosť príležitostí a nie na celoživotné vzdelávanie, zahrnutie znevýhodnených skupín

Pôvodná verzia priority 2 bola venovaná na posilnenie rovnosti príležitosti na trhu práce a sociálnej inklúzii. Dôraz bol kladený na sociálnu inklúziu, čo potvrdzuje aj skutočnosť, že opatreniu č. 2.1 „Podpora zamestnateľnosti skupín ohrozených sociálnou exklúziou“ bolo určených 60 % objemu prostriedkov alokovaných na túto prioritu.

Po prehodnotení štruktúry priorít a opatrení tak, ako sa uvádza v bode 4.1.1. na aktivity v oblasti vzdelávania je rozpočtovaných takmer 41 % z celkového objemu prostriedkov na SOP Ľudské zdroje. (opatrenie 2.2. – 16,3%, opatrenie č. 3.1. – 7,9 %, opatrenie č. 3.2. – 12 %, opatrenie č. 3.3. – 4,1 %). Znevýhodneným skupinám je venovaná celá priorita č. 1 a č. 2, pričom problematika rómskeho etnika je riešená horizontálne vo všetkých opatreniach SOP Ľudské zdroje. Rómske etnikum zároveň predstavuje významnú časť dlhodobo evidovaných nezamestnaných.

Priorita 1 (Politika aktívneho trhu práce)

Súlad so Smernicou pre zamestnanosť č. 1

Prevenii pred dlhodobou nezamestnanosťou, ktorej sa venuje smernica pre zamestnanosť č. 1 je určené opatrenie č. 1.1. - podpora tvorby pracovných miest, ktoré je zamerané na zamestnávanie znevýhodnených uchádzačov o zamestnanie, opatrenie 2.1. – skvalitnenie práce s evidovanými nezamestnanými v oblasti sprostredkovania, poradenstva a aktivácie, opatrenie č. 2.2. – vzdelávanie a príprava pre trh práce. Cieľovou skupinou týchto opatrení sú predovšetkým znevýhodnení uchádzači o zamestnanie medzi ktorých, okrem dlhodobo evidovaných patrí:

- osoba, ktorá pred menej ako dvoma rokmi skončila sústavnú prípravu na povolanie v dennej forme štúdia, vedená v evidencii uchádzačov o zamestnanie najmenej 6 mesiacov a ktorá nezískala svoje prvé pravidelne platené zamestnanie,
- osoba staršia ako 50 rokov,
- osoba, ktorá nepracovala a ani sa nepripravovala na povolanie v rámci sústavnej prípravy na povolanie alebo v systéme ďalšieho vzdelávania z dôvodu, že nemohla zosúladiť pracovný život s rodinným životom,
- osamelá osoba starajúca sa o dieťa do desať rokov veku,
- občan so zdravotným postihnutím,
- migrujúca osoba, ktorá sa sťahuje alebo sa sťahovala v rámci územia členských štátov EÚ alebo osoba, ktorá sídli na území členského štátu EÚ s cieľom výkonu zamestnania.

Na prevenciu dlhodobej nezamestnanosti nepriamo pôsobí opatrenie 2.3., ktoré je zamerané na modernizáciu a rozvoj nových foriem služieb zamestnanosti.

Informácia o koncentracii stratégie na podporu verejných prác a miezd, tréningov, informácií a poradenských služieb.

Na základe odporúčania EK došlo k prehodnoteniu štruktúry a zamerania predovšetkým priority č. 1 a priority č. 2 SOP LZ (prehľad pozri. bod 4.1.1). Hlavným princípom vymedzenia zameraní týchto priorít bolo ich rozdelenia podľa charakteru podporovaných činností. Priorita č. 1 „Uľahčenie vstupu alebo návratu uchádzačov o zamestnanie do zamestnania“ je venovaná podpore zamestnávania uchádzačov o zamestnanie. Jediné opatrenie, ktoré bolo prijaté v rámci tejto priority je určené na dotované pracovné miesta a podporu zamestnávania občanov so zmenenou pracovnou schopnosťou. V rámci dotovaných pracovných miest budú predovšetkým podporované aktivity na tvorbu nových pracovných miest pre znevýhodnených uchádzačov o zamestnanie, podporu začatia samostatnej zárobkovej činnosti v súkromnom sektore. Na toto opatrenie je určených 28 % objemu finančných prostriedkov SOP Ľudské zdroje.

Priorita č. 2 podľa nového návrhu je určená na priame investovanie do ľudí so zámerom zvyšovania zamestnateľnosti uchádzačov o zamestnanie a do skvalitňovania služieb zamestnanosti. Zo štyroch opatrení tejto priority je na vzdelávanie a prípravu pre trh práce v rámci opatrenia 2.2. alokovaných 16,3 % objemu prostriedkov SOP Ľudské zdroje. V rámci tohto opatrenia budú realizované predovšetkým vzdelávanie činnosti, praktický výcvik základných zručností, funkčnej gramotnosti, výcvik na získanie mäkkých zručností.

Opatrenie č. 1.1.

Prehodnotenie opatrenia č. 1.1.

Podľa nového rozdelenia opatrenie 1.1 sa sústreďuje na pomoc uchádzačom o zamestnanie, predovšetkým zvlášť na osoby z radov dlhodobo nezamestnaných a iných znevýhodnených skupín, ktorí by bez odbornej pomoci služieb zamestnanosti zamestnanie nezískali. Významnú skupinu dlhodobo evidovaných tvoria občania rómskeho etnika. V tomto smere sa predpokladá výrazná diferenciacia v individuálnom prístupe k evidovaným uchádzačom o zamestnanie podľa osobných predpokladov toho-ktorého uchádzača uplatniť sa v zamestnaní. Pozornosť bude venovaná aj absolventom, ktorí sú vedení v evidencii uchádzačov o zamestnanie najmenej 6 mesiacov, a ktorí nezískali svoje prvé pravidelne platené zamestnanie.

Priorita 2 - podpora trhu práce – rovnosť príležitostí a sociálna asimilácia

Zváženie obsahu tejto priority, prípadne obsah presunúť pod priority 1, určenie implementácie tejto priority, zváženie financovania potrieb bývalých väzňov, narkomanov a ich integráciu na trh práce

Situácia v rovnosti príležitostí pre ženy a mužov v SR z hľadiska prístupu na trh práce nie je problematická, aj keď nie je ideálna. Nie sú však identifikované zvlášť silné rozdiely, ktoré by napovedali významnej diferenciacii a potrebe prijímať osobitné opatrenia na riešenie situácie.

Takto detailne formulovaná otázka nebola zvlášť predmetom niektorého opatrenia alebo priority, pretože je zrejmé, že tento problém sa v podmienkach SR významne manifestuje v prístupe k zamestnaniu. Napriek tomu sa táto problematika považuje za dôležitú a bude riešená prostredníctvom nového opatrenia č. 2.4 „Zlepšenie prístupu na trh práce prostredníctvom zosúladovania pracovného a rodinného života“. Ďalej sa predpokladá zaradenie tejto problematiky aj do aktivít, ktoré budú realizované v rámci Iniciatívy Spoločenstva EQUAL.

Problematika prístupu tak marginalizovaných skupín, ako sú osoby prepustené z výkonu trestu odňatia slobody a osoby závislé na drogách, alkohole alebo iných návykových látkach, bola po zvážení vznesenej pripomienky zaradená do aktivít spadajúcich pod novokoncipované opatrenie č. 2.2.

Priorita 3. Rozvoj celoživotného vzdelávania a adaptability prac. sily
Zváženie odporúčania rozšíriť podiel fondov alokovaných na priority 3.

Podľa novonavrhaného rozdelenia finančných prostriedkov SOP Ľudské zdroje zostáva podiel priority takmer nezmenený a tvorí 24 % z celkového rozpočtu. Je potrebné dodať, že problematika vzdelávania je riešená aj v opatrení č. 2.2 s 16 % podielom na celkovom rozpočte SOP Ľudské zdroje. Toto opatrenie sa venuje vzdelávaniu a príprave pre trh práce a je v kompetencii Ústredia práce a sociálnych vecí a jeho územných úradov.

Vyjasnenie Opatrenia 3.2.

Opatrenie 3.2 vychádza z princípov Memoranda o celoživotnom vzdelávaní, Národnej správy k Memorandu o celoživotnom vzdelávaní a pripravovanej koncepcie celoživotného vzdelávania. Uvedené opatrenie je zamerané na rozvoj ponuky ďalšieho vzdelávania a na zavedenie kľúčových systémových mechanizmov do tejto oblasti. Národné dokumenty kopírujú 4 piliere celoživotného vzdelávania uvedené v Memorande (zvýšenie objemu finančných prostriedkov na vzdelávanie; skvalitnenie vzdelávania prostredníctvom certifikácie; vzdelávanie pre všetkých; inovácie vo vzdelávaní). V súčasnosti sa podieľa na vzdelávaní zamestnancov predovšetkým štát (ošetrené aj legislatívne napr. zákon o štátnej správe, zákon o verejnej správe). Zámerom je, aby sa na ďalšom vzdelávaní podieľal aj podnikateľský sektor, predovšetkým malé a stredné podniky. Chceme podnietiť nasmerovanie iniciatívy zdola, t. j. od zamestnancov k manažmentu podniku.

Opatrenie prispeje aj k vybudovaniu a rozvinutiu systému uznávania kvalifikácií, ktorý by prepojil zamestnávateľskú sféru so vzdelávacím systémom, motivoval zamestnávateľov a sociálnych partnerov k tvorbe obsahu vzdelávania a požiadaviek na jeho certifikáciu. Certifikáty ďalšieho vzdelávania nie sú štandardizované a v dôsledku toho nie sú porovnateľné s certifikátmi školského systému.

Operačné ciele opatrenia 3.2 obsahujú cieľ „Rozvoj ďalšieho vzdelávania učiteľov a pracovníkov v školstve“.

V podmienkach Slovenskej republiky je ďalšie vzdelávanie organizované rôznymi inštitúciami – akreditovanými a neakreditovanými (napr. ústredné inštitúcie jednotlivých rezortov, školy, súkromné spoločnosti, podniky, občianske združenia, humanitárne organizácie, agentúry a zahraničné firmy), ktoré ponúkajú širokú škálu vzdelávacích programov. Pre účely vzdelávania podporovaného z ESF budú využívané iba akreditované vzdelávacie inštitúcie.

Posilnené bude aj vzdelávanie poskytovateľov ďalšieho vzdelávania – učiteľov, lektorov, riadiacich a administratívnych pracovníkov. Uvedomujeme si aj potrebu diverzifikácie ponuky ďalšieho vzdelávania kladením dôrazu na inovácie vo vzdelávaní a nové formy dištančného vzdelávania, predovšetkým „e-learningu“. Cieľom bude aj podporiť rozvoj centier celoživotného vzdelávania na jednotlivých univerzitách.

Požiadavka expanzie existujúcich vysokoškolských inštitúcií do opatrenia 3.2 bola vyriešená doplnením terciárneho vzdelávania do opatrenia 3.2, ktorého názov po úprave znie „Rozvoj terciárneho vzdelávania a ďalšieho vzdelávania s dôrazom na zvýšenie adaptability pracovnej sily“. Terciárne vzdelávanie predstavuje jeden z hlavných smerov rozvoja ľudských zdrojov, a preto zvýšenie podielu študentov prijímaných na vysoké školy (na 30% z populačného ročníka) a zvýšenie kvality vysokoškolského vzdelávania tvoria nevyhnutné podmienky jeho začlenenia do kontextu európskeho školstva. Pod tlakom trhu práce bude potrebné urobiť štrukturálne zmeny v obsahu vysokoškolského štúdia. Vývoj hospodárstva si v najbližšom čase vyžiada úzko špecializovaných odborníkov s úplnou vysokoškolskou kvalifikáciou v oblasti vybraných technických odboroch strojárstva a elektrotechniky a taktiež odborníkov so širším profilom v iných odvetviach národného hospodárstva, ktoré v blízkej budúcnosti preukážu schopnosť preniknúť na zahraničné trhy. Vzrastie potreba odborníkov v oblasti služieb a sociálnej starostlivosti. Je potrebné rozvíjať a posilňovať univerzálny charakter vysokoškolského vzdelávania, inovovať a dynamizovať sústavu študijných odborov, otvárať interdisciplinárne a multidisciplinárne štúdiá medzi odbormi a smermi.

Terciárne vzdelávanie prešlo za obdobie rokov 1990 - 1999 náročným vývojom. Kvantitatívny nárast počtu vysokých škôl, počtu fakúlt a počtu študentov nebol sprevádzaný adekvátnym nárastom počtu pedagogických pracovníkov. Za uvedené obdobie došlo k negatívnemu vývoju v oblasti kvalifikačnej štruktúry pedagógov vysokých škôl. Napriek nárastu počtu vysokých škôl dopyt po vysokoškolskom vzdelávaní nie je zďaleka uspokojený. V dôsledku nízkeho podielu výdajov z HDP na vysokoškolské vzdelávanie sa prehĺbil finančný dlh vysokého školstva. Popri finančnej nedostatočnosti najväčšími problémami vysokého školstva v SR ostáva kvalita poskytovaného vzdelania a previazanosť trhu vzdelávania a trhu práce. Súčasťou aktivít tohto opatrenia bude aj rozvoj systému vzdelávania a prípravy zamestnancov v štátnej správe a samospráve.

4.3.3. OP Poľnohospodárstvo a vidiecky rozvoj - hlavné body

Informácia o ukončení procesu reštitúcií pôdy

Reštitučný proces má byť na základe Programového vyhlásenia Vlády SR znova otvorený, aby sa vyriešili zostávajúce nespravodlivosti reštitučného procesu. MP SR už vláde SR predložilo príslušnú legislatívu.

Koncentrácia ex-ante hodnotiteľov na špecifické, merateľné, realistické a časovo viazané opatrenia

MP SR - RO SOP PaRV - pri vypracúvaní SOP úzko spolupracoval s ex-ante hodnotiteľmi a do programu a doplnku zapracoval maximum odporúčaní ex-ante hodnotiteľa. Ďalšie odporúčania budú predmetom technických konzultácií.

Posilnenie prepojenia medzi poľnohospodárstvom a energetikou (alternatívne zdroje energie)

Investície na farmy a v lesníctve podporujú využitie obnoviteľných zdrojov energie, vrátane využitia biomasy.

Informácia o revidovaní slovenskej národnej stratégie sebestatočnosti v zabezpečení potravinami a o prepojení stratégie SR so stratégiu EÚ

Odporúčania Správy Svetovej banky boli závažným podkladom pri tvorbe politiky MP SR od konca r. 2002. MP SR od r. 2002 výrazne zmenilo prístup k tvorbe poľnohospodárskej politiky, ktorá bude ku dňu vstupu, až na vynechané prechodné obdobia, plne v súlade s pravidlami CAP. Ďalšie špecifikovanie bude predmetom konzultácií.

4.3.4. OP Základná infraštruktúra

Prehodnotenie súladu so Zmluvou o pristúpení a Kjótskym protokolom

Pri spracúvaní príslušných častí OP ZI bol zohľadňovaný súlad so Zmluvou o pristúpení a Kjótskym protokolom; príslušné informácie o tomto fakte budú doplnené. Závazky vyplývajúce z Kjótskeho protokolu (najmä zníženie emisií skleníkových plynov o 8% v porovnaní so základným rokom 2000) zatiaľ nevyžadujú okamžité priame investície výlučne za účelom zníženia emisií skleníkových plynov, keďže pokles emisií v predchádzajúcom období bol dostatočný, aby pokryl aj zníženie požadované protokolom. Vzhľadom na to, že riešenie iných problémov ochrany ovzdušia je naliehavejšie a

investične náročné (dosiahnutie požadovanej kvality ovzdušia znížením emisií základných znečisťujúcich látok najmä z veľkých zdrojov), v tomto programovacom období budú investičné akcie smerované do tejto oblasti. Vo väčšine prípadov takéto akcie (napr. zmena palivovej základne, zvýšenie energetickej účinnosti) vedú aj k zníženiu emisií skleníkových plynov.

Zosúladenie politiky SR s EÚ acquis v oblasti odpadov

Politika SR je s EÚ acquis v oblasti odpadov zosúladená, aj keď to nie je explicitne v dokumente uvedené; do dokumentu sa príslušné formulácie dopracujú. Základom pre aproximáciu práva SR v oblasti odpadového hospodárstva, ktorá sa priebežne uskutočňuje, sú tieto právne predpisy EÚ pre odpadové hospodárstvo: Smernica o zneškodňovaní odpadových olejov (75/439/EHS a 87/101, 91/692, 2000/76/EC), Smernica o odpade (75/442/EEC novelizovaná smernicou 91/156/EHS, 91/692/EHS, 96/350/ES), Smernica o odpadoch z priemyslu TIO₂ (78/176/EHS) a (82/883/EHS), Smernica o ochrane životného prostredia, predovšetkým pôdy v prípade, ak sa používajú kanalizačné kaly v poľnohospodárstve (86/278/EHS), Smernica o batériách a akumulátoroch obsahujúcich nebezpečné látky (91/157/ES doplnená smernicami Rady 93/86/EHS a 98/101/EC), Smernica o nebezpečných odpadoch (91/689/EHS), Smernica o obaloch a odpadoch z obalov (94/62/EHS) a súvisiace predpisy, Smernica o zneškodňovaní PCB/PCT (96/59/ES), Smernica o skládkovaní odpadov (99/31/ES), Smernica o starých vozidlách (2000/53 a 2001/753/ES a 2002/151/ES), Smernica o zozname odpadov (2000/532/ES a 2001/118, 2001/119/ES a 2001/753/ES), Smernica o spaľovaní odpadov (2000/76/ES), Smernica o elektronickom šrote (2002/95/ES, 2002/96/ES), Nariadenie Rady o dohľade a riadení prepravy odpadov vo vnútri, do a z Európskeho spoločenstva (259/93/EHS) a ďalšie.

Vyjasnenie potrebnej kapacity na absorbovanie fondov a potreba monitorovania

MŽP SR v súčasnosti eviduje cca 414 projektov v celkovej sume 408,87 mil. EUR (grantová časť 303,66 mil. EUR), situácia je a bude monitorovaná.

Preskúmanie oblastí investícií pre likvidáciu nebezpečných odpadov

Pokiaľ ide o kapacity v oblasti zneškodňovania odpadov, investície do nich sa odvíjajú od celkovej koncepcie v oblasti odpadového hospodárstva, ktorej základom je rámcová smernica Rady o odpade 75/442 v jej aktuálnom znení. V súlade s článkom 6 tejto smernice bol vypracovaný v poradí tretí Program odpadového hospodárstva Slovenskej republiky (POH). Súčasný POH SR, ktorý bol schválený uznesením vlády SR č. 180 z 27.2.2002, je platný do roku 2005. Na základe tohto dokumentu sú vypracované POH všetkých krajských a okresných úradov, ktoré sú podkladom pre POH jednotlivých pôvodcov odpadu. V súlade s touto smernicou je v POH SR plánované uprednostňovanie zhodnocovania odpadov pred ich zneškodňovaním. Na podporu splnenia kvantitatívnych cieľov stanovených pre rok 2005 bol zriadený osobitný Recyklačný fond. Vzhľadom na to, že ide o nový systém v počiatočnej fáze, vyhodnotenie kvantitatívnych ako aj kvalitatívnych cieľov bude zabezpečené v roku 2004.

Riešenie rómskej problematiky v rámci programu

Jedným z hlavných cieľov Operačného programu Základná infraštruktúra je i podpora marginalizovaných sociálnych skupín a podpora aktivít, ktoré napomáhajú ich sociálnej inklúzii. Dosiahnutie cieľa je spojené so sociálnym a zároveň ekonomickým zapojením marginalizovaných skupín, najmä rómskej menšiny, do spoločnosti. Z tohto dôvodu tvorí rómska problematika v rôznych jej aspektoch dôležitú súčasť Operačného programu Základná infraštruktúra (ďalej OPZI) ako aj jeho doplnku. Z teritoriálneho hľadiska sa OP ZI zameriava na oblasti s najvyššou nezamestnanosťou. Keďže rómsku menšinu tvorí zväčša nezamestnaná populácia, opatrenia programu sú nasmerované na oblasti s vysokým počtom Rómov. Vzhľadom na charakter jednotlivých opatrení priority Lokálna infraštruktúra sa programové dokumenty venujú rómskej problematike najmä v rámci podopatrení Budovanie a rozvoj školskej infraštruktúry (3.1.1.) a Budovanie a rozvoj sociálnej infraštruktúry (3.1.3).

V rámci podopatrenia - Budovanie a rozvoj školskej infraštruktúry, sa pozornosť sústreďuje najmä na rekonštrukciu a modernizáciu fyzickej infraštruktúry školských zariadení, t. j. rekonštrukciu budov materských, základných a stredných škôl a príslušných zariadení, akými sú napríklad telocvične, domovy mládeže a pod. Cieľom týchto aktivít je vyrovnávanie rozdielov v možnostiach k prístupu ku kvalitnému a modernému vzdelávaniu podporou vzdelávania marginalizovaných skupín. V tejto súvislosti budú uprednostňované projekty, ktoré budú mať pozitívny vplyv na vzdelávanie príslušníkov rómskej menšiny. Vzhľadom na charakter prác pri realizácii takýchto projektov a štruktúru pracovnej sily rómskej menšiny sa predpokladá pozitívny synergický efekt vo vytvorení pracovných miest pre

Rómov v procese realizácie projektu. Podporou vzdelávania sa v strednodobom horizonte vytvoria podmienky pre zlepšenie uplatnenia Rómov na trhu práce.

Opatrenie - Budovanie a rozvoj sociálnej infraštruktúry, je zamerané na obnovu a prevádzku budov a zariadení sociálnych služieb. Toto podopatrenie sa koncentruje na podporu sociálnej inklúzie marginalizovaných skupín za súčasného vytvorenia nových pracovných miest. Z hľadiska rómskej problematiky budú v rámci tohto podopatrenia uprednostňované projekty zamerané na zlepšenie kvality detských domovov, zariadení chráneného bývania, domovov pre slobodné matky, zariadenia sociálnej adaptácie atď. Cieľom podopatrenia je poskytnúť lepší prístup občanov v núdzi k primeranej sociálnej starostlivosti, a tak napomôcť k ich začleneniu medzi pracujúcich. Uprednostňované budú projekty, ktoré prispievajú sociálnej inklúzii marginalizovaných skupín a Rómov s dôrazom na mládež.

4.3.5.1. Životné prostredie

Zabezpečenie podrobnejšieho popisu podsektoru s ohľadom na implementačné mechanizmy

Popis implementačných mechanizmov bude v texte doplnený v nadväznosti na detailnejšiu informáciu o zosúladiení predpisov SR s EÚ acquis v oblasti životného prostredia. Prípadné ďalšie podrobnosti ohľadom tejto otázky môžu byť predmetom technických rokovaní s EK a RO.

4.3.5.2 Doprava

Prepojenie dopravy na ekonomický rozvoj, popísanie geografickej a topografickej situácie a problémov/príležitostí

CESTNÁ INFRAŠTRUKTÚRA:

Odhad dosahov na obyvateľov, podnikateľskú sféru:

1. Dosah na zvyšovanie kvality života

Postupným dobudovaním diaľničnej siete a siete rýchlostných ciest sa vytvárajú pozitívne podmienky na rýchle a bezpečné spojenie medzi dotknutými oblasťami a obcami a umožní vytvorenie ekonomických, kultúrnych väzieb medzi regiónmi.

Z pohľadu sociálneho má výstavba diaľnic a rýchlostných ciest na celom území štátu význam aj ako zdroj vytvárania pracovných miest, a to s primárneho aj sekundárneho pohľadu. Pri začatí výstavby projektu sa zamestnajú robotníci a zvýši sa spotreba stavebného materiálu, tá podporí výrobu v stavebnom priemysle. Zamestnanci za vykonanú prácu obdržia peniaze, stúpne kúpyschopnosť obyvateľstva, a tým dopyt po výrobkoch spotrebného charakteru. Tým sa naštartuje reťazec s celospoločenským prínosom.

Celospoločenské účinky: - úspora času cestujúcich,

- environmentálne účinky – zníženie emisií a hluku,
- zníženie nehodovosti.

2. Posúdenie utvárania podmienok na rozvoj podnikateľských aktivít

Kvalitná cestná infraštruktúra je jedným z významných faktorov utvárajúcich podmienky pre rozvoj podnikateľských aktivít a cestovného ruchu. Domáci, ako aj zahraniční investori nie sú ochotní rozbiehať a vykonávať svoje podnikateľské aktivity tam, kde nie je vyhovujúca dopravná infraštruktúra. Preto sa vybudovanie komplexnej cestnej infraštruktúry v dlhodobom horizonte prejaví zvýšením investičných aktivít investorov v regiónoch, čo bude mať za následok zlepšovanie sa ekonomickej situácie daného regiónu. Oživujúce sa podnikateľské prostredie a v neposlednom rade ponúkajúci sa priestor na vytváranie a prehľbovanie ekonomických väzieb s inými subdodávateľmi, to všetko následne prispieva k dynamizácii hospodárskeho rastu v lokalite a znižovaniu nezamestnanosti prostredníctvom novovytvorených pracovných miest.

ŽELEZNIČNÁ INFRAŠTRUKTÚRA

Za jeden z najdôležitejších faktorov modernizačných trendov v podmienkach železničnej infraštruktúry ŽSR je komplexný program elektrifikácie železničných tratí. Jeho nesporný ekonomický, prevádzkový a v neposlednom rade i ekologický prínos je overený a potvrdený dlhoročnými skúsenosťami nielen vyspelých zahraničných železničných spoločností, ale aj praktickými poznatkami ŽSR.

Realizácia tohto opatrenia zabezpečí efektívnejšie využitie kapacity železničnej infraštruktúry, zrýchlenie prepravy osôb a tovarov, zvýšenie bezpečnosti a spoľahlivosti, a tým celkové skvalitnenie železničnej dopravy riešených úsekoch trate. Zvyšovanie kvalitatívnej úrovne železničnej siete bude prispievať tiež k znižovaniu nepriaznivých vplyvov dopravy na životné prostredie.

Predpokladá sa, že aktivity plánované v programovacom období rokov 2004-2006 umožnia zvýšiť konkurencieschopnosť železničnej dopravy v porovnaní s cestnou dopravou v preprave osôb, ako aj tovarov.

Odhad dosahov na obyvateľov, podnikateľskú sféru

Účinky sú v zásade jednorazové – regionálne účinky s dosahom na zamestnanosť (primárnu – počas výstavby projektu a sekundárnu – vyplývajúcu s rozvoja regiónu), rozšírenie cestovného ruchu a s tým súvisiacich služieb.

Celospoločenské účinky: - úspora času cestujúcich,
 - environmentálne účinky – zníženie emisií a hluku,
 - zníženie úrazovosti a následkov nehôd.

Definovanie stratégie pre vyrovnaný rozvoj rôznych dopravných systémov založených na princípe trvalo udržateľného rozvoja

Zabezpečenie podmienok trvalého smerovania vývoja s cieľom udržateľnej mobility pri integrovanom využití všetkých druhov dopravy so špeciálnym dôrazom na intermodalitu a podporu ekologickejších druhov dopravy je deklarovaná v Aktualizovaných zásadách štátnej dopravnej politiky.

Do opatrení Priority č. 1 – Dopravná infraštruktúra, na skrátená plánovacie obdobie rokov 2004 – 2006, neboli zaradené aktivity na rozvoj iných druhov dopravy z dôvodu, že nie sú investične pripravené a nebolo by ich ani možné v takom krátkom časovom horizonte realizovať a spolufinancovať z národných zdrojov:

- aktivity pre oblasť kombinovanej dopravy. Súčasná úroveň infraštruktúry kombinovanej dopravy (9 terminálov) je postačujúca na zabezpečenie súčasných i predpokladaných prepravných výkonov, čo potvrdili tiež závery štúdie PHARE z roku 1999 – „Realizácia interportov kombinovanej dopravy v Slovenskej republike“.
- aktivity pre oblasť vodnej dopravy. Rozvoj a modernizácia vodných ciest je v kompetencii Ministerstva pôdohospodárstva SR. Pod kompetencie MDPT SR spadá koncepcia rozvoja infraštruktúry prístavov. Výstavba prístavov súvisiaca s budovaním Vážskej vodnej cesty a východoslovenských vodných ciest nie je pre plánovacie obdobie rokov 2004 – 2006 t. č. investične pripravená.

V. Finančný plán a adicionalita

5.1.1 Finančný plán

Prehodnotenie rozdelenia finančných prostriedkov medzi jednotlivými štrukturálnymi fondmi pre Cieľ 1

Na základe odporúčania EK vláda SR prehodnotila stanovené alokácie pre jednotlivé operačné programy. Dňa 3. septembra 2003 vláda SR rozhodla o štruktúre rozdelenia finančných prostriedkov medzi jednotlivé fondy, a to nasledovne:

tabuľka 7 Rozdelenie finančných prostriedkov v percentuálnom vyjadrení

	Štrukturálne fondy celkom (vrátane iniciatív ES) (zo sumy 1050, 3 mil. EUR)			Štrukturálne fondy pre Cieľ 1 (zo sumy 920,9 mil. EUR)		
	ERDF	ESF	EAGGF+FIFG	ERDF	ESF	EAGGF+FIFG
Pôvodný stav v %	46,12 %	29,88 %	24,00 %	45,03 %	27,60 %	27,37 %
Presun z ESF a EAGGF, FIFG do ERDF	54,95 %	29,63 %	15,41 %	55,10 %	27,33 %	17,58 %

tabuľka 8 Rozdelenie finančných prostriedkov v absolútnom vyjadrení

	Štrukturálne fondy celkom (vrátane iniciatív ES)			Štrukturálne fondy pre Cieľ 1		
	ERDF	ESF	EAGGF+FIFG	ERDF	ESF	EAGGF+FIFG
Pôvodný stav v mil. EUR	484,44	313,79	252,07	414,64	254,19	252,07
Presun z ESF, EAGGF,	577,18	311,25	161,87	507,38	251,65	161,87

FIFG do ERDF						
--------------	--	--	--	--	--	--

Z celkovej sumy ŠF EÚ vo výške 1050,30 mil. EUR na roky 2004 až 2006 bude 54,95 % smerovať do ERDF, 29,63 % do ESF a 15,41 % do EAGGF+FIFG. Výlučne zo ŠF pre Cieľ 1 v objeme 920,9 milióna EUR sa plánuje 55,10 % pre OP PaS (14,5%) a OP ZI (40,6%), 27,33 % na OP LZ a 17,58 % pre OP PaRV. V absolútnom vyjadrení to znamená, že zo ŠF pre Cieľ 1 suma 507,38 milióna EUR podporí SOP PaS (133,76 mil. EUR) a OP ZI (373, 62 mil. EUR). Zdrojmi v objeme 251,65 milióna EUR bude financovaný SOP LZ a 161,87 milióna EUR SOP PaRV.

tabuľka 9 Alokácia finančných prostriedkov na jednotlivé operačné programy v mil. EUR (v stálych cenách 1999)

	ERDF	ESF	EAGGF +FIFG	Interreg	Equal	Celkom
SOP Priemysel a služby	133,76					133,76
SOP Ľudské zdroje		251,65				251,65
SOP Poľnohospodárstvo a rozvoj vidieka			161,87			161,87
OP Základná infraštruktúra	373,62					373,62
Cieľ 1, celkom	507,38	251,65	161,87			920,90
SPD Cieľ 2	33,00					33,00
SPD Cieľ 3		39,90				39,90
Iniciatívy Spoločenstva				36,80	19,70	56,50
Celkom	540,38	291,55	161,87	36,80	19,70	1050,30

tabuľka 10 Alokácia finančných prostriedkov na jednotlivé operačné programy v mil. EUR (v bežných cenách)

	ERDF	ESF	EAGGF +FIFG	Interreg	Equal	Celkom
SOP Priemysel a služby	151,21					151,21
SOP Ľudské zdroje		284,40				284,4
SOP Poľnohospodárstvo a rozvoj vidieka			182,95			182,95
OP Základná infraštruktúra	422,32					422,32
Cieľ 1, celkom	573,53	284,40	182,95			1040,88
SPD Cieľ 2	37,16					37,16

SPD Cieľ 3		44,93				44,93
Iniciatívy Spoločenstva				41,46	22,26	63,72
Celkom	610,69	329,33	182,95	41,46	22,26	1186,69

Zosúladienie finančných tabuliek so schémami štátnej pomoci

V súčasnosti prehodnocujú jednotlivé rezorty svoje finančné plány v nadväznosti na: (i) Konceptiu financovania projektov podporovaných z predvstupových fondov, štrukturálnych fondov a Kohézneho fondu na roky 2004-2006, ktorá bola schválená vládou SR dňa 27.08.2003; (ii) pripravované schémy štátnej pomoci; (iii) finalizované programové doplnky.

Aktuálne finančné plány jednotlivých rezortov budú súčasťou dodatku ku Konceptii financovania projektov podporovaných z predvstupových fondov, štrukturálnych fondov a Kohézneho fondu na r. 2004-2006, ktorý sa vypracuje do 19.09.2003.

Vyplácanie pomoci konečnému príjemcovi pro rata z EU fondov a z národného spolufinancovania namiesto vyplácania prostriedkov, ktoré sú aktuálne k dispozícii v rozpočte

Vyplácanie pomoci konečnému príjemcovi bude v súlade s Konceptiou finančného riadenia štrukturálnych fondov (uznesenie vlády 1030/2002, resp. aktualizovanou verziou koncepcie), Konceptiou financovania projektov podporovaných z predvstupových fondov, štrukturálnych fondov a Kohézneho fondu na roky 2004 (uznesenie vlády 815/2003) a v súlade so schémami štátnej pomoci. Problematika bude predmetom technických konzultácií s EK.

5.1.2 Diferenciácia pomerov pomoci

5.1.3 Účasť súkromného sektora

Zabezpečenie získania bankových pôžičiek pre MSP a prijímanie pôžičiek od EIB

V nadväznosti na Konceptiu financovania projektov podporovaných z predvstupových fondov, štrukturálnych fondov a Kohézneho fondu na r. 2004 – 2006, schválenú vládou SR dňa 27.08.2003, minister financií v spolupráci s podpredsedom vlády pre európsku integráciu a ministrom výstavby a regionálneho rozvoja uskutočnia stretnutia s domácimi bankovými inštitúciami, ktorých cieľom bude informovať banky o možnosti ich zapojenia.

5.2 Overenie doplnkovosti

Zdôvodnenie rešpektovania minimálnej úrovne doplnkovosti

Podľa č. 11 nariadenia Rady 1260/99/EC a metodologických dokumentov EÚ má byť úroveň v sledovanom období minimálne rovnaká v porovnaní s východiskovou základňou. V zmysle čl. 29 nariadenia Rady 1260/99/ES, ods. 1 písm. b) nie je zámerom SR zvyšovať rozpočtové výdavky štátu, predovšetkým v situácii, keď štátny rozpočet hospodári so schodkom. Problematika bude predmetom technických rokovaní s EK (16.-17.09.2003).

Do tabuliek pre overenie adicionality (roky 2004-2006) bol použitý odhad reálneho využitia prostriedkov zo štrukturálnych fondov vypracovaný na základe metodiky EK. Predpokladá sa, že zvyšok bude v súlade s pravidlom n+2 vyčerpaný v r. 2007-2008.

Predloženie podrobnej metodiky pre doplnkovosť

MF SR v súčasnosti pracuje na dopracovaní metodiky pre doplnkovosť, ktorá bude predmetom technických konzultácií. Súčasťou budú aj podrobne rozpisované tabuľky doplnkovosti.

Doplnenie informácií o štátnych podnikoch, potvrdenie zahrnutia štátnych fondov spolu s uvedením majetkového podielu v Sk

Za oblasť priemyslu konštatujeme, že štátne podniky už neexistujú, podobne v energetike prebehla transformácia štátnych podnikov na akciové spoločnosti, v ktorých časť už bola privatizovaná (odštátnená).

VI. Podmienky implementácie

6.1.1. Prehľad

Informácia o úlohe sociálnych partnerov v monitorovacích výboroch

Zloženie členov Národného monitorovacieho výboru a monitorovacích výborov pre operačné programy vychádza zo zásady širokého partnerstva pri plánovaní a implementácii regionálnych programov. V súlade s čl. 8 nariadenia Rady 99/1260/ES riadiace orgány menovali na základe návrhov zo strany partnerov na národnej, regionálnej a inej úrovni členov monitorovacích výborov a tým vytvorili široké a účinné združenie všetkých príslušných subjektov podľa vnútroštátnych pravidiel a praxe.

V súlade so štatútom Národného monitorovacieho výboru sú za členov navrhnutí zástupcovia štátnej správy, samosprávy, podnikateľskej sféry, vzdelávacích organizácií a výskumu, mimovládnych organizácií a pod.

6.1.2. Medziministerská koordinácia

Predloženie informácií o medziministerskej koordinácii

Na základe uznesenia vlády SR č. 458/2003 bola pre zlepšenie koordinácie v oblasti čerpania pomoci zo štrukturálnych fondov a Kohézneho fondu vytvorená pracovná skupina, ktorá zasadá pravidelne raz do týždňa za účasti podpredsedu vlády SR pre európsku integráciu, ľudské práva a menšiny Pála Csákyho a zástupcov zainteresovaných ministerstiev, teda Ministerstva výstavby a regionálneho rozvoja SR, Ministerstva financií SR, Ministerstva hospodárstva SR, Ministerstva pôdohospodárstva SR, Ministerstva životného prostredia SR, Ministerstva práce, sociálnych vecí a rodiny SR, Ministerstva školstva SR a Ministerstva dopravy, pôšt a telekomunikácií SR. Na týchto koordináčnych stretnutiach sa prejednávajú prioritné ciele a úlohy prístupového procesu Slovenskej republiky do EÚ.

Následne po týchto stretnutiach sa konajú rokovania na úrovni generálnych riaditeľov vedené štátnym tajomníkom MVRR SR (predsedu Prípravného výboru pre štrukturálne fondy), medzi ÚV SR, MF SR a MVRR SR, kde sa stanovuje spoločný postup pri plnení úloh stanovených na medziministerských koordináčnych stretnutiach.

Ďalej sa konajú pravidelné týždenné stretnutia pracovných skupín všetkých riadiacich orgánov, ktorých cieľom je zabezpečenie efektívneho plnenia a koordinácie odborných úloh. Tieto stretnutia sú organizované MVRR SR ako riadiacim orgánom pre CSF.

MF SR ako platobný orgán pre štrukturálne fondy organizuje pravidelné dvojtýždenné koordináčne stretnutia pre zástupcov platobných jednotiek s cieľom zabezpečenia efektívneho plnenia a koordinácie odborných úloh.

S cieľom zvýšenia informovanosti regiónov v oblasti prípravy a následnej implementácie programových dokumentov SR (Cieľ 1) a zabezpečenia princípu partnerstva sa organizujú pravidelné mesačné stretnutia Prípravného výboru pre štrukturálne fondy.

Pre prehľadnejšie sledovanie pokroku ohľadom čerpania prostriedkov z predvstupových fondov a prípravy na čerpanie pomoci zo štrukturálnych fondov EÚ sa do vlády SR predkladá pravidelná mesačná správa vypracovávaná podpredsedom vlády pre európsku integráciu v spolupráci s Ministerstvom výstavby a regionálneho rozvoja SR a Ministerstvom financií SR.

V súčasnosti sa pod gesciou podpredsedu vlády SR pre európsku integráciu, ľudské práva a menšiny Pála Csákyho v spolupráci s rezortmi pripravuje materiál „Návrh na zefektívnenie koordinácie v oblasti štrukturálnych fondov a Kohézneho fondu“, ktorého cieľom je podporiť ďalšie zefektívnenie medziministerskej koordinácie.

6.1.3. Zabezpečenie personálom

Problém fluktuácie kvalifikovaných mladých zamestnancov v štátnej správe

Vzhľadom na dôležitosť problematiky budovania administratívnych kapacít bol podpredsedom vlády SR pre európsku integráciu, ľudské práva a menšiny vypracovaný „Návrh na zlepšenie odmeňovania zamestnancov štátnej a verejnej služby pracujúcich v oblasti predvstupových fondov a prípravy na čerpanie prostriedkov zo štrukturálnych fondov a kohézneho fondu“. Tento materiál navrhuje konkrétne riešenia na stabilizáciu a zlepšenie odmeňovania zamestnancov v štátnej a verejnej službe zodpovedných za čerpanie finančných prostriedkov z fondov ES od 1.1.2004. Uvedený návrh materiálu bude predmetom rokovania vlády SR začiatkom septembra 2003. Faktorom na stabilizáciu zamestnancov by mala byť aj skutočnosť, že Úrad pre štátnu službu vydal služobný predpis, ktorý umožňuje s príslušným zamestnancom uzavrieť dodatok k pracovnej zmluve, na základe ktorého príslušný pracovník bude zaviazaný zostať na príslušnom ministerstve po absolvovaní školenia.

Na zlepšenie odmeňovania zamestnancov štátnej a verejnej služby sa vyčlenilo zo štátneho rozpočtu tento rok 50 mil. Sk a na rok 2004 sa navrhuje vyčleniť 100 mil. Sk.

6.1.4. Princíp partnerstva

Rada vlády SR pre regionálnu politiku je koordinačný, poradný a iniciatívny orgán vlády Slovenskej republiky pre otázky regionálnej politiky a koordinácie štrukturálnych nástrojov. Na svojich zasadaniach sa venuje otázkam prípravy na štrukturálne fondy a Kohézny fond. Členovia Rady sú relevantní ministri. Okrem riadnych členov na svoje rokovania podľa potreby pozýva všetky Úrady samosprávnych krajov, Zdužené miesta a obcí, Úniu miest, Vidiecky parlament a Slovenskú obchodnú a priemyselnú komoru.

V auguste 2003 bola vytvorená popri Rade vlády SR pre regionálnu politiku konzultačná skupina zložená zo zástupcov regiónov (8 VUC), Konfederácie odborových zväzov, Únie miest Slovenska, Ekonomickej Univerzity, Vidieckeho parlamentu, ZMOS, privátneho a bankového sektora, SOPK.

Cieľom konzultačnej skupiny bude za účasti partnerov prerokovávať aktuálne problémy a dokumenty spojené s prípravou na štrukturálne fondy a Kohézny fond. V najbližšom období pôjde o zorganizovanie stretnutí k programovým doplnkom jednotlivých operačných programov za účasti hlavných sociálnych partnerov a regiónov.

Za otázky trvalo udržateľného rozvoja zodpovedá Rada vlády SR pre trvalo udržateľný rozvoj, ktorá má svoj sekretariát na Sekcii pre európske záležitosti. Jej úlohou je koordinácia činností jednotlivých ministerstiev pri uplatňovaní Agendy 21 a zásad trvalo udržateľného rozvoja. Je potrebné aktivizovať jej činnosť a zamerať jej úlohy na národnú, regionálnu a európsku dimenziu. Má vypracovanú Stratégiu trvalo udržateľného rozvoja SR.

Podpora partnerstva bude posilnená aj sfunkčnením monitorovacích výborov pri jednotlivých OP, a tiež prostredníctvom Národného monitorovacieho výboru.

6.1.5. Monitorovací systém

Informovanie o možnosti zahrnutia konečných užívateľov do zberu údajov v rámci SOP Ľudské zdroje

V súlade s novým rozhodnutím definovania Ústredia práce a sociálnych vecí a jeho územných úradov ako konečného prijímateľa bude táto inštitúcia zahrnutá do procesu zberu údajov prostredníctvom jednotného monitorovacieho systému. Obdobne bude tento postup zavedený aj v prípade Fondu sociálneho rozvoja.

Vytvorenie jednotného prístupu pri zbere údajov a ich transfere na všetkých úrovniach

V súčasnosti existuje jednotná KTI (komunikačno-technologická infraštruktúra), ktorá zabezpečuje jednotný prístup na úrovni štátnej správy a územnej samosprávy. Zapojenie na existujúcu KTI a rozšírenie na ostatné úrovne pri zbere a transfere údajov je súčasťou projektu pre vytvorenie IT monitorovacieho systému pre štrukturálne fondy a Kohézny fond.

Termín na zabezpečenie procesu prijímania a registrácie návrhov projektov bol stanovený na 01.01.2004.

Potreba definovania jednotnej žiadosti na projekt

RO pre CSF pripravil pre všetky riadiace orgány vzorový formulár žiadosti o grant z fondov ERDF, ESF, EAGGF. Vzorový formulár žiadosti je v procese medziministerských konzultácií.

Potreba vytvoriť základný systém od 1.1.2004

V súvislosti s budovaním IT monitorovacieho systému pre štrukturálne fondy a Kohézny fond je v súčasnosti prioritnou úlohou zabezpečenie minimálnej verzie IT systému, ktorý bude zabezpečovať výmenu dát medzi SR a EK od 1. januára 2004. MVRR SR v spolupráci s MF SR pripravilo návrh zoznamu procesov podporovaných IT monitorovacím systémom k 01.01.2004 a k 01.05.2004. Pripravený návrh obsahuje názvy procesov vychádzajúc z rámcového audit trailu, rozsah IT podpory konkrétneho procesu a predpokladanú etapu, v ktorej bude implementovaná daná funkcionálnosť. Zoznam procesov bude podkladom pre čiastkový projekt Zber požiadaviek na ITMS. Keďže v súčasnosti prebieha proces výberu budúceho dodávateľa, je nevyhnutné, aby uvedený čiastkový projekt bol ukončený do konca septembra 2003.

Pracovná skupina poskytne pre budúceho dodávateľa systému nasledovné podklady:

- Dokument procesnej analýzy na úrovni orgánov,
- Dokument detailnej procesnej analýzy na úrovni pracovných pozícií,
- Rámcový audit trail,
- Use case model,
- Doménový model,
- Modul monitorovania účinnosti (funkcie tohto modulu sú opísané nižšie).

V súčasnosti prebieha proces výberu budúceho dodávateľa systému. Podpis zmluvy s dodávateľom je naplánovaný na november 2003.

6.1.6. Zásobník projektov

Poskytnutie informácií o konkrétnych projektových zámeroch

Proces prípravy zásobníka projektových zámerov prebieha paralelne s prípravou programových dokumentov. S cieľom čo najlepšieho zvládnutia časového harmonogramu prípravy Slovenskej republiky pre čerpanie prostriedkov z povstupových fondov EÚ je príprava zameraná tak, aby realizácia projektov nastala už v priebehu roku 2004.

Stav pripravenosti zásobníkov projektov jednotlivými riadiacimi orgánmi je monitorovaná priebežne, čím sa dá sledovať progres prípravy a reálny odhad absorpčnej kapacity jednotlivých programov a určiť slabé miesta pri možnom čerpaní z fondov EÚ.

SOP Priemysel a služby

MH SR od začiatku spolupracuje s VÚC na tvorbe SOP PS. Počas jeho spracovania obdržalo MH SR od VÚC cca 180 projektových zámerov v celkovej hodnote 2,1 mld. EUR. Podobne i finančné požiadavky pre jednotlivé opatrenia v SOP PS boli navrhnuté na základe predložených projektových návrhov podnikateľov predložených prostredníctvom spomínaných VÚC, ktoré spolupracujú na príprave projektov s podnikateľskou sférou.

SOP Ľudské zdroje

V roku 2002 bolo na úrovni úradov práce uzatvorených takmer 16 tisíc projektov na realizáciu aktívnej politiky trhu práce, pričom skutočné čerpanie výdavkov aktívnej politiky trhu práce dosiahlo úroveň 3 800 mil. Sk. Na druhej strane viac ako 10 ročné skúsenosti pracovníkov úradov práce na regionálnej úrovni sú tiež dostatočnou zárukou pre úspešné čerpanie zdrojov ESF. Fond sociálneho rozvoja je pripravovaný od januára 2003 s pomocou grantu Svetovej banky vo výške USD 300 000. Už od apríla 2003 funguje na MPSVR SR projektová jednotka, ktorá bude tento fond administrovať.

S cieľom výrazného administratívneho zjednodušenia čerpania a zabezpečenia prepojenia na nový zákon o službách zamestnanosti pripravilo MPSVR SR 6 národných projektov, pri ktorých očakáva v roku 2004 skutočné čerpanie vo výške 4175 mil. Sk vrátane spolufinancovania (cca 100 mil. EUR), a to na základe čerpania v roku 2002. Vypracovanie ďalších 4 národných projektov pripravuje MPSVR

SR do konca októbra 2003. V prípade, že by hrozilo prečerpanie prostriedkov, je MPSVR SR pripravené prehodnotiť rozsah financovania jednotlivých projektov. MPSVR SR má vo svojom rozpočte zabezpečených 2 mld. Sk (cca 50 mil. EUR), ktoré môže použiť na spolufinancovanie projektov z prostriedkov určených na aktívnu politiku trhu práce.

Národné projekty sú špecificky zamerané na konkrétne opatrenia a obsahujú aj aktivity, ktorými sa majú špecifické ciele opatrení dosahovať. Konkrétne sú projekty zamerané na podporu vytvárania pracovných miest, osobitne pre znevýhodnené skupiny a osoby so zdravotným postihnutím, osoby ohrozené sociálnou exklúziou, na modernizáciu služieb zamestnanosti a na vzdelávanie nezamestnaných.

MŠ SR pripravilo 13 národných projektov v celkovej sume 320 mil. Sk, vrátane spolufinancovania. MŠ SR vedie databázu 450 dopytovo - orientovaných projektov v celkovej sume 765 mil. Sk, vrátane spolufinancovania.

SOP Poľnohospodárstvo a rozvoj vidieka

MP SR má v súčasnosti fungujúci program SAPARD, zásobník projektov je už používaný a spojený priamo so SAPARD. V súčasnosti je v zásobníku 288 projektov v sume 2,353 mld. Sk (vyčíslené ako prijaté ale zatiaľ nekontraované projekty).

V tejto súvislosti chceme upozorniť, že MP SR ako jediný RO, navrhuje v SOP PaRV limitovaný objem štátnych projektov. Absolútna väčšina projektov je pripravovaná súkromným sektorom, v menšej časti aj samosprávami. Keďže vypracúvanie projektov je na beneficienoch a nesie so sebou náklady, MP SR nevidí spôsob, ako pripraviť reálne projekty pred schválením SOP a programových doplnkov.

Výnimkou je opatrenie č. 5, pozemkové úpravy, kde je beneficienom MP SR. Opäť ide o zásobník projektov napojený na SAPARD. V zásobníku je v súčasnosti 9 projektov v hodnote 5,9 mil. €, do konca októbra 2003 bude ukončené prípravy projektov za 4,7 mil. € a do konca roku 2003 do zásobníku pribudnú projekty za 12 mil. €. MP SR však vyzvalo potenciálnych záujemcov o SOP na predloženie predbežných podnikateľských zámerov.

OP Základná infraštruktúra

Priorita 1 Dopravná infraštruktúra

Podrobný opis zásobníka projektov je v prílohe F.

Priorita 2 Environmentálna infraštruktúra

Pre oblasť prípravy projektov pre fondy EÚ bol zriadený na Sekcii zahraničnej pomoci a záležitostí EÚ, MŽP SR odbor prípravy projektov. Odbor plní svoju úlohu najmä v oblasti asistencie prípravy samotných projektových návrhov pre ŠF a KF v oblastiach voda, odpady, ovzdušie a ochrana prírody. Pre zber údajov sa v súčasnosti používa „Registračná tabuľka projektu“, ktorá by mala v rámci harmonizácie postupov s riadiacim orgánom nahradená indikatívnym formulárom na identifikáciu projektov. V súčasnosti sú projekty jednotlivých konečných prijímateľov rozpracované na rôznych úrovniach od projektov zo stavebným povolením po úroveň projektových zámerov. K termínu 31. augusta 2003 MŽP SR eviduje pre štrukturálne fondy - OPZI, údaje o 414 projektových zámeroch v celkovej výške 408 MEUR. Z toho 97 projektových zámerov v celkovej výške 307 MEUR je s čiastočne alebo úplne pripravenou projektovou dokumentáciou.

Priorita 3 Lokálna infraštruktúra

V nadväznosti na prioritu 3 riadiaci orgán pre OP ZI vypracoval indikatívny formulár na identifikáciu projektov. Tento formulár bol prostredníctvom úradov samosprávnych krajov rozposlaný do regiónov. Keďže Priorita 3 má 3 opatrenia, formuláre sú vypracované za každé toto opatrenie. Na základe zásadných pripomienok vznesených počas rokovania so zástupcami VÚC k formuláru na identifikáciu projektov, sa uskutočnili rokovania so zástupcami EK Brusel, ako aj s predstupovými poradcami. K termínu 31. augusta 2003 eviduje riadiaci orgán približne 200 pripravených projektov.

Objasnenie ako novo formované regionálne orgány môžu byť sprostredkovateľmi informácií a propagátormi projektov

Čo sa týka SOP PS, v rámci VUC (okrem Bratislavského VUC) sú zriaďované s cieľom realizácie informačných aktivít neziskové organizácie tzv. Regionálne poradenské a informačné agentúry. Pre tento program budú túto funkciu plniť aj regionálne komory Slovenskej obchodnej a priemyselnej

komory (SOPK) – v súčasnosti sa informačnými aktivitami zaoberajú 10 pracovníci na regionálnej aj centrálnej úrovni.

V rámci SOP PaRV nie sú regionálne samosprávy beneficiármi pomoci. Riadiaci orgán pre SOP PaRV zameriava svoje aktivity na združenia beneficiárov, teda napr. na SPPK, ZMOS a Vidiecky parlament. Napriek tomu, že regionálne samosprávy nie sú priamym poberateľom pomoci, budú poskytovať informácie pre budúcich beneficiárov.

Riadiaci orgán pre OP ZI pravidelne komunikuje so samosprávnymi krajinami, ktoré sú partnermi pre implementáciu programu. Preukázali schopnosť byť súčasťou implementačného systému OP ZI, keďže organizačná štruktúra týchto úradov odzrkadľuje opatrenia OP ZI. Na úradoch samosprávnych krajov existujú odbory školstva, zdravotníctva, sociálnych vecí a kultúry, ktoré úspešne fungujú.

V rámci spolupráce riadiaceho orgánu pre OP ZI a samosprávnych krajov, samosprávne kraje rozoslali miestnym samosprávam formuláre na identifikáciu projektov. Vyplnené formuláre evidujú na svojich úradoch a zároveň odosielať na riadiaci orgán pre OP ZI. Na základe počtu doteraz prijatých vyplnených formulárov môže riadiaci orgán pre OP ZI skonštatovať, že informovanie a spolupráca samosprávnych krajov s miestnymi samosprávami je na dobrej úrovni.

Samosprávne kraje vypracovávajú programy hospodárskeho a sociálneho rozvoja. Uvedené dokumenty sú v súlade s NRP a OP ZI a tvoria bázu pre identifikáciu potrieb, priorít a problémov tohto samosprávneho kraja, ktorých riešenie môže byť financované zo štrukturálnych fondov v rámci OP ZI.

6.1.7. Informácie a publicita

Začiatkom júla 2003 boli do Bruselu zaslané programové doplnky, ktorých súčasťou bol aj návrh komunikačných akčných plánov pre jednotlivé riadiace orgány. V súčasnosti pracuje RO pre CSF v spolupráci s ostatnými partnermi na finálnej podobe komunikačných akčných plánov. Medzirezortná pracovná skupina pre publicitu, tak ako je zadefinovaná v Komunikačnom akčnom pláne (KAP) RO pre CSF, pracuje priebežne. Boli definované informačné centrá prvého kontaktu/regionálne informačné centrá jednotlivých RO. Boli vydané prvé informačné brožúry s problematikou programovania a implementácie pomoci zo ŠF. Pripravuje sa vybudovanie integrovaného informačného portálu, ktoré bude financované z predvstupových fondov.

6.1.8. Hodnotenie

Ujasnenie potreby zriadenia externého hodnotiteľa alebo hodnotiteľskej jednotky; realizovanie priebežného hodnotenia niektorých ukazovateľov a definovanie úloh všetkých zúčastnených

Pripravuje sa zadanie na vypracovanie Národnej stratégie hodnotenia fondov Európskych spoločenských. Vypracovanie tejto stratégie bude financované z programu PHARE. Národná stratégia hodnotenia bude definovať zodpovednosť za výkon hodnotenia, organizačné usporiadanie, personálne a finančné potreby a zdroje pre výkon hodnotenia, vhodný mechanizmus zohľadnenia záverov a kontroly plnenia odporúčaní.

6.1.9. Monitorovacie výbory

Vytvorenie legislatívneho rámca pre monitorovací výbor pred 1.1.2004

Na základe uznesenia vlády SR č. 678 z 19. júna 2002 „k správe o zabezpečení uzavretia kapitoly č. 21 – Regionálna politika a koordinácia štrukturálnych nástrojov“ boli do 31. augusta 2002 zriadené monitorovacie výbory pre operačné programy a Národný monitorovací výbor.

Vláda SR svojím uznesením č. 110/2003 z 13.02.2003 zriadila monitorovací výbor pre Kohézny fond. Uvedené zoznamy nominovaných členov monitorovacích výborov boli v auguste 2003 aktualizované.

6.4. Transparentnosť finančných tokov

Základné kontrolné aktivity týkajúce sa platobnej a certifikačnej funkcie boli delegované na platobné jednotky, čo je neprijateľné.

Právomoci, ktoré platobný orgán nemôže delegovať v súlade s článkom 9 nariadenia Rady 1260/1999 a článkom 9 nariadenia Rady 438/2001, zahŕňujú vyhotovenie a predkladanie žiadosti o platbu, príjem prostriedkov z ES a certifikáciu výdavkov voči ES a platobný orgán tieto činnosti nedeleguje.

Platobný orgán bude pred každou platbou Platobnej jednotke zabezpečovať ex-ante a „on-going“ kontrolu súhrnných žiadostí platobných jednotiek, kde overuje správnosť údajov uvedených v súhrnnej žiadosti.

Pred zaslaním priebežnej platby na EK je každý výkaz výdavkov certifikovaný certifikátorom platobného orgánu. Certifikátor pre účely certifikácie priebežne:

- overuje vnútorné postupy riadiacich orgánov, sprostredkovateľských orgánov pod riadiacim orgánom a platobných jednotiek;
- sa zúčastňuje kontrol využívania prostriedkov zo štrukturálnych fondov vykonávaných sekciou kontroly MF SR;
- využíva správy o kontrolách vykonaných inými kontrolnými subjektami (všetky správy o vykonaných kontrolách sú zasielané platobnému orgánu);
- využíva správy o vykonaní vnútorného auditu riadiacich orgánov, sprostredkovateľských orgánov pod riadiacim orgánom a platobných jednotiek;
- uskutočňuje kontrolu súladu čiastkových výkazov výdavkov s príslušnými dokumentmi na riadiacich orgánoch, sprostredkovateľských orgánoch pod riadiacim orgánom a platobných jednotkách a overuje, či čiastkové výkazy výdavkov zahŕňujú iba oprávnené výdavky.

Platobný orgán nebude delegovať certifikáciu ani žiadne iné funkcie na sprostredkovateľské orgány pod platobným orgánom. Z uvedeného dôvodu sa v aktualizovanej koncepcii finančného riadenia zmenil ich názov na platobné jednotky. Platobným jednotkám zo zákona č. 303/1995 Z.z. vyplýva povinnosť zabezpečiť vyplatenie prostriedkov konečným prijímateľom z výdavkového účtu príslušného ministerstva a na základe zákona č. 502/2002 Z.z. sú povinné pred vykonaním platby vykonať predbežnú finančnú kontrolu.

6.5. Usporiadanie pre finančnú kontrolu a audit

Určenie orgánu, ktorý bude vykonávať kontroly štrukturálnych fondov, a ktorá metodika bude použitá; zabezpečenie indikácie kontrolnej/audítorskej stratégie pre štrukturálne fondy

MF SR vypracovalo v súlade s § 33 zákona č. 502/2001 Z. z. o finančnej kontrole a vnútornom audite a o zmene a doplnení niektorých zákonov 6 príručiek na vykonávanie vnútorného auditu (uverejnené na webovej stránke ministerstva: www.finance.gov.sk), ktoré sú aplikovateľné na vykonávanie vnútorného auditu finančných prostriedkov poskytovaných zo štrukturálnych fondov a Kohézneho fondu, a preto nevzniká dôvod vypracovania ďalších manuálov vnútorného auditu.

Predbežnú a priebežnú finančnú kontrolu štrukturálnych fondov a Kohézneho fondu budú vykonávať riadiace orgány, platobné orgány, sprostredkovateľské orgány pod riadiacim orgánom, sprostredkovateľské orgány pod platobným orgánom a implementačné agentúry v zmysle § 6 ods. 3 zákona č. 502/2001 Z. z. Následnú finančnú kontrolu bude vykonávať orgán verejnej správy v rozsahu svojej pôsobnosti (ustanovenej zákonmi č. 330/1995 Z.z., č. 440/2000 Z.z. v znení neskorších predpisov) a poskytovateľ prostriedkov Európskych spoločenstiev. Postupy pre všetky typy finančnej kontroly, v rámci ktorých sú definované orgány, ktoré túto kontrolu budú vykonávať, sú v štádiu rozpracovania a budú na rokovanie vlády SR predložené v septembri 2003.

Vyjasnenie administratívnej pozície orgánov vykonávajúcich 5% kontrolu

V súlade s koncepciou finančného riadenia štrukturálnych fondov (uznesenie vlády č.1030/2002) a jej návrhom na aktualizáciu, výkonom 5% kontroly sú poverené osobitné špecializované kontrolné útvary ministerstiev. Tieto útvary sú organizačne nezávislé na platobnom orgáne a platobných jednotkách zabezpečujúcich predbežnú a priebežnú finančnú kontrolu, ako aj riadiacich orgánoch a sprostredkovateľských orgánoch pod riadiacim orgánom. Za koordináciu 5% kontroly je zodpovedný Útvar metodiky finančnej kontroly a vnútorného auditu z MF SR.

Objasnenie skutočnosti, že plánovanie auditu je pripravované riadiacimi orgánmi, čo nie je prijateľné.

Riadiace orgány nepripravujú plány auditov. V zmysle zákona č. 502/2001 Z. z. o finančnej kontrole a vnútornom audite je vnútorný audítor funkčne podriadený priamo vedúcemu ústredného orgánu štátnej správy, ktorý je jediný oprávnený predkladať mu návrhy do ročného plánu auditu. V ostatných prípadoch je vnútorný audítor pri výkone svojich funkcií viazaný len ústavou, zákonmi a ostatnými všeobecne záväznými právnymi predpismi. Z uvedeného vyplýva, že vnútorný audítor je plne nezávislý od RO, SO/RO, PO a platobných jednotiek. Vnútorný audítor je oprávnený určiť si

auditovaný subjekt, typ vnútorného auditu a termín vykonania vnútorného auditu. Vnútorný audítor je povinný pripraviť ročný plán činnosti založený na objektívnom posúdení rizík, ktoré vyplývajú z aktivít auditovaných subjektov. Ročný plán činnosti a ročnú správu o svojej činnosti je povinný predložiť vedúcemu príslušného ústredného orgánu a Ministerstvu financií SR.

Určenie metodiky pre vydávanie prehlásení o ukončení pomoci

Odbor kontroly európskych fondov NKÚ SR pracuje na tvorbe Manuálu pre ukončovanie programov pre štrukturálne fondy a Manuálu pre ukončovanie programov pre Kohézny fond, ktoré budú vypracované do konca roka 2003 a budú podrobne upravovať nasledovné oblasti:

- A. Metodický postup/proces kontroly
- B. Winding up postupy/správa
- C. Prehlásenie o ukončení programu (Winding up Declaration)

VII. Prílohy

A. Analýza situácie v kultúre

Rôzne **typy stavebných objektov** v ktorých sú poskytované služby **v oblasti kultúry** vznikli buď výstavbou priamo ako objekty pre kultúru alebo rekonštrukciou resp. adaptáciou iných stavebných objektov pre nové využitie na účely kultúry. Tieto objekty môžu slúžiť pre uvedené účely monofunkčne, ale i v časti objektu alebo celom objekte ako multifunkčne využívané objekty spojené so zabezpečením ďalších služieb v oblasti zdravotníctva, vzdelávania a iných služieb i komerčného charakteru. K 31.12.2002 bolo na Slovensku evidovaných 21 galérií, 81 múzeí, 2690 verejných knižníc (z toho 2547 obecných, 106 mestských a 37 regionálnych), 5 996 školských, 377 špeciálnych, 44 akademických, 11 vedeckých knižníc a 1 národná knižnica. Súčasťou stavebných objektov využívaných pre kultúru sú aj kultúrno-osvetové zariadenia, ktoré zabezpečujú permanentnú a priebežnú starostlivosť o tzv. živú kultúru – neprofesionálne umenie a voľnočasové aktivity vykonávané jednotlivcami a súbormi. V roku 2002 ich bolo evidovaných celkovo 2343.

Podiel verejných výdavkov na kultúru na HDP v rokoch 1993 – 2000 (v %)

Skupina údajov		1993	1996	1999	2000
1.	Podiel celkových výdavkov na kultúru na HDP	0,90	0,78	0,55	0,59
2.	Podiel výdavkov štátu na kultúru na HDP	0,62	0,60	0,40	0,44
3.	Podiel výdavkov obcí na kultúru na HDP	0,28	0,18	0,15	0,15

Zdroj: Národná správa o kultúrnej politike SR, MK SR 2002

Historicky cenné budovy sú súčasťou historického prostredia, pamiatkového a stavebného fondu jednotlivých sídiel. Sú evidované alebo registrované ako národné kultúrne pamiatky (v ústrednom zozname pamiatkového fondu) alebo sa nachádzajú v pamiatkových zónach, pamiatkových rezerváciách alebo ako pamätihodností na miestnej úrovni. K 1.1.2003 bolo na Slovensku evidovaných 12 919 objektov, ktoré sú registrované ako národné kultúrne pamiatky.

Digitalizácia, elektronizácia a databázy

Jedným z najdôležitejších ukazovateľom stavu a postavenia kultúry na Slovensku je stav a postavenie inštitúcií a systémov, ktorých hlavnou úlohou je získavať, zhromažďovať, ochraňovať a sprístupňovať dokumenty a zbierky. Ide najmä o knižnice, archívy, múzea a galérie, ako aj organizácie, ktoré zabezpečujú ochranu pamiatkového fondu. Osobitným a vážnym problémom v oblasti prístupu k informáciám je zabezpečenie stagnujúcej digitalizácie knižničných dokumentov, archívnych dokumentov, zbierkových fondov a pod. Osobitne je veľmi nepriaznivá situácia u filmových archívov, ochrane knižničných fondov tlačených na báze kyslého papiera od polovice 19. storočia, záchrana a ochrana poškodených historických knižničných fondov. Dostupnosť a sprístupňovanie informácií o kultúre a kultúrnom dedičstve je v rezorte kultúry rozpracované prostredníctvom tzv. „Registra kultúry“, ktorý by v elektronickej forme zhromažďoval a integroval všetky dáta v oblasti kultúry.

Využitelnosť kultúrnych pamiatok na účely cestovného ruchu dokumentujú údaje Ministerstva kultúry SR.

Druhovú členenie vybraných KP:

Členenie KP	Počet registrovaných KP v Ústrednom zozname pamiatkového fondu
meštianske domy	2440
ľudová architektúra	1812
technické pamiatky	462
verejné budovy	402
hrady, hradiská a hrádky	215
paláce a vily	175
historická zeleň (parky a záhrady)	337
kaštiele a kúrie	552
kostoly, synagógy, cintoríny, kaplnky, iné	2783

sakrálné stavby vrátane kláštorov	
hnuteľné národné kultúrne pamiatky	14 355

Nehnuteľné národné kultúrne pamiatky – rozdelenie podľa vlastníctva k 1.1.2003:

Vlastnícka forma	Počet	%
Štát	2 017	15,6
samospráva obcí	3 170	24,5
cirkvi	2 989	23,1
právnické osoby	1 067	8,3
fyzické osoby	3 676	28,5
spolu	12 919	100

Stavebno-technický stav KP k 1.1.2002 podľa krajov (čísla uvádzajú počet pamiat. objektov):

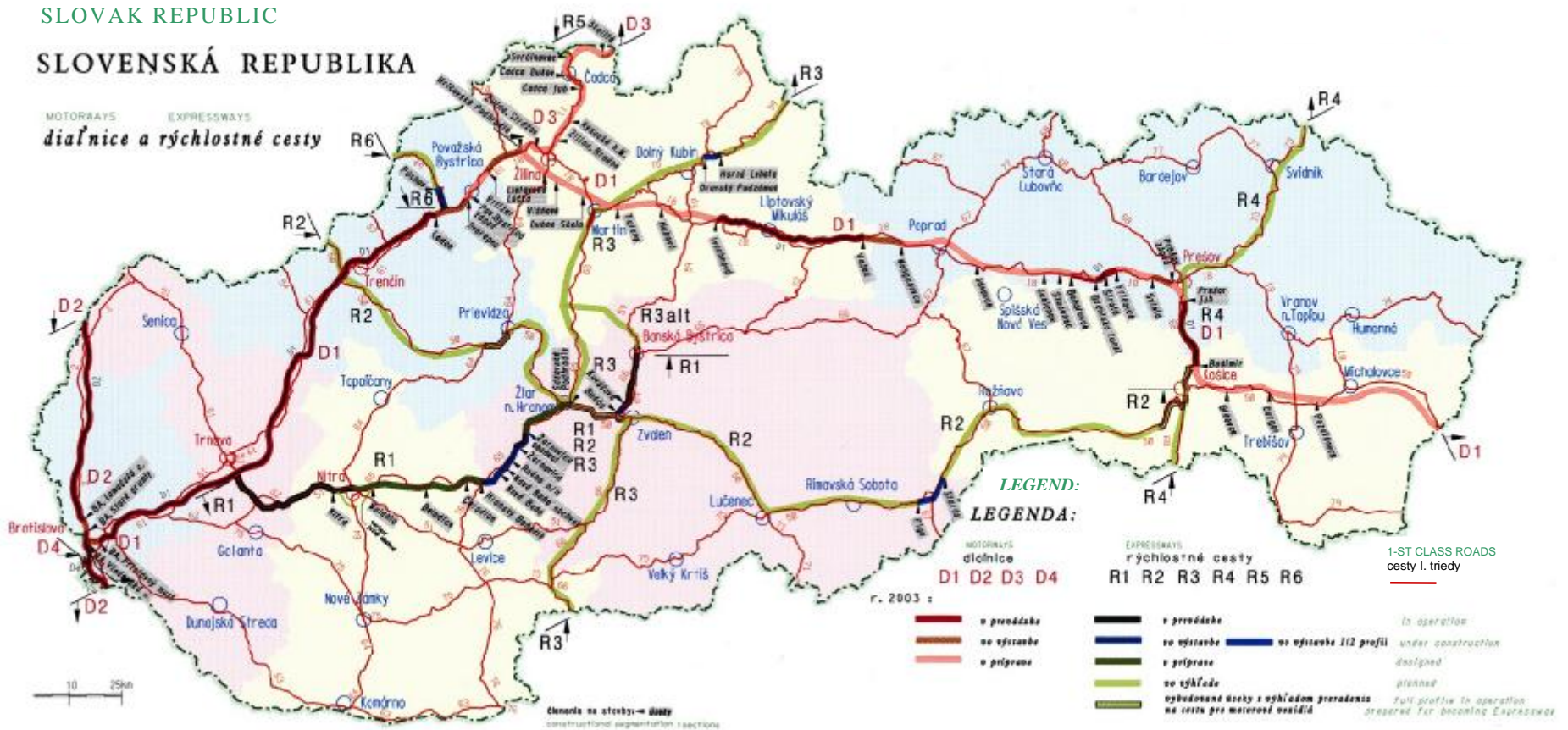
VÚC /Stav	dobrý		Vyhovujúci		narušený		Dezolátny		v obnove		spolu	
		v %		v %		v %		v %		v %		v %
bratislavský	456	32,8	468	33,7	286	20,6	63	4,5	117	8,4	1390	10,9
Trnavský	170	19,9	374	43,9	189	22,2	64	7,5	56	6,6	853	6,7
Trenčiansky	384	43,1	283	31,7	143	16	45	5	37	4,2	892	7
Nitriansky	225	26,2	174	20,3	321	37,4	91	10,6	47	5,5	858	6,7
Žilinský	449	35,4	482	38	202	16	76	6	59	4,7	1268	10
Banskobystrický	741	31,8	755	32,4	465	20	193	8,3	178	7,6	2332	18,3
Prešovský	941	28,1	1477	44,1	621	18,5	132	3,9	179	5,3	3350	26,3
Košický	580	32,6	701	39,4	277	15,6	79	4,4	142	8	1779	14
Spolu	3946	31	4714	37,1	2504	19,7	743	5,8	815	6,4	12722	100

Kritériá na zatriedenie objektov podľa ich stavebno-technického stavu:

- **dobrý** – objekt v dobrom stave a s dobrou údržbou
- **vyhovujúci** – objekt so slabšou, resp. žiadnou údržbou vyžaduje čiastočnú opravu bez zásahu do dispozície a konštrukcie
- **narušený** – objekt narušený v konštrukcii a dispozícii, vyžaduje opravu, rekonštrukciu a je potrebné zaradiť ho do plánu obnovy
- **dezolátny** – objekt v takom stave, že by bolo možné naň vydať havarijný výmer
- **v obnove** – objekt v prebiehajúcej rekonštrukcii, resp. v obnove

B. Mapy dopravnej infraštruktúry

SIĚŤ DIAĽNIC A RÝCHLOSTNÝCH CIEST V SLOVENSKEJ REPUBLIKE NETWORK OF MOTORWAYS AND EXPRESSWAYS IN THE SLOVAK REPUBLIC

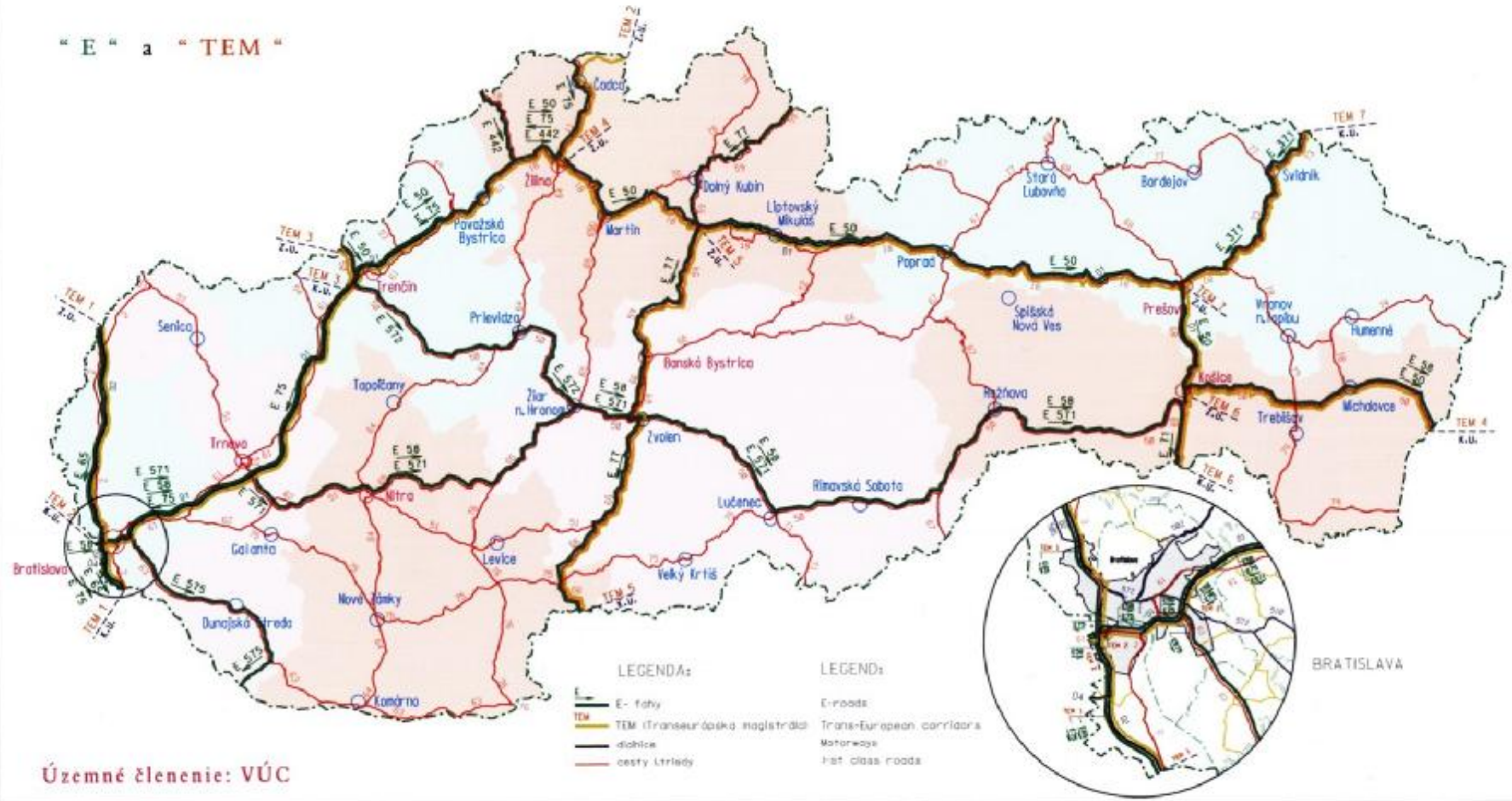
Stav siete cestných komunikácií k 1.1.2003

Road network updated to 1.1.2003

TRASY MEDZINÁRODNÝCH CESTNÝCH ŤAHOV

INTERNATIONAL NETWORK CORRIDORS

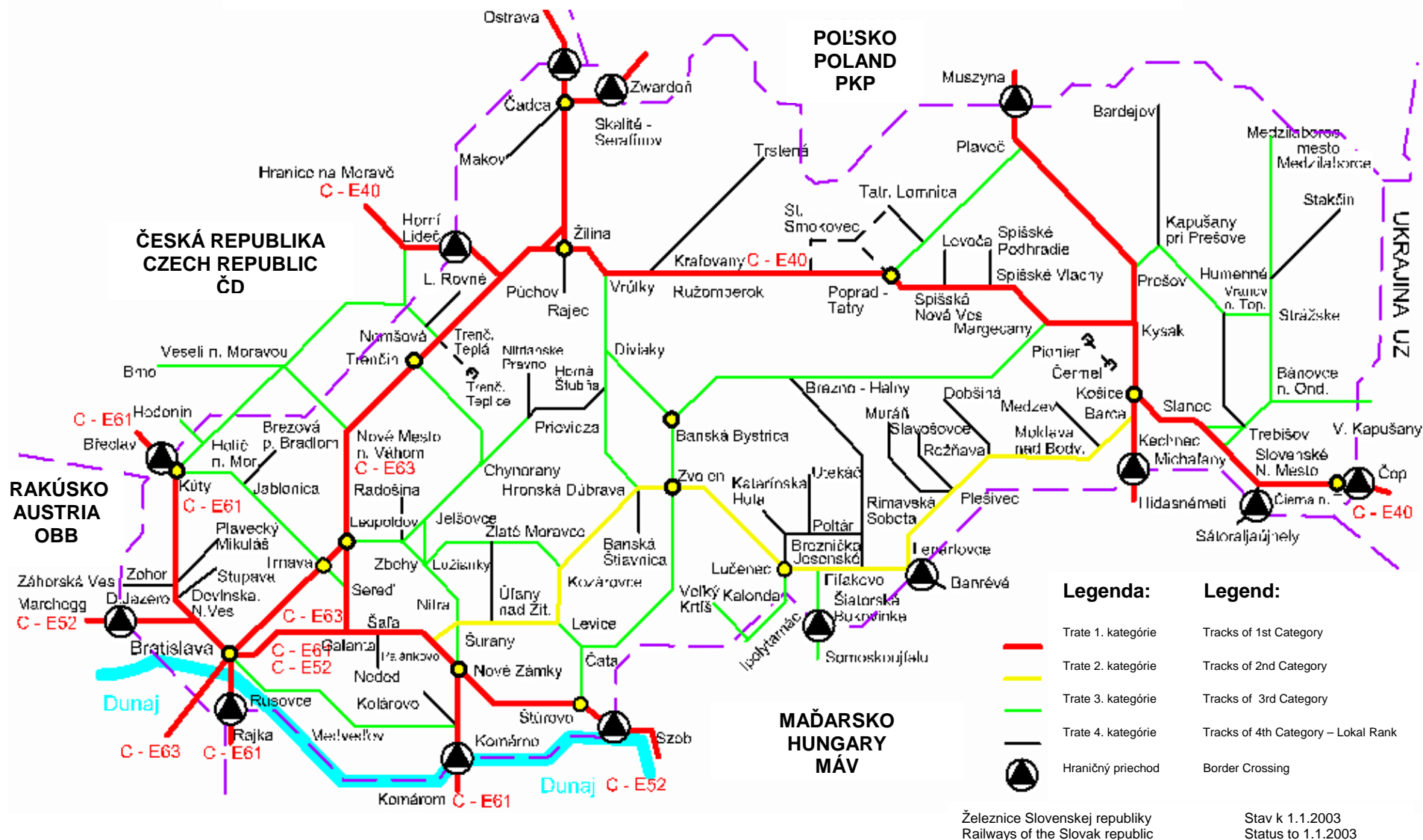
“ E “ a “ TEM “

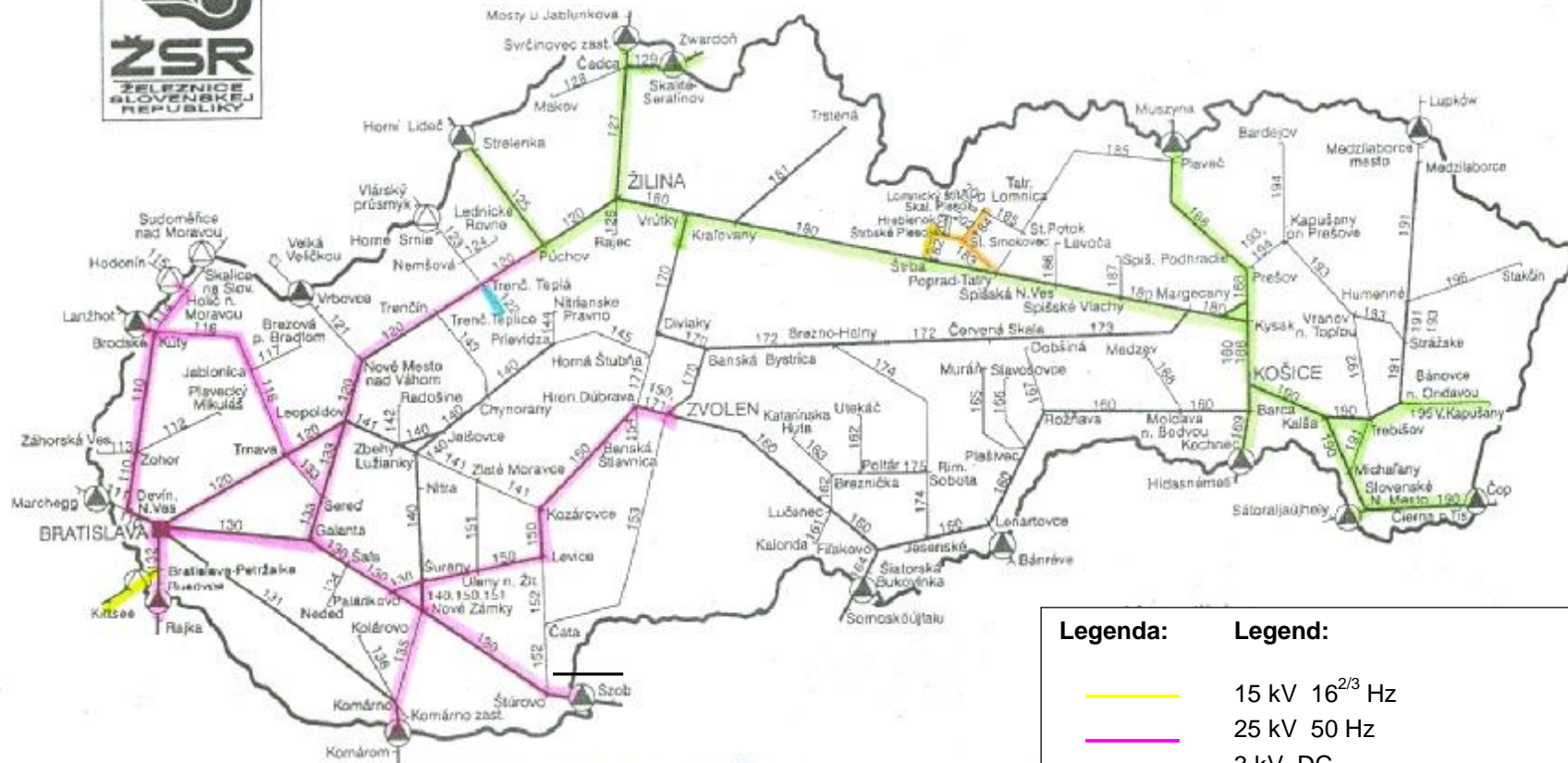
SSC - Cestná databanka, 2003
Stav siete cestných komunikácií 1/2003

SLOVAK ROAD ADMINISTRATION - Road Data Bank, 2003
Road network updated to 1/2003

SIET' ŽELEZNIČNEJ INFRAŠTRUKTÚRY SLOVENSKEJ REPUBLIKY
 NETWORK OF THE RAILWAY INFRASTRUCTURE OF THE SLOVAK REPUBLIC

ELEKTRIFIKOVANÉ TRATE ŽELEZNIČNEJ INFRAŠTRUKTÚRY SLOVENSKEJ REPUBLIKY
ELECTRIFIED TRACKS OF THE RAILWAY INFRASTRUCTURE OF THE SLOVAK REPUBLIC

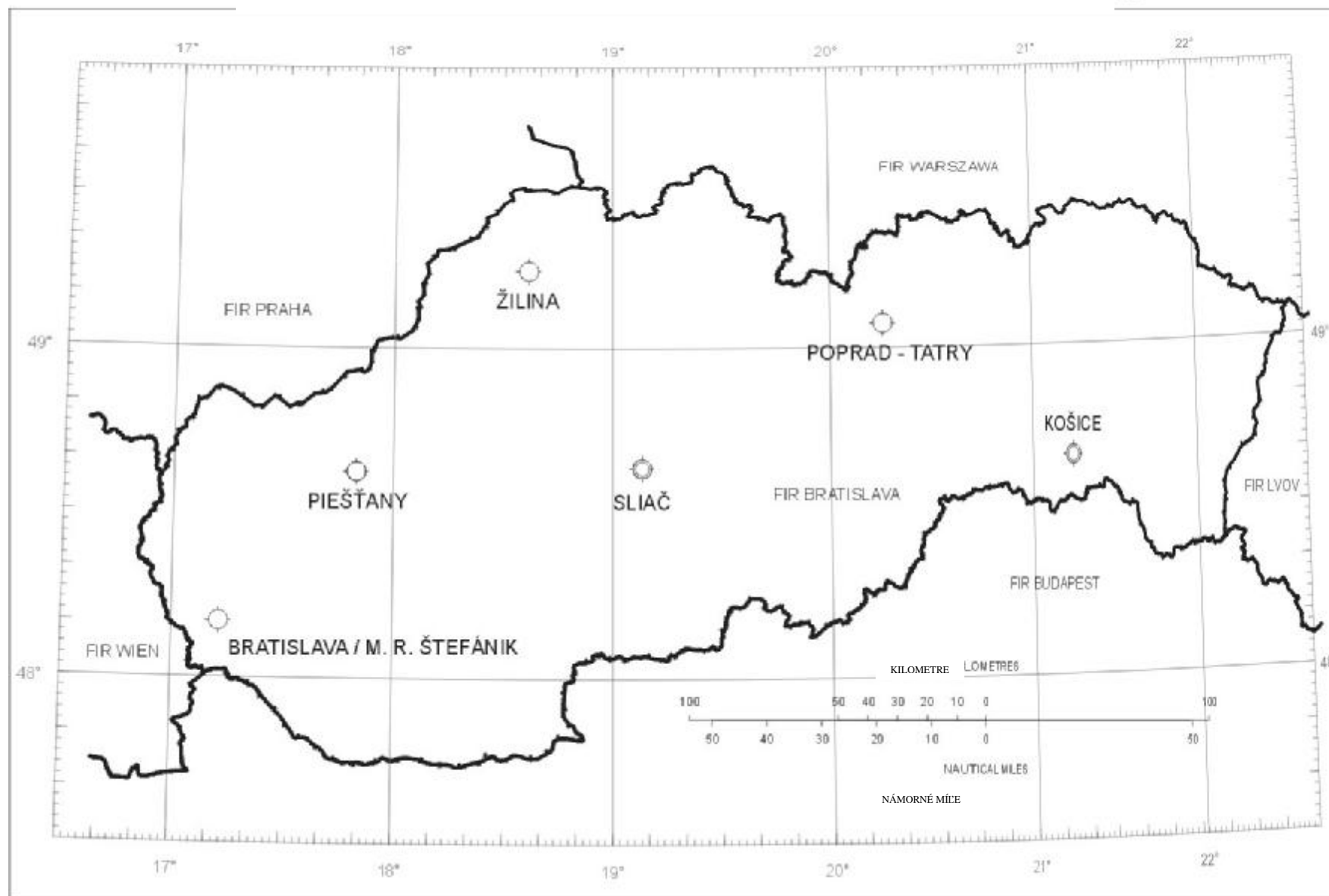
Legenda:	Legend:
	15 kV 16 ^{2/3} Hz
	25 kV 50 Hz
	3 kV DC
	600 V DC
	DC – jednosmerný prúd Direct Current

Železnice Slovenskej republiky
Railways of the Slovak republic

Stav k 1.1.2003
Status to 1.1.2003

MEDZINÁRODNÉ LETISKÁ SLOVENSKEJ REPUBLIKY
INTERNATIONAL AIRPORTS OF THE SLOVAK REPUBLIC

.IC

C. Administratívne kapacity

Aktuálny stav riadiacich, platobných a sprostredkovateľských orgánov

ÚOŠS	Orgán v rámci riadenia pomoci zo štrukturálnych fondov	Útvar	Administratívna kapacita		
			k 01.09.2003	k 31.12.2003	%
MVRR SR	RO RPS (CSF)	Odbor riadenia pre CSF	21	21	100,00
	RO JPD II (SPD II)	Odbor riadenia pre SPD	8	8	100,00
	RO KF	Odbor riadenia a koordinácie KF	6	6	100,00
			35	35	100,00
	RO OP - ZI	Odbor riadenia ROP, Agentúra na podporu regionálneho rozvoja	9	9	100,00
	RO Interreg III A	Odbor riadenia Interreg IIIA v rámci APRR	5	5	100,00
	platobná jednotka pre ŠF	Odb. finančného riadenia	6	6	100,00
	násl. finančná kontrola fondov ES		5	6	83,33
	vnútorný audit		1	3	33,33
			26	29	89,66
MDPT SR	SO/RO pre OP ZI	Odbor stratégie a rozvoja	3+4	7	100
		Sekcia dráh a železničnej dopravy	3	3	100
		Sekcia cestnej infraštruktúry	3	3	100
		Sekcia legislatívno-právna	1	1	100
	SO/RO pre KF	Sekcia európskej integrácie a zahr. vzťahov	6	6	100
	platobná jednotka pre ŠF a KF	Sekcia rozpočtu a vnútornej ekonomiky	3	3	100
	násl. finančná kontrola fondov ES		9	15	60,00
vnútorný audit		1	5	20,00	
		33	43	76,74	
MŽP SR	RO Interreg III B	Sekcia zahraničnej pomoci a európskych záležitostí	37	45	82,22
	SO/RO pre KF				
	SO/RO pre OP ZI				
	platobná jednotka pre ŠF a KF		2	4	50,00
	vnútorný audit		1	3	33,33
		40	52	76,92	
SUM			134	159	84,28
MH SR	RO SOP-PaS	Odbor riadenia Sektorového operačného programu	12	15	80,00
	SO/RO pre SOP-PaS	NARMSP	34	34	100,00
		SACR	19	29	65,52
		SEA	17	24	70,83
		SARIO	15	22	68,18
	RO Interreg III C	odbor predvt. pomoci a interregionálnej spolupráce	6	7	85,71
	platobná jednotka pre ŠF	Referát projektov EÚ, Odbor rozpočtu a projektov EÚ, Sekcia organizácie, riadenia a financovania	7	7	100,00
		Referát ŠF a programov	5	6	83,33
	násl. finančná kontrola		5	7	71,43

	fondov ES				
	vnútorný audit		2	4	50,00
SUM			122	155	78,71
MPSVR SR	RO SOP LZ	Odbor RO pre SOP LZ – pod sekciou riadenia ESF	9	9	100,00
	RO JPD 3	Odbor RO pre JPD Cieľ 3 - pod sekciou riadenia ESF	7	7	100,00
	RO EQUAL	Odbor RO pre iniciatívy EQUAL - pod sekciou riadenia ESF	5	5	100,00
	platobná jednotka pre ŠF	Finančný odbor, Sekcia všeobecnej správy	3	4	75,00
	sekretariát pre ESF+GR	Odbor RJ ESF a IZP	7	8	87,50
	násl. finančná kontrola fondov ES		11	11	100,00
	vnútorný audit		1	1	100,00
			43	45	95,56
MŠ SR	SO/RO pre SOP LZ	Sekcia európskej integrácie, odbor pre ESF	7	13	53,85
	SO/RO pre JPD 3				v rámci SO pod RO SOP LZ
	platobná jednotka pre ŠF	Oddelenie finančného riadenia pre ESF a program PHARE, SEI	3	4	75,00
	vnútorná kontrola +audit		10	12	83,33
			20	29	68,97
SUM			63	74	85,14
MP SR*	RO SOP-PaRV	Odbor štrukturálnej politiky	13	18	72,22
	SO/RO pre SOP-PaRV	Agentúra SAPARD MP SR- implementačný útvar	64	64	100,00
	platobná jednotka pre ŠF	Agentúra SAPARD – +MP SR platobný útvar	18	19	94,74
	vnútorná kontrola +audit	Agentúra SAPARD / interný audit a MP SR	10	10	100,00
		Agentúra SAPARD / finančná kontrola a MP SR	9	9	100,00
		Sekcia kontroly MP SR + audit	19+ 1	22+2	83,33
SUM			134	144	93,06
MF SR	PO pre ŠF	Odbor platobného orgánu pre ŠF, SEI	18	23	78,26
	PO pre KF	Odbor Národného fondu, SEI	6	7	85,71
	násl. finančná kontrola fondov ES		5	19	26,32
	vnútorný audit		6	10	60,00
SUM			35	59	59,32
Spolu			488	591	82,57

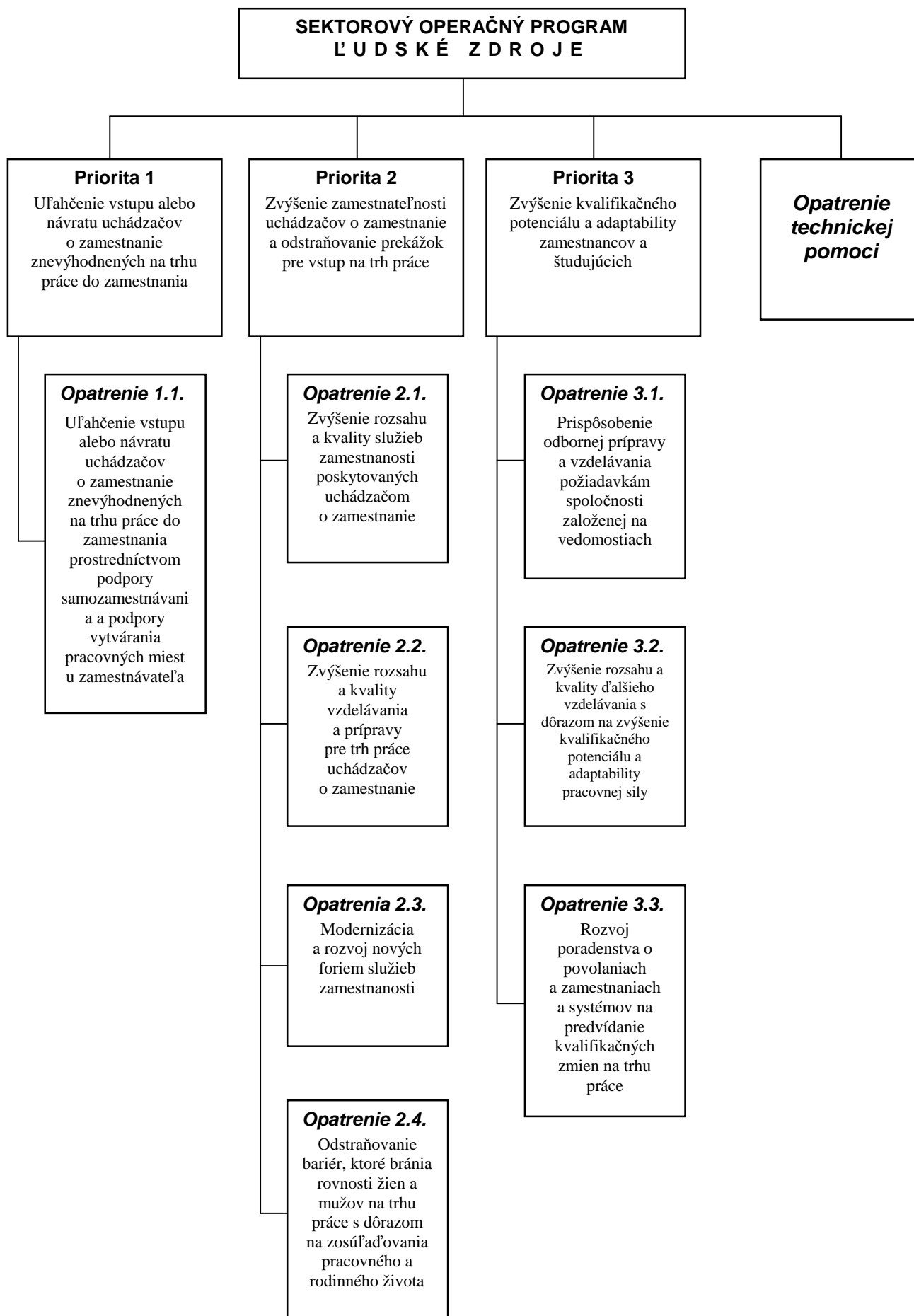
* V tabuľke sa nachádzajú rozdielne údaje, ako boli uvádzané v predchádzajúcich dokumentoch. Ide o upresnenie a vývoj v príprave administratívnych kapacít pre pripravovanú poľnohospodársku platobnú agentúru.

D. Podpora zo ŠF v rámci OP ZI a Kohézneho fondu

Oblasť	Štrukturálne fondy	Kohézny fond	
DOPRAVA	Oddeľujúca úroveň pre oblasť dopravy	Modernizácia a rozvoj dopravnej infraštruktúry mimo hlavných dopravných koridorov siete TINA	Projekty budovania transeurópskych koridorov, prioritne v medzinárodných dopravných a multimodálnych koridoroch
	Cestná infraštruktúra	Budovanie siete rýchlostných komunikácií, implementácia programu výstavby hlavných ciest podľa uznesenia vlády SR č. 162/2001, vybudovanie a modernizácia ciest s presiahnutou dopravnou kapacitou (najmä cesty 1. triedy), rekonštrukcia nevhodných križovatiek, zlepšenie životného prostredia budovaním obchvatov okolo ľudských sídel na trasách hlavných ciest, na ktorých došlo k presiahnutiu maximálnej povolenej intenzity dopravy.	Diaľničné úseky: D 1 Mengusovce – Jánovce D 1 Sverepec – Vrtižér, I. úsek Sverepec – Považská Bystrica západ
	Železničná infraštruktúra	Modernizácia prostredníctvom elektrifikácie železničných tratí, modernizácia železničných staníc, vybudovanie bezpečných a komfortných nástupišť a dokončenie hlavných železničných uzlov	Modernizácia železničných tratí: Trnava – Nové Mesto nad Váhom, II. časť Piešťan - Nové Mesto nad Váhom Žilina – Čadca, I. časť Žilina - Krásno nad Kysucou
	Letecká doprava	Opatrenia na zvýšenie bezpečnosti leteckej dopravy inštalovaním komplexného ochranného systému s cieľom chrániť prevádzkové priestory, budovy a objekty na letiskách	

Oblasť	Štrukturálne fondy	Kohézny fond	
Životné prostredie	<p>Oddeľujúca čiara pre oblasť životného prostredia</p>	<p>Investičné aktivity lokálneho významu, ktorých cieľom je implementácia acquis v oblasti životného prostredia (komplementarita s projektom ISPA a Kohéznym fondom)</p>	<p>Investičné projekty nadregionálneho a regionálneho významu, ktorých cieľom je implementácia acquis v oblasti životného prostredia, náklady presahujú 10 M€</p>
	<p>Voda (pitná voda, odpadové vody a ochrana pred záplavami)</p>	<p>Miestne kanalizačné siete a siete na zásobovanie vodou v oblastiach s nízkym podielom pripojeného obyvateľstva</p> <p>Intervencie na miestach s kritickou situáciou pri zásobovaní vodou (kvalita a kvantita)</p> <p>Miestne protipovodňové aktivity</p>	<p>Clusterové projekty integrovaného riadenia povodí riek</p> <p>Diaľkové vodovody a zdroje pitnej vody</p> <p>Clusterové investičné opatrenia vyplývajúce z programu ochrany pred povodňami do roku 2010</p> <p>Povodňový varovný a predpovedný systém Slovenska POVAPSYS</p>
	<p>Ochrana ovzdušia</p>	<p>Zmena palivovej základne energetických zdrojov, s dôrazom na palivá s nízkymi emisiami a obnoviteľné zdroje</p> <p>Inštalácia technológií na zníženie emisií vypúšťaných do atmosféry</p>	<p>Neaplikovateľné – neexistencia projektov s rozsahom nad 10 mil. €</p>
	<p>Odpadové hospodárstvo</p>	<p>Integrované riadiace plány odpadového hospodárstva vyšších územných celkov</p> <p>Podpora separovaného zberu odpadu</p> <p>Vytvorenie zariadení na zhodnocovanie odpadu</p> <p>Postupné zatvorenie a rekultivácia riadených skládok</p>	<p>Nadnárodné spaľovne odpadu</p> <p>Nadnárodné spaľovne nebezpečného odpadu</p> <p>Clusterový projekt pre regióny (vyššie územné celky)</p>
	<p>Ochrana prírody</p>	<p>Vytvorenie inštitúcií na ochranu prírody a vidieka.</p> <p>Vypracovanie a implementácia riadiacich plánov pre chránené územia</p> <p>Implementácia pilotných projektov na riadenie chránených území</p>	<p>Neaplikovateľné – neexistencia projektov nad 10 mil. €</p>

E. Štruktúra priorít a opatrení v SOP Ľudské zdroje

F Zásobník projektov pre OP ZI – Priorita 1: Dopravná infraštruktúra

Project	Feasibility Study	EIA	DUR - Location Permission	DSP - Construction Permission Documentation	Construction Permission Granted or Expected	Progress of Land Acquisition	Works Contract					DRS - Documentation for Realisation of Construction	Earliest Construction Start Date	Construction Period (months)	Estimated Construction Cost (million EUR)
							DSN - Tender Documentation	Tender Forecast Publication	Invitation to Tender	Tenders Submitted	Tender Evaluation				
MEASURE 1.1 RAIL PROJECTS															
Zvolen-Banska Bystrica Electrification of the route. 20km of single track railway.	Yes	Yes	To be updated		12/03	--	01/04						05/04	24	40.000
Presov Station underpass and platforms. 33m of underpass and 2 platforms, (4 platform edges)	Yes	Yes	Yes	12/03		--							2004	24	13.000
Poprad Tatry Station underpass and platforms. 32m pedestrian underpass and 3 platforms, (5 platform edges)	Yes	Yes	To be updated			--							2005		20.000
Zilina – Teplicka marshalling yard.	Yes	Yes											2006		45.000
Zvolen - Fiľakovo Electrification of the route. 65km of single track railway, (with some sections of double track)	Yes	Yes	2004	2004		--	2005						2006		20.000
Total for Measure 1.1 =															138.000
MEASURE 1.2 ROAD PROJECTS															
I/50 (R2) Ozd'any Bypass. 6.09km of 2-lane road category R11.5/100 which will form one carriageway of the future road category R22.5/100	Yes	Yes	Yes	07/03	06/04	Start 07/03	10/03						09/04	36	21.072
I/65 (R1) Zarnovica-Sasovske Podhradie Expressway. 18.08km of 4-lane road	Yes	Yes	02/03	06/03 to 11/03	07/04	Start 07/03	1st Stage 07/04						11/04	48	70.714

